

Valsts probācijas dienesta
Eiropas Sociālā fonda projekts Nr.4.3.4.6/1/23/I/001
“Atbalsts probācijas klientu resocializācijai”

Pētījums
**“Valsts probācijas dienesta resocializācijas programmas “Motivācija
izmaiņām” efektivitātes izvērtējums”**
Saistītās projekta aktivitātes: 3.d18. un 3.d19.

Datu analīzes vadošā eksperte: Gundega Kukle

Rīga, 2026

Izmantotie saīsinājumi

Dienests – Valsts probācijas dienests

PP – Probācijas programma

NN – Noziedzīgs nodarījums

RNR – Riska-vajadzības-atsaucīgas rīcības modelis (angļu val. *Risk-Need-Responsivity model*)

MI – probācijas programma “Motivācija izmaiņām”

KBT – Kognitīvi biheiviorālā terapija (angļu val. *Cognitive Behavioral Therapy*)

PLUS – Probācijas klientu uzskaites sistēma

PU – probācijas uzraudzība

Pabeigušie – Valsts probācijas dienesta klienti, kuri piedalījās probācijas programmā “Motivācija izmaiņām” un to pabeidza atbilstoši noteiktajām prasībām

Atskaitītie – Valsts probācijas dienesta klienti, kuri uzsāka probācijas programmu “Motivācija izmaiņām”, taču tika no tās atskaitīti

Neiesaistītie – Valsts probācijas dienesta klienti, kuriem tika noteikta dalība probācijas programmā “Motivācija izmaiņām”, bet kuri netika iesaistīti šajā programmā

RVN – Riska un vajadzību novērtējums

Projekts – Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 4.3.4.6/1/23/I/001 “Atbalsts probācijas klientu resocializācijai”

Saturs

Ievads.....	4
1. Teorētiskais pamatojums un pētījuma konteksts.....	6
1.1. Probācijas programma “Motivācija izmaiņām”.....	7
2. Pētījuma metodoloģija.....	9
2.1. Pētījuma dizains un metodoloģiskā pieeja.....	9
2.2. Pētījuma izlase un grupu veidošana.....	9
2.3. Datu avoti.....	10
2.4. Mainīgie un to operacionalizācija.....	10
2.4.1. MI norises un klientu uzvedības novērtējuma mainīgie.....	11
2.4.2. Riska un vajadzību novērtējuma mainīgie.....	11
2.4.3. Recidīva mainīgie.....	12
2.5. Datu analīzes metodes.....	12
2.6. Datu kvalitātes un ierobežojumu apsvērumi.....	13
2.7. Ētiskie apsvērumi.....	14
3. Pētījuma rezultāti.....	15
3.1. Pētījuma izlases raksturojums.....	15
3.2. MI programmas norise.....	16
3.2.1. Klientu atskaitīšana un nodarbību apmeklējums MI ietvaros.....	19
3.2.2. Programmas vadītāja novērtējums par klientu dalību MI.....	20
3.3. Riska līmeņa izmaiņas MI programmas īstenošanas kontekstā.....	24
3.4. Recidīva rādītāji dažādos novērošanas periodos.....	29
4. Diskusija.....	33
4.1. Atšķirības starp MI klientiem programmas norises un līdzdalības rādītājos.....	33
4.2. Riska un vajadzību rādītāju izmaiņas un atšķirības starp klientu grupām.....	34
4.3. Recidīva rādītāji saistībā ar MI dažādos laika periodos.....	35
Secinājumi.....	37
Izmantoto informatīvo avotu saraksts.....	39
PIELIKUMI.....	40
1. pielikums.....	41
2. pielikums.....	42
3. pielikums.....	43
4. pielikums.....	44
5. pielikums.....	45
6. pielikums.....	51

Ievads

Pētījums “Valsts probācijas dienesta resocializācijas programmas “Motivācija izmaiņām” efektivitātes izvērtējums” tika veikts Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 4.3.4.6./1/23/I/001 “Atbalsts probācijas klientu resocializācijā” (turpmāk – projekts) ietvaros no 2025. gada septembra līdz 2026. gada aprīlim. Pētījuma nepieciešamība izriet no Valsts kontroles revīzijas Nr.2.4.1-11/2018 “Valstī īstenoto notiesāto personu resocializācijas pasākumu efektivitāte”, kurā kā viens no ieteikumiem (10.3.) tika norādīta nepieciešamība veikt probācijas programmu efektivitātes izvērtējumu, tostarp analizēt, vai programmu apguve samazina recidīva risku. Pētījumu veica projekta datu analīzes vadošā eksperte Gundega Kukle. Saistītās projekta apakšdarbības:

- 3.d18. “Pētījums par programmu nozīmi (ietekmi) probācijas klientu pārmaiņu veicināšanā un probācijas programmu vadītāju viedokli par resocializācijas programmām”;
- 3.d19. “Resocializācijas programmu pilnveide”.

Šis pētījums ir viens no vairākiem savstarpēji saistītiem pētījumiem, kas projekta ietvaros veikti, lai izvērtētu dažādu Valsts probācijas dienesta probācijas programmu efektivitāti. Ņemot vērā kopīgo tematisko un konceptuālo ietvaru, teorētiskajā daļā izmantota vienota pieeja.

Latvijā probācijas programmas ir būtisks instruments darbā ar personām, kuras nonākušas krimināltiesību sistēmā, un to galvenais mērķis ir veicināt klientu resocializāciju un mazināt atkārtotu noziedzīgu nodarījumu risku. Vienlaikus starptautiskā un nacionālā prakse liecina, ka šādu programmu efektivitāte var būt atšķirīga, un tās izvērtēšana ir būtiska, lai nodrošinātu resursu mērķtiecīgu izmantošanu un uz pierādījumiem balstītu pieeju probācijas darbā. Līdzšinējie pētījumi Latvijā par probācijas programmu efektivitāti ir ierobežoti, īpaši attiecībā uz saikni starp klientu uzvedības izmaiņām un dinamisko riska faktoru samazināšanos.

Pētījuma uzmanības centrā ir probācijas programma “Motivācija izmaiņām” (turpmāk – MI), kas ir sociālās uzvedības korekcijas programma, paredzēta pilngadīgiem probācijas klientiem ar vidēju un augstāku riska līmeni, vājām problēmu risināšanas un paškontroles spējām, vājām empātijas prasēm un zemu motivāciju dzīves mērķu izvirzīšanai. Programmas mērķis ir veicināt sociāli adaptīvas uzvedības attīstību, stiprinot sociālās prasmes, emocionālo regulāciju un motivāciju izmaiņām. Programma tiek īstenota grupu formātā 12 nodarbībās un balstās uz Transteorētisko modeli, motivējošās intervēšanas, uz klientu centrētas pieejas un kognitīvi biheiviorālās terapijas principiem.

Neskatoties uz MI programmas nozīmi praksē, līdz šim Latvijā nav pietiekami izvērtēta tās faktiskā efektivitāte. Pastāv ierobežota izpratne par to, kā MI ietekmē klientu uzvedību, riska rādītājus un recidīvu, kā arī par to, kādas atšķirības pastāv starp klientiem, kuri programmu pabeidz, un tiem, kuri tajā neiesaistās vai ir no tās atskaitīti. Šī pētījuma aktualitāti nosaka nepieciešamība iegūt empīriski pamatotu priekšstatu par probācijas programmas ietekmi, izmantojot reālās prakses datus un salīdzinot dažādas klientu grupas.

Pētījumā izmantota pieeja, kas ļauj analizēt trīs savstarpēji salīdzināmas klientu grupas – klientus, kuri MI pabeiguši, klientus, kuri no tās atskaitīti, un klientus, kuriem MI noteikts, bet kuri tajā nav iesaistīti. Šāda pieeja ļauj ne tikai izvērtēt MI rezultātus, bet arī labāk izprast tā iedarbības mehānismus un faktorus, kas saistīti ar programmas pabeigšanu vai nepabeigšanu

Pētījuma mērķis: izvērtēt Valsts probācijas dienesta resocializācijas programmas “Motivācija izmaiņām” efektivitāti probācijas klientu riska un vajadzību rādītāju izmaiņās un noziedzīgu nodarījumu recidīva mazināšanā.

Pētījuma uzdevumi:

1. Apkopot un analizēt datus par probācijas programmas “Motivācija izmaiņām” īstenošanu Valsts probācijas dienestā laika periodā no 2017. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 30. septembrim.
2. Raksturot probācijas programmas īstenošanas procesu, analizējot klientu līdzdalības rādītājus (uzsākšana, pabeigšana, atskaitīšana, kavējumi) un identificējot ar probācijas programmas nepabeigšanu saistītos faktoros.
3. Analizēt probācijas programmas dalībnieku uzvedības un attieksmes novērtējumus probācijas programmas laikā, izmantojot regulāros novērtējumus, starpnovērtējumus un noslēguma izvērtējumu.
4. Izvērtēt izmaiņas riska un vajadzību novērtējuma rādītājos pirms un pēc probācijas programmas, salīdzinot probācijas klientu grupas:
 - klientus, kuri probācijas programmu pabeiguši,
 - klientus, kuri no probācijas programmas atskaitīti,
 - klientus, kuriem noteikts pienākums piedalīties probācijas programmā, bet kuri tajā nav iesaistīti.
5. Analizēt atšķirības riska un vajadzību novērtējuma rādītājos starp klientu grupām, lai noteiktu, vai probācijas programmas pabeigšana ir saistīta ar labvēlīgākām izmaiņām dinamiskajos riska faktoros.
6. Izvērtēt noziedzīgu nodarījumu recidīva rādītājus dažādos laika periodos pēc probācijas programmas uzsākšanas un pabeigšanas (vai to ekvivalentiem), salīdzinot klientu grupas.
7. Integrēti izvērtēt programmas efektivitāti, balstoties uz riska un vajadzību novērtējumu izmaiņām un recidīva rādītājiem.
8. Izstrādāt priekšlikumus programmas pilnveidei, balstoties uz pētījuma rezultātiem, ar mērķi uzlabot tās efektivitāti un ilgtspēju.

Pētījuma jautājumi:

- Kādas atšķirības pastāv starp probācijas klientiem pēc iesaistes probācijas programmā (pabeigušie, atskaitītie) programmas norises un līdzdalības rādītājos?
- Vai programmas pabeigšana ir saistīta ar statistiski nozīmīgām izmaiņām riska un vajadzību novērtējuma rādītājos?
- Vai pastāv atšķirības riska un vajadzību rādītāju izmaiņās starp klientu grupām?
- Vai programmas pabeigšana ir saistīta ar zemākiem noziedzīgu nodarījumu recidīva rādītājiem dažādos laika periodos?

Pētījums sastāv no četrām nodaļām. Pirmajā nodaļā apskatīts teorētiskais ietvars, raksturojot resocializācijas programmu nozīmi un MI programmu. Otrajā nodaļā aprakstīta pētījuma metodoloģija, tostarp pētījuma dizains, izlase, mainīgie un izmantotās analīzes metodes. Trešajā nodaļā apkopoti un analizēti pētījuma rezultāti, savukārt ceturtajā nodaļā sniegta rezultātu interpretācija un diskusija. Kā arī noslēgumā ir sniegti secinājumi.

Pētījumā izmantoti anonimizēti administratīvie dati, nodrošinot klientu konfidencialitāti un atbilstību datu aizsardzības prasībām. Pētījuma veikšana neradīja papildu riskus klientiem un neietekmēja probācijas uzraudzības procesu.

1. Teorētiskais pamatojums un pētījuma konteksts

Latvijā Valsts probācijas dienests (turpmāk – Dienests) ir institūcija, kas nodrošina sabiedrībā izciešamo kriminālsodu izpildi un strādā ar personām, kuras nonākušas krimināltiesību sistēmā. Dienesta klienti ir, piemēram, nosacīti notiesātas personas, nosacīti pirmstermiņa no soda izciešanas atbrīvotas personas, kā arī personas, kurām piemērota probācijas uzraudzība vai piespiedu darbs. Dienesta darba mērķis ir mazināt atkārtotu noziedzīgu nodarījumu risku, vienlaikus sekmējot personu sociālās uzvedības maiņu un iekļaušanos sabiedrībā (Latvijas Vēstnesis, 2024, 183; Valsts probācijas dienests [VPD], 2020a).

Probācijas uzraudzība ietver gan kontroli pār noteikto pienākumu izpildi, gan atbalstu kriminogēno problēmu risināšanā, veicinot personas sociāli pieņemamu uzvedību un likuma normu ievērošanu (Latvijas Vēstnesis, 2022, 44; VPD, 2020b). Viens no probācijas darba instrumentiem ir probācijas programmas (turpmāk – PP), kas ir sociālās uzvedības korekcijas līdzeklis, un kuru mērķis ir veicināt klienta integrāciju sabiedrībā un sekmēt sociāli pieņemamas uzvedības attīstību. PP ietvaros klienti tiek aicināti apzināties savas domāšanas, attieksmes un uzvedības ietekmi uz atkārtotu pārkāpumu risku, kā arī attīstīt dažādas sociālās un personiskās prasmes, piemēram, problēmu risināšanu, mērķu izvirzīšanu un plānošanu, attiecību veidošanu un paškontroli (Latvijas Vēstnesis, 2024, 183; VPD, 2020a).

PP balstās uz vairākām teorētiskām pieejām, kas skaidro noziedzīgas uzvedības veidošanos un tās maiņas iespējas. Viena no būtiskākajām pieejām ir kognitīvi biheiviorālā pieeja (angļu val. – *Cognitive behavioural approach*; Beck, 1979; Ellis, 1962), kas paredz, ka cilvēka uzvedība ir cieši saistīta ar viņa domāšanas veidiem, uzskatiem un reakcijas modeļiem. Paralēli tiek izmantotas arī citas pieejas, piemēram, Labas dzīves modelis (angļu val. – *Good Lives Model*; Ward, 2002), kas uzsver pozitīvu dzīves mērķu sasniegšanu, Transteorētiskais modelis (angļu val. – *Stages of Change*; Prochaska & DiClemente, 1983), kas skaidro uzvedības maiņas posmus. Atsevišķās PP tiek ņemti vērā arī citi specifiski modeļi, piemēram, Finkelhora modelis (angļu val. – *Finkelhor's Precondition Model*; Finkelhor, 1984), kas skaidro seksuālo pārkāpumu veidošanos.

Kopumā šīs pieejas papildina viena otru un balstās uz līdzīgu pieņēmumu – noziedzīga uzvedība nav nemainīga, un to iespējams ietekmēt, strādājot ar personas domāšanu, uzvedību, sociālo vidi un individuālajām vajadzībām. Jaunākie starptautiskie pētījumi liecina, ka strukturētas un teorētiski pamatotas programmas, īpaši tās, kas ir pielāgotas klienta riska līmenim un vajadzībām un tiek kvalitatīvi īstenotas, var samazināt recidīva risku un veicināt veiksmīgāku reintegrāciju sabiedrībā, lai gan to efektivitāte dažādās programmās un kontekstos var atšķirties (Taylor et al., 2025; Kanestrøm et al., 2025; Syasylla et al., 2025; Duan et al., 2024). Tādējādi PP ir viens no būtiskiem, bet ne vienīgajiem uzraudzības plānā iekļautajiem resocializācijas pasākumiem, lai samazinātu recidīva risku un veicinātu personas veiksmīgu funkcionēšanu sabiedrībā.

A. Zavacka un R. Cinka (2022) ziņojums “*Probācijas klientu noziedzīgu nodarījumu recidīvs: 2016., 2017. un 2018. gada kohortu salīdzinājums*” liecina, ka aptuveni trešdaļai (ap 37%) klientu trīs gadu laikā pēc soda izpildes uzsākšanas tiek ierosināts jauns kriminālprocess. Vienlaikus PP tiek piemērotas salīdzinoši nelielai daļai klientu (mazāk nekā 10%), tomēr to nozīme recidīva mazināšanā ir būtiska – lielākā daļa klientu, kuri uzsāk dalību PP, tās arī pabeidz (aptuveni 77–86%), un PP pabeigšana ir saistīta ar zemāku recidīva risku salīdzinājumā ar klientiem, kuri PP neuzsāk vai nepabeidz.

Neskatoties uz PP nozīmi un to izmantošanu praksē, Latvijā joprojām ir ierobežots empīrisks izvērtējums par PP faktisko efektivitāti. Īpaši maz pētīta ir saikne starp dalību PP, izmaiņām klientu uzvedībā (piemēram, dinamiskajos riska faktoros) un recidīva rādītājiem. No tā var secināt, ka līdz galam nav skaidrs, cik lielā mērā PP veicina reālas pārmaiņas klientu uzvedībā un vai šīs pārmaiņas ilgtermiņā samazina noziedzīgu nodarījumu (turpmāk – NN) atkārtotāšanās risku.

Starptautiskajā literatūrā resocializāciju programmu efektivitāte visbiežāk tiek skaidrota, balstoties uz Riska–vajadzību–atsaucīgas rīcības (angļu val. *Risk–Need–Responsivity*; turpmāk – RNR) modeli, kas paredz, ka programmām jābūt pielāgotām personas riska līmenim, jāfokussējas uz dinamiskajiem riska faktoriem un jāņem vērā individuālās īpatnības, kas ietekmē spēju iesaistīties tajās (Bonta & Andrews, 2017). Pēc RNR modeļa noziedzīgu uzvedību ietekmē riska faktori, kurus iedala statistiskajos un dinamiskajos. Statiskie riska faktori ir pastāvīgi – tie veido fiksētu kontekstu, kurā attīstās indivīda uzvedība, piemēram, vecums un kriminālā vēsture. Savukārt dinamiskie riska faktori ir ar personas uzvedību, domāšanu un sociālo situāciju saistīti apstākļi, kas var mainīties laika gaitā, piemēram, antisociālas attieksmes, impulsivitāte, atkarības un nepietiekamas sociālās prasmes. Tieši dinamiskie riska faktori ir centrālais intervences mērķis, jo to izmaiņas ir cieši saistītas ar recidīva riska samazināšanos (Lussier et al., 2025; Kanestrøm et al., 2025; Krushas et al., 2024; Bonta & Andrews, 2017).

Pētījumi konsekventi apliecina, ka nozīmīgas ir ne tikai riska faktoru kategorijas, bet arī to izmaiņas laika gaitā. Dinamisko riska faktoru samazināšanās ir saistīta ar mazāku atkārtotas noziedzīgas rīcības risku, savukārt to pieaugums – ar augstāku recidīva iespējamību. Turklāt augstāks dinamisko riska faktoru līmenis īpaši būtiski palielina recidīva risku augsta riska grupās (Lussier et al., 2025; Kanestrøm et al., 2025; Stone et al., 2021; Bonta & Andrews, 2017). Ņemot vērā iepriekš minēto, dinamisko riska faktoru izmaiņas ir būtisks indikators, kas ļauj izvērtēt intervences efektivitāti. Tieši šī iemesla dēļ šajā pētījumā īpaša uzmanība tiek pievērsta izmaiņām dinamiskajos riska faktoros, analizējot tās kā vienu no galvenajiem mehānismiem, caur kuriem PP var ietekmēt klientu uzvedību un samazināt recidīva risku.

Novērtējot PP efektivitāti, svarīgi ir saprast, ka PP ietekme neizpaužas tikai vienā rezultātā. Efektivitāti var analizēt vairākos savstarpēji saistītos līmeņos. Pirmkārt, svarīgs ir PP īstenošanas process – tas ietver, piemēram, klienta līdzdalību, iesaisti nodarbībās, attieksmi pret PP un sadarbību ar programmas vadītāju. Ja klients PP aktīvi neiesaistās vai PP netiek pilnvērtīgi īstenota, PP mērķi var netikt sasniegti un izmaiņas klienta uzvedībā var būt minimālas. Otrkārt, būtiskas ir izmaiņas dinamiskajos riska faktoros, piemēram, attieksmēs, impulsivitātē vai sociālajās prasmēs. Šīs izmaiņas var uzskatīt par starpposma rezultātu, kas parāda, vai PP ietekmē klienta uzvedību un domāšanu. Treškārt, ilgtermiņā svarīgākais rezultāts ir recidīvs – vai persona atkārtoti izdara NN.

Šāda daudzlīmeņu pieeja ļauj ne tikai konstatēt, vai PP “*strādā*”, bet arī labāk izprast, kāpēc tā *strādā* vai *nestrādā*. Turklāt tikai recidīva analīze ne vienmēr sniedz pilnīgu priekšstatu par PP efektivitāti, jo recidīvu ietekmē arī ārējie faktori, piemēram, sociālā vide vai nodarbinātības iespējas. Tādēļ, kombinējot vairākus analīzes līmeņus – PP īstenošanas rādītājus, izmaiņas dinamiskajos riska faktoros un recidīva datus –, iespējams iegūt daudz pilnīgāku un pamatotāku priekšstatu par PP ietekmi.

Ņemot vērā iepriekš minēto, šajā pētījumā PP efektivitāte tiks analizēta trīs līmeņos: (1) PP īstenošanas process, (2) izmaiņas dinamiskajos riska faktoros un (3) recidīva rādītāji. Šāda pieeja ļauj vienlaikus analizēt gan PP rezultātus, gan to iedarbības mehānismus, nodrošinot daudzdimensionālu skatījumu uz PP efektivitāti.

1.1. Probācijas programma “Motivācija izmaiņām”

Probācijas programma “Motivācija izmaiņām” (turpmāk – MI) ir sociālās uzvedības korekcijas programma, kuru 2008. gadā izstrādāja S. Siliņa un K. Mārtinsone Eiropas Sociālā fonda granta projekta Nr.VPD/ESF/NVSA/06/GS3.3.1.1./0001/0206/24 “Caur sidraba birzi gāju...” ietvaros. Tās pēdējā pilnveidošana veikta 2024. gadā, balstoties uz iepriekš veiktā kvalitātes novērtējuma rezultātiem (Burkovska u.c., 2022).

MI programmas mērķgrupa ir Dienesta klienti vecumā no 18 gadiem, kuri sodīti par NN. Programma ir piemērota klientiem ar vidēju, augstu vai ļoti augstu riska līmeni, kuriem raksturīgas

noteiktas kriminogēnās vajadzības (dinamiskie riska faktori): vāji attīstīta problēmu risināšanas spēja, negatīva emocionalitāte, vājas empātijas prasmes, vājas paškontroles spējas un zema motivācija dzīves mērķu izvirzīšanai. Programmas piemērotība tiek noteikta, balstoties uz Vispārējā un, ja piemērojams, Vardarbības riska un vajadzību novērtējuma rezultātiem (Siliņa un Mārtinsone, 2024; VPD, 2020b).

MI mērķis ir veicināt sociāli adaptīvu uzvedību, attīstot probācijas klientu sociālās prasmes, emocionālo inteliģenci un morālās spējas, kā arī veicinot motivāciju nospraust reālus un sociāli atbalstāmus dzīves mērķus. Programmas uzdevumi ietver (Siliņa un Mārtinsone, 2024; VPD, 2020b):

- pašizziņas un refleksijas spēju attīstīšanu;
- sociālo un komunikācijas prasmju stiprināšanu;
- spēju atpazīt un regulēt emocijas, tostarp dusmas un impulsīvas reakcijas;
- kriminogēno riska faktoru identificēšanu un adaptīvu rīcības plānu izstrādi;
- sociāli pieņemamu uzvedības modeļu ieviešanu ikdienas situācijās.

MI programma sastāv no 12 nodarbībām, kas tiek īstenotas vienu reizi nedēļā, un katras nodarbības ilgums ir 2,5-3 stundas. Programma tiek īstenota grupas formātā ar 6 līdz 12 dalībniekiem. Nodarbības var tikt organizētas gan klātienē, gan attālināti, un programma ir pieejama latviešu un krievu valodā (Siliņa un Mārtinsone, 2024; VPD, 2020b). Īstenojot MI, būtiska nozīme ir regulārai klientu dalībai – Dienesta iekšējos noteikumos noteikts, ka klients tiek atskaitīts no turpmākas dalības MI, ja nav apmeklējis pirmo nodarbību vai ir kavējis vairāk nekā divas nodarbības neatkarīgi no iemesla (VPD, 2020b).

MI programmas teorētiskais pamatojums balstās uz Transteorētiskā modeļa atziņām, kas skaidro uzvedības maiņas posmus un motivācijas dinamiku. Vienlaikus programmas nodarbību saturs un izmantotās metodes balstās arī uz citām savstarpēji papildinošām pieejamām, tostarp Motivējošo intervēšanu, uz klientu centrētu terapiju (angļu val. *Person-Centered Therapy*), kā arī Kognitīvi biheiviorālās terapijas metodēm un tehnikām, kas vērstas uz domāšanas un uzvedības modeļu maiņu (Siliņa un Mārtinsone, 2024).

2. Pētījuma metodoloģija

2.1. Pētījuma dizains un metodoloģiskā pieeja

Pētījumā izmantots kvaziekspērimētāls longitudināls dizains, lai novērtētu PP efektivitāti dažādos iznākuma rādītājos. Pētījuma dizains balstās uz neekvivalentu grupu salīdzinājumu, kur dalībnieki netika sadalīti grupās ar randomizācijas palīdzību, bet grupas izveidojās dabiskā veidā PP īstenošanas procesā.

Pētījumam ir retrospektīvs (vēsturisks) raksturs, jo tajā izmantoti iepriekš ievākti dati par laika periodu no 2017. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 30. septembrim. Datu struktūra ļauj analizēt gan izmaiņas laikā, gan atšķirības starp grupām, sniedzot iespēju izvērtēt PP ietekmi gan īstermiņā, gan ilgtermiņā.

Metodoloģiskā pieeja pētījumā ir kvantitatīva, balstīta uz strukturētu datu statistisku analīzi. Vienlaikus atsevišķi kvalitatīvi dati, piemēram, programmas vadītāju komentāri par dalībnieku atskaitīšanas iemesliem, pētījuma vajadzībām tika kodēti un pārveidoti skaitliskās kategorijās, nodrošinot to iekļaušanu kopējā analīzē.

PP efektivitāte tiek vērtēta daudzdimensionāli, analizējot procesa rādītājus PP īstenošanas laikā, izmaiņas vispārējā un/vai vardarbības riska novērtējumos pirms un pēc PP (vai tam ekvivalentā laika posmā), kā arī recidīvu kā ilgtermiņa iznākuma indikatoru. Šāda pieeja ļauj iegūt visaptverošu priekšstatu par PP ietekmi uz dalībnieku uzvedību un atkārtotu NN risku.

Izvēlētais pētījuma dizains ļauj analizēt reālās prakses datus un novērtēt PP efektivitāti dabiskos apstākļos, vienlaikus ņemot vērā interpretācijas ierobežojumus, kas saistīti ar ne-randomizētu grupu izmantošanu.

2.2. Pētījuma izlase un grupu veidošana

Pētījuma izlasi veido Dienesta klienti, kuriem laika posmā no 2017. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 8. jūlijam tika noteikts pienākums piedalīties MI. Beigu datums tika iekļauts pētījuma izlases atlases kritērijos, lai nodrošinātu iespēju klientam pabeigt MI līdz pētījumā noteiktajam gala datumam – 2025. gada 30. septembrim. Kopumā analizētais laika periods tika noteikts, balstoties uz pieejamo datu apjomu Probācijas klientu uzskaites sistēmā (turpmāk – PLUS).

Pētījuma ietvaros tika definēts jēdziens “viens uzraudzības periods”, kas tika izmantots datu atlases un analīzes vajadzībām. Šāda pieeja tika izvēlēta, lai nodrošinātu vienotu uzraudzības periodu interpretāciju un izvairītos no viena klienta vairākkārtējas iekļaušanas analīzē kā savstarpēji neatkarīgiem gadījumiem. Par vienu uzraudzības periodu tika uzskatīti šādi gadījumi:

- kuros klientam sākotnēji bija nosacīti pirms termiņa no brīvības atņemšanas soda izciešanas atbrīvotas personas statuss, kas vēlāk tika mainīts uz probācijas uzraudzības statusu (turpmāk – PU), traktējot to kā vienotu uzraudzības turpinājumu;
- kuros uzraudzības sekcijas slēgšanas iemesls bija soda saskaņošana un iemesls nav bijis jauns NN attiecīgajā uzraudzības periodā;
- kuros klients tika notiesāts par jaunu NN, kas izdarīts pirms attiecīgā uzraudzības perioda.

No PLUS sākotnēji iegūtais datu masīvs ietvēra 2595 gadījumus. Datu sagatavošanas procesā tika veikta datu pārbaude un tīrīšana, balstoties uz iepriekš definētiem izslēgšanas kritērijiem. Datu tīrīšanas procesā tika izslēgti 756 gadījumi, tai skaitā:

- 165 gadījumi, kuros datums, kad klientam noteikts pienākums piedalīties MI, ir vēlāks par 2025. gada 8. jūliju;

- 422 gadījumi, kuros klients vienas uzraudzības ietvaros MI bijis iesaistīts vairākkārtīgi, šādos gadījumos:
 - tika saglabāts pirmais iesaistes gadījums, ja visās pārējās reizēs klients no PP tika atskaitīts;
 - tika saglabāts gadījums, kurā klients PP pabeidza, ja citos gadījumos tas tika atskaitīts;
- 37 gadījumi, kuros datu laukos bija norāde par kļūdu, datu lauki bija aizpildīti nepilnīgi vai ka gadījums PLUS pievienots kļūdaini;
- 110 gadījumi, kas neatbilda nevienai no pētījumā definētajām grupām, tai skaitā:
 - ja MI noslēguma nodarbība notika pēc 2025. gada 30. septembra;
 - ja gadījums tika atskaitīts no PP grupas ar viņu nesaistītu iemeslu dēļ, piemēram, grupa slēgta COVID-19 izplatības ierobežošanas dēļ vai nepietiekama dalībnieku skaita dēļ;
- 22 gadījumi, kuriem uzraudzības noslēguma iemesls bija klienta nāve.

Pēc datu tīrīšanas tika izveidota pētījuma izlase ($N = 1839$), kuru veido trīs savstarpēji salīdzināmas grupas:

1. MI pabeigušie klienti ($n = 969$) – Dienesta klienti, kuri piedalījās MI un to pabeidza atbilstoši noteiktajām PP prasībām (turpmāk – pabeigušie);
2. no MI atskaitītie klienti ($n = 543$) – Dienesta klienti, kuri MI uzsāka, taču tika no tās atskaitīti dažādu iemeslu dēļ, piemēram, atkārtota neierašanās, noteikumu pārkāpumi vai veselības stāvoklis (turpmāk – atskaitītie);
3. MI neiesaistītie klienti ($n = 327$) – Dienesta klienti, kuriem MI apguve tika noteikta, bet kuri netika iesaistīti PP visā uzraudzības periodā pētījuma noteiktajā periodā (līdz 2025. gada 30. septembrim) (turpmāk – neiesaistītie).

2.3. Datu avoti

Pētījumā tika izmantoti sekundārie dati no Dienesta un valsts informācijas sistēmām. Primārais datu avots bija PLUS, kas ietver informāciju par Dienesta klientu raksturojošajiem rādītājiem (piemēram, vecums, dzimums, NN), kā arī datus par MI īstenošanu un klienta dalību tajā (piemēram, starpnovērtējumi). Papildus no PLUS tika iegūti dati par klientu vispārējā un vardarbības riska un vajadzību novērtējuma rādītājiem.

Papildus tika izmantoti dati no Soda reģistra, kas tika izmantoti recidīva noteikšanai pētījuma ietvaros.

2.4. Mainīgie un to operacionalizācija

Pētījumā izmantotie mainīgie tika strukturēti trīs analītiskajos blokos, atbilstoši pētījuma mērķim izvērtēt MI norisi, klientu riska un vajadzību izmaiņas, kā arī recidīva rādītājus. Papildus analīzē tika izmantoti klientu raksturojošie mainīgie:

- dzimums;
- vecums – datu masīvā tika saņemts klienta dzimšanas gads, un aprēķināts vecums uz MI uzsākšanas datumu (vai tā ekvivalentu);
- NN veida grupa – datu masīvā tika saņemta klienta NN kvalifikācija (Krimināllikuma pants(-i)). Analīzes vajadzībām NN tika grupēti kategorijās, apvienojot pantus atbilstoši Krimināllikuma Sevišķās daļas nodaļām, kas klasificē NN pēc to veida. Katram gadījumam tika piešķirts attiecīgās grupas kods.

NN veida analīzē tika ņemts vērā, ka vienam klientam var būt vairāki NN. Līdz ar to klienti var tikt iekļauti vairākās NN grupās vienlaikus. Analīzes vajadzībām katrai NN grupai tika izveidots atsevišķs dihotoms mainīgais (0 – attiecīgā grupa nav konstatēta, 1 – attiecīgā grupa ir konstatēta).

2.4.1. MI norises un klientu uzvedības novērtējuma mainīgie

Programmas norises analīzei tika izmantoti mainīgie, kas raksturo klienta iesaistes procesu MI, tai skaitā:

- datums, kad klientam noteikts pienākums piedalīties MI;
- informācija par klienta iepazīstināšanu ar MI grafiku;
- MI uzsākšanas datums (pirmā nodarbība);
- MI pabeigšanas datums (pēdējā nodarbība);
- atskaitīšanas fakts un iemesls.

Papildus tika iekļauti mainīgie, kas raksturo MI īstenošanas kontekstu, tai skaitā:

- Kavēto nodarbību skaits (t. sk. pabeigušajiem – visā programmas laikā, bet atskaitītajiem – līdz atskaitīšanas brīdim).

Klientu uzvedības un attieksmes izmaiņas MI grupas laikā tika novērtētas, izmantojot regulāros novērtējumus par katru klientu pēc katras nodarbības, kas ietver atbildes uz astoņiem apgalvojumiem (skat. 1. pielikumā), kas kodēti dihotomā skalā (1 – jā, 2 – nē). Papildus tika izmantoti starpnovērtējumi (6. un 12. nodarbībā), kas ietver atbildes uz 10 apgalvojumiem (skat. 1. pielikumā) Likerta skalā no 1 līdz 4 (1 – nekad/nemaz, 2 – reti/nedaudz, 3 – bieži/ievērojami un 4 – vienmēr/ļoti izteikti), kā arī atsevišķa kategorija “nav attiecināms” (0).

Tika iekļauts arī noslēguma izvērtējums par MI piemērotību klientam, kurā programmas vadītājs Likerta skalā no 1 līdz 4 (1 – nemaz, 2 – daļēji, 3 – pārsvarā un 4 – pilnībā piemērota) novērtē trīs apgalvojumus (skat. 1. pielikumā).

Datu masīvs ietvēra arī programmas vadītāju sniegtos atvērtā tipa komentārus, kas tika izmantoti gadījumos, kad strukturētajos datos nebija pieejama informācija, piemēram, par klienta atskaitīšanas iemeslu, lai nodrošinātu precīzu gadījumu klasifikāciju.

Šajā analīzes blokā tika iekļauti tikai MI pabeigušie un atskaitītie klienti.

2.4.2. Riska un vajadzību novērtējuma mainīgie

Riska un vajadzību izmaiņu analīzei tika izmantoti Dienestā veiktie riska un vajadzību novērtējumi (turpmāk – RVN), kas ietver divus instrumentus – vispārējo RVN un vardarbības RVN. Vardarbības RVN tiek veikts tikai klientiem, kuri izdarījuši vardarbīgu NN, līdz ar to šī instrumenta dati nav pieejami visiem klientiem.

Ņemot vērā, ka RVN veikšanas laiks nav tieši piesaistīts MI īstenošanai, pētījumā tika definēti šādi relatīvie laika punkti:

- pirms MI RVN – tuvākais RVN, kura slēgšanas datums ir pirms MI uzsākšanas datuma (vai tā ekvivalents);
- pēc MI RVN – tuvākais RVN, kura slēgšanas datums ir pēc MI pabeigšanas datuma (vai tā ekvivalents).

Klientiem, kuri MI netika iesaistīti, tika aprēķināts MI uzsākšanas un pabeigšanas datuma ekvivalents, balstoties uz vidējo gaidīšanas laiku līdz MI uzsākšanai un vidējo MI īstenošanas ilgumu.

Analīzē iekļautie RVN mainīgie ietver:

- RVN slēgšanas datumus;

- kopējo riska līmeni;
- dinamisko riska līmeni;
- atsevišķu dinamisko riska faktoru novērtējumus.

Riska līmeņa rādītāji (kopējais, statistiskais un dinamiskais) sākotnēji datu masīvā tika attēloti kategoriskā formā (ļoti zems, zems, vidējs, augsts, ļoti augsts). Lai nodrošinātu iespēju veikt kvantitatīvu analīzi, šie rādītāji tika pārkodēti skaitliskā skalā no 1 līdz 5, kur 1 atbilst ļoti zēmam riska līmenim, bet 5 – ļoti augstam riska līmenim. Vienlaikus jāņem vērā, ka šī skala pēc būtības ir ordināla, un attālumi starp līmeņiem nav uzskatāmi par vienādiem.

Ja klientam datos nebija norādīts vispārējais un/vai vardarbības kopējais riska līmenis, bet bija pieejami vispārējā un/vai vardarbības statistiskā un dinamiskā riska līmeņa rādītāji, kopējais riska līmenis tika aprēķināts manuāli, vadoties pēc Vispārējā un vardarbības riska novērtējuma metodiskajiem ieteikumiem (VPD, 2020c).

Savukārt dinamiskie riska faktori datu masīvā tika attēloti skaitliskā formā, kur 0 norāda, ka attiecīgais faktors neveicina krimināli sodāmu darbību veikšanu, 1 – ka attiecīgais faktors var veicināt krimināli sodāmu darbību veikšanu, bet nav nepieciešama intensīva iejaukšanās, un 2 – ka attiecīgais faktors veicina krimināli sodāmu darbību veikšanu un ir nepieciešama intensīva iejaukšanās.

2.4.3. Recidīva mainīgie

Recidīvs pētījumā tika definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums Soda reģistra datos.

Recidīvs tika analizēts vairākos laika periodos:

- 120 dienas pēc MI uzsākšanas datuma (vai tā ekvivalenta);
- pēc MI pabeigšanas datuma (vai tā ekvivalenta): 30 dienas, 180 dienas, 365 dienas, 731 diena, 1096 dienas.

Recidīva rādītāji tika analizēti kā dihotomi mainīgie (0 – nav recidīva, 1 – ir recidīvs), kā arī papildus tika analizēts:

- dienu skaits līdz recidīvam;
- dienu skaits līdz vardarbīgam recidīvam.

No analīzes katrā laika periodā tika izslēgti gadījumi:

- kuros novērošanas periods pārsniedza pētījuma gala datumu (2025. gada 30. septembris);
- kuros klients attiecīgajā periodā miris;
- kuros konstatētas datu nepilnības vai kļūdas;
- kuros klients bijis apcietinājumā ilgāk par noteikto tolerances sliekšni. Tolerances sliekšnis tika noteikts atbilstoši analizētajam laika periodam:
 - 30 dienu periodam – 5 dienas;
 - periodam līdz vienam gadam – 15 dienas;
 - periodam virs viena gada – 30 dienas.

2.5. Datu analīzes metodes

Datu sagatavošana un sākotnējā apstrādē tika veikta programmā *Microsoft Excel*, savukārt statistiskā analīze – programmā *JASP*. Analīzē tika izmantotas aprakstošās un salīdzinošās statistikas metodes, atbilstoši pētījuma jautājumiem un datu raksturam.

Sākotnēji tika aprēķināti aprakstošās statistikas rādītāji, tostarp kopējais izlases apjoms (N), gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā (n ; *Valid*), procentuālais sadalījums (%), vidējā

vērtība (M), mediāna (Me), standartnovirze (SD), minimums (Min) un maksimums (Max). Papildus tika norādīti arī trūkstošie dati (*Missing*). Datu izkļedes raksturošanai atsevišķos gadījumos tika izmantots interkvartīļu diapazons (IQR ; 25.–75. percentīle).

Pirms salīdzinošās analīzes veikšanas tika izvērtēta datu atbilstība normālajam sadalījumam, izmantojot Šapiro–Vilka testu ($W = \dots; p = \dots$). Tā kā dati lielākoties neatbilda parametrisko metožu pieņēmumiem, turpmākajā analīzē pārsvarā tika izmantotas neparametriskās statistikas metodes.

Divu neatkarīgu grupu salīdzināšanai tika izmantots Manna–Vitnija U tests ($U = \dots; p = \dots; r_{\tau\beta} = \dots$), savukārt trīs vai vairāku neatkarīgu grupu salīdzināšanai – Kruskal–Wallis tests. Kruskal–Wallis testa rezultāti tika interpretēti, norādot H statistiku, p vērtību un efekta lielumu, izmantojot rangu epsilon kvadrātu ($Rank \varepsilon^2$) (piem., $H(1) = 6,84; p = 0,009; Rank \varepsilon^2 = 0,039$). Gadījumos, kad Kruskal–Wallis tests uzrādīja statistiski nozīmīgas atšķirības, tika veikta post-hoc analīze ar pāru salīdzinājumiem, izmantojot Bonferoni korekciju.

MI norises analīzē tika vērtētas izmaiņas laikā, analizējot klientu novērtējumu dinamiku pa nodarbībām, kā arī salīdzinot klientu grupas. Saistību starp kategoriskajiem mainīgajiem, kā arī atšķirības recidīva biežumā starp klientu grupām dažādos novērošanas periodos tika analizētas, izmantojot Pīrsona hī kvadrāta testu (χ^2). Rezultāti tika interpretēti, norādot χ^2 statistikas vērtību, brīvības pakāpes (df) un p vērtību, kā arī efekta lielumu (*Cramer's V*). Papildu analīzē tika izmantoti koriģētie standartizētie atlikumi, lai identificētu, kuras kontingenču tabulu šūnas visvairāk veido kopējo hī kvadrāta testa rezultātu; par statistiski nozīmīgu novirzi tika uzskatīta vērtība $|\text{reziduāls}| \geq 1,96$, kas atbilst $p < 0,05$ (piem., $\chi^2(2) = 6,98; p = 0,031; Cramer's V = 0,25$).

RVN analīzē tika vērtētas izmaiņas starp diviem laika punktiem, analizējot vienus un tos pašus klientus. Šim nolūkam tika izmantots Vilksoksona parakstīto rangs tests, un rezultātos tika norādīta W statistikas vērtība. Savukārt RVN rādītāju salīdzināšanai starp vairākām neatkarīgām klientu grupām tika izmantots Kruskal–Wallis tests.

Papildus tika veikta izdzīvošanas analīze, lai analizētu laiku līdz recidīvam MI klientu grupās. Laiks līdz recidīvam tika analizēts, izmantojot Kaplana–Meiera metodi vairākos novērošanas periodos pēc MI pabeigšanas (30, 180, 365, 731 un 1096 dienas). Atšķirības starp klientu grupām tika vērtētas, salīdzinot izdzīvošanas līknes.

Lai izvērtētu, kuri faktori ir saistīti ar MI pabeigšanu, tika veikta loģistiskās regresijas analīze. Atkarīgais mainīgais bija MI pabeigšana (1 – pabeidza, 0 – nepabeidza). Tāpat recidīva saistība ar MI klientu grupu tika analizēta, izmantojot binārās loģistiskās regresijas analīzes. Recidīvs tika izmantots kā atkarīgais mainīgais 30, 180, 365, 731 un 1096 dienu periodā pēc MI pabeigšanas. Modeļos tika interpretēti regresijas koeficienti (B), standartkļūda (SE), izredžu attiecība (OR), standartizētā testa statistikas vērtība (z), Valda statistika (*Wald*) un p vērtība; rezultāts tika uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$.

2.6. Datu kvalitātes un ierobežojumu apsvērumi

Pētījumā izmantoti administratīvie dati no informācijas sistēmas PLUS, tādēļ datu kvalitāte ir atkarīga no primārā datu ievades procesa un ierakstu pilnīguma. Datu sagatavošanas laikā tika konstatētas atsevišķas netipiskas vai savstarpēji nesaskanīgas vērtības, piemēram, negatīvs gaidīšanas laiks līdz MI uzsākšanai un negatīvs MI īstenošanas ilgums, kas, visticamāk, saistīts ar datumu neatbilstībām, ievades kļūdām vai sistēmas tehniskām īpatnībām. Ņemot vērā, ka analizēti reāli administratīvie dati, šādi gadījumi netika automātiski izslēgti, bet to iespējamā ietekme tika ņemta vērā rezultātu interpretācijā.

Būtisks ierobežojums saistīts ar to, ka daļa informācijas sistēmā nav pietiekami strukturēta un netiek ievadīta konsekventi. Tas īpaši attiecas uz datiem par klientu atskaitīšanas iemesliem un regulārajiem novērtējumiem, kuros standartizētās kategorijas ne vienmēr atbilda atvērtajos

komentāros sniegtajai informācijai. Atsevišķos gadījumos vienāda satura situācijas tika kodētas atšķirīgi, savukārt citos atskaitīšanas iemesls bija identificējams tikai no programmas vadītāju brīvā teksta komentāriem. Tādēļ datu tīrīšanas procesā tika veikta manuāla gadījumu pārbaude un precizēšana, balstoties uz pieejamo tekstuālo informāciju, lai iespējami korekti klasificētu gadījumus pētījuma grupās un novērstu acīmredzamas neatbilstības.

Papildus ierobežojumi tika konstatēti regulāro novērtējumu datos, kuros atsevišķos gadījumos atzīmes par klienta dalību, atskaitīšanu vai neierašanos nebija savstarpēji konsekventas. Šādos gadījumos, izmantojot komentārus un citu saistīto informāciju, tika veikti individuāli precizējumi. Vienlaikus jāņem vērā, ka, neskatoties uz rūpīgu datu pārbaudi, daļa nekonsekvenču varēja palikt nepamanīta, īpaši atvērtā tipa komentāros, kuru sistemātiska satura analīze nebija šī pētījuma primārais mērķis.

Sākotnēji tika paredzēts starpnovērtējumus analizēt arī atskaitīto klientu grupā, tomēr šie dati izrādījās nepietiekami kvalitatīvi interpretācijai. Daudzos gadījumos starpnovērtējumos dominēja atbildes “nav attiecināms” vai arī sniegtie vērtējumi nebija pietiekami saskaņoti ar klienta faktisko līdzdalību programmā. Tādēļ tika pieņemts lēmums šos datus atskaitīto klientu grupā padziļināti neanalizēt.

Papildu datu ierobežojums ir saistīts ar COVID-19 pandēmijas ietekmi uz 2020. gada MI programmu īstenošanu. Atsevišķos gadījumos programmu ilgums šajā gadā bija būtiski pagarināts salīdzinājumā ar ierasto grafiku; tomēr, ņemot vērā, ka līdzīgas pagarināšanas tendences tika novērotas arī citos gados, 2020. gads no analīzes netika izslēgts. Vienlaikus jānorāda, ka dažās 2020. gada MI grupās, kur neviens dalībnieks programmu nepabeidza un iztrūka vairāki novērtējumi, kā arī nebija pieejami programmas vadītāju paskaidrojošie komentāri, šie gadījumi netika iekļauti analīzē. Pamatojoties uz pieejamo kontekstuālo informāciju, minētās situācijas tika interpretētas kā saistītas ar COVID-19 ierobežojumiem, vienlaikus atzīstot, ka atsevišķi gadījumi bez dokumentētas COVID-19 ietekmes varēja saglabāties datu kopā.

MI Dienestā vada gan attālināti, gan klātienē. Esošajā datu masīvā nebija pieejama informācija, kas ļautu identificēt un nodalīt šīs grupas pēc programmas īstenošanas veida. Līdz ar to analīzē nebija iespējams izvērtēt, vai un kā atšķiras rezultāti starp attālināti un klātienē vadītām grupām, kas uzskatāms par būtisku pētījuma ierobežojumu.

2.7. Ētiskie apsvērumi

Pētījumā izmantoti Dienesta administratīvie dati no informācijas sistēmas PLUS. Analīzē izmantoti anonimizēti dati, un netika apstrādāta informācija, kas ļautu identificēt konkrētas personas.

Datu izmantošana veikta atbilstoši datu aizsardzības un konfidencialitātes principiem, nodrošinot, ka pētījuma rezultāti tiek atspoguļoti apkopotā veidā. Individuālu klientu dati netiek izdalīti un netiek izmantoti tādā veidā, kas varētu radīt negatīvas sekas konkrētām personām.

Pētījumā netika veikta tieša saskarsme ar klientiem, un pētījuma veikšana neradīja papildu riskus vai ietekmi uz klientu uzraudzības procesu.

3. Pētījuma rezultāti

3.1. Pētījuma izlases raksturojums

Pētījuma izlasi kopumā veidoja 1839 Dienesta klienti, kuriem pētījuma periodā tika noteikts pienākums piedalīties MI. Izlases sadalījums pēc dalības programmā liecina, ka lielāko daļu veidoja klienti, kuri programmu pabeidza ($n = 969$; 53%), savukārt 543 (30%) klienti no programmas tika atskaitīti un 327 (17%) klienti programmā netika iesaistīti.

1. tabula. *Pētījuma izlases raksturojums pēc dalības MI, dzimuma un vecuma.*

Izlase	N	Dzimums				Vecums				
		Vīrietis		Sieviete		M	Me	SD	Min	Max
		n	%	n	%					
Kopā	1839	1369	89,1	200	10,9	31,9	30	9,82	16	66
Pabeigušie	969	871	89,9	98	10,1	32,47	31	9,802	16	65
Atskaitītie	543	471	86,7	72	13,3	31,31	30	9,981	16	66
Neiesaistītie	327	297	90,8	30	9,2	31,22	30	9,532	16	66

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. N – kopējais izlases apjoms; n – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā (*Valid*); % - dalījums procentos (*Valid percent*); M – vidējais (*Mean*); Me – mediāna (*median*); SD – standartnovirze (*Std. Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums.

Pētījuma izlases lielākā daļa bija vīrieši ($n = 1369$; 89,1%) savukārt sieviešu īpatsvars bija 10,9% ($n = 200$). Dalot izlasi pēc MI dalības statusa, no MI pabeigušajiem klientiem 89,9% bija vīrieši, no MI atskaitītajiem klientiem 86,7% bija vīrieši un neiesaistītajiem klientiem 90,8% bija vīrieši. Vidējais vecums kopējā izlase bija 31,9 gadi ($M = 31,9$; $Me = 30$; $SD = 9,82$), svārstības diapazonā no 16 līdz 66 gadiem, grupās MI pabeigušie klienti bija nedaudz vecāki ($M = 32,47$; $SD = 9,802$) nekā atskaitītie ($M = 31,31$; $SD = 9,981$) un neiesaistītie ($M = 31,22$; $SD = 9,532$), mediānas vērtība visās grupās bija 30 gadi, un šie dati atspoguļo, ka izlase ir demogrāfiski salīdzinoši homogēna pēc vecuma un dominējoši vīriešu sastāvu, nodrošinot piemērotu pamatu turpmākajai MI procesa, riska un vajadzību novērtējuma, kā arī recidīva analīzei.

2. tabula. *Biezāk sastopamo NN veidu sadalījums pētījuma izlasē un pa klientu grupām (%).*

NN veida grupa	Kopā (%)	Pabeigušie (%)	Atskaitītie (%)	Neiesaistītie (%)
NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (224.-256.p.)	40,2	43,7	38,9	32,4
NN pret īpašumu (175.-189.p.)	33	28,5	38,3	37,3
NN tautsaimniecībā (190.-223.p.)	8,9	10	8,3	6,4
NN pret satiksmes drošību (257.-268.p.)	8,2	7,4	7,6	10,7
NN pret personas veselību (125.-142.p.)	6	5,9	6,3	5,8
NN pret jurisdikciju (289.-315.p.)	5,5	5,3	4,6	8

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. Klienti var būt iekļauti vairākās NN grupās, līdz ar to procentuālais sadalījums nesummējas līdz 100%. NN – noziedzīgais nodarījums; % - dalījums procentos (*Valid percent*).

Izlasē visbiežāk sastopamās NN grupas ir NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (40,2%) un pret īpašumu (33%). Grupu salīdzinājumā MI pabeigušie klienti visbiežāk bija iesaistīti NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (43,7%), atskaitītie – NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (38,9%) un pret īpašumu (38,3 %), un neiesaistītie klienti – arī NN pret īpašumu (37,3%). Pilns NN grupas sadalījums pieejams 2. pielikuma 1. tabulā.

3.2. MI programmas norise

Šajā apakšnodaļā analizēti tikai tie klienti, kuri uzsāka MI, t. i., programmu pabeigušie un no programmas atskaitītie klienti. Analizētajā izlasē iekļauti 1512 klienti, no kuriem MI pabeidza 969 klienti, bet 543 tika atskaitīti.

Lai izvērtētu, vai MI pabeigšana ir saistīta ar izlases demogrāfiskajiem rādītājiem, sākotnēji tika analizēta dzimuma un vecuma saistība ar programmas pabeigšanu. Analizējot dzimuma saistību ar MI pabeigšanu, netika konstatēta statistiski nozīmīga saistība ($\chi^2(1) = 3,452, p = 0,063, Cramer's V = 0,048$), kā arī efekta lielums norādīja uz ļoti vāju saistību. Turpretī, vecums bija statistiski nozīmīgi saistīts ar MI pabeigšanu ($U = 243293, p = 0,015, r_{r\beta} = -0,075$), liecinot, ka nedaudz vecāki klienti biežāk pabeidza programmu.

Analizējot biežāk sastopamo NN veidu sadalījumu saistībā ar MI pabeigšanu, tika konstatēts, ka statistiski nozīmīga saistība pastāvēja tikai NN pret īpašumu ($\chi^2(1) = 15,428, p < 0,001, Cramer's V = 0,101$), liecinot, ka šī veida NN izdarīšana bija biežāk sastopama pabeigušo klientu grupā (57%) nekā atskaitīto grupā (43%), savukārt pārējie populārākie NN nebija statistiski nozīmīgi (skat. 2. pielikuma 2. tab.).

Papildus tika pārbaudīts, vai klientu grupas atšķiras vispārējā un vardarbības riska līmenī pirms MI uzsākšanas. Rezultāti liecina, ka pirms MI konstatētas statistiski nozīmīgas atšķirības starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem vispārējā kopējā riska līmenī ($U = 267066,0, p < 0,001, r_{r\beta} = 0,155$). Atskaitīto klientu grupā tika novērots augstāks sākotnējais vispārējā riska līmenis ($Me = 3,43; SD = 0,678$) salīdzinājumā ar pabeigušajiem klientiem ($Me = 3,26; SD = 0,57$). Līdzīgi arī vispārējā dinamiskā riska līmenī tika konstatētas statistiski nozīmīgas atšķirības starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem pirms MI ($U = 259913,5, p < 0,001, r_{r\beta} = 0,102$). Atskaitīto klientu grupā tika novērots augstāks sākotnējais vispārējā dinamiskā riska līmenis ($Me = 3,01; SD = 0,805$) salīdzinājumā ar pabeigušajiem klientiem ($Me = 2,87; SD = 0,724$). Tomēr konstatētais efekta lielums abās analizēs ir neliels, norādot, ka, lai gan atšķirības starp grupām ir statistiski nozīmīgas, to praktiskā nozīme ir ierobežota.

Analizējot vardarbības kopējo riska līmeni, tika konstatētas statistiski nozīmīgas atšķirības starp pabeigušo un atskaitīto klientu grupām pirms MI uzsākšanas ($U = 34498,5, p < 0,001, r_{r\beta} = 0,246$). Atskaitīto klientu grupā sākotnējais vardarbības risks bija augstāks ($Me = 3,37; SD = 0,872$) nekā pabeigušo klientu grupā ($Me = 2,98; SD = 0,782$), un efekta lielums norādīja uz nelielu līdz vidēju starpgrupu atšķirību. Līdzīgi arī vardarbības dinamiskā riska līmenī tika konstatētas statistiski nozīmīgas atšķirības starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem pirms MI ($U = 33041,5, p = 0,008, r_{r\beta} = 0,13$). Atskaitīto klientu grupā tika novērots augstāks sākotnējais vispārējā dinamiskā riska līmenis ($Me = 3,4; SD = 0,841$) salīdzinājumā ar pabeigušajiem klientiem ($Me = 3,18; SD = 0,909$), un efekta lielums norādīja uz nelielu starpgrupu atšķirību.

Lai raksturotu MI uzsākšanas laiku un īstenošanas ilgumu, tika aprēķināta gaidīšanas laika un programmas ilguma aprakstošā statistika katrai klientu grupai.

3. tabula. Aprakstošā statistika par gaidīšanas laiku līdz MI uzsākšanai un tās īstenošanas ilgumu.

	Gaidīšanas laiks			MI īstenošanas ilgums		
	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie
<i>n</i>	1512	969	543	1512	969	543
Trūkst.	0	0	0	0	0	0
<i>Me</i>	77	70	93	77	77	77
<i>M</i>	123,1	114,04	139,27	83,03	82,29	84,35
<i>SD</i>	143,593	134,439	157,46	21,63	21,6	21,636
Min	-14	-14	-14	-22	-22	-22
Max	1454	1127	1454	252	252	252

Piezīme: Gaidīšanas laika un MI īstenošanas ilguma vidējās vērtības aprēķinā ietverti negatīvi laiki, tādēļ M nav interpretējams. n – gadījumu skaits konkrētajā grupā (*Valid*); Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); Me – mediāna (*median*); M – vidējais (*Mean*); SD – standartnovirze (*Std. Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums.

Pēc 3. tabulas datiem redzams, ka pabeigušo klientu mediānais gaidīšanas laiks bija 70 dienas, savukārt atskaitīto klientu grupā – 93 dienas, bet MI īstenošanas ilguma mediāna abās grupās bija vienāda – 77 dienas (izslēdzot negatīvās vērtības, kas uzskatāmas par datu ievades kļūdu vai sistēmas nepilnībām, gaidīšanas laiks sākās no 0 dienām, bet MI īstenošanas ilgums – no 38 dienām.).

Gaidīšanas laiks līdz MI uzsākšanai uzrāda statistiski nozīmīgas atšķirības starp MI pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem ($U = 289923$, $p < 0,001$, $r_{r\beta} = 0,102$). Atskaitīto klientu grupā gaidīšanas laiks bija ilgāks (*Mean Rank* = 805,93) nekā pabeigušo klientu grupā (*Mean Rank* = 728,8), un efekta lielums norāda uz nelielu starpgrupu atšķirību. Savukārt MI īstenošanas ilgums starp grupām neatšķīrās statistiski nozīmīgi ($U = 269199,5$, $p = 0,418$, $r_{r\beta} = 0,023$).

Tā kā MI Dienestā tiek īstenots gan latviešu, gan citās valodās (viena no valodām ir krievu valoda, bet datu masīvā nebija precizēts, ko nozīmē valodas kategorija “*other*”), papildus tika analizēti arī programmas īstenošanas valodas rādītāji. Kopumā izlasē MI tika īstenota 1124 klientiem (74,3%) latviešu valodā un 388 klientiem (25,7%) citā valodā. Pabeigušo klientu grupā MI latviešu valodā tika īstenota 721 klientiem (74,4%), bet citā valodā – 248 klientiem (25,6%), savukārt atskaitīto klientu grupā latviešu valodā 403 klientiem (74,2%) un citā valodā – 140 klientiem (25,8%). Lai izvērtētu, vai MI īstenošanas valoda ir saistīta ar programmas pabeigšanas iznākumu, tika analizēta MI īstenošanas valodas un programmas pabeigšanas savstarpējā saistība (skat. 4. tab.).

4. tabula. MI īstenošanas valodas saistība ar programmas pabeigšanu.

	Pabeigušie		Atskaitītie		Statistiskās analīzes rezultāti
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	
MI īstenots latviešu val.	721	64,1	403	35,9	$\chi^2(1) = 0,007$, $p = 0,936$;
MI īstenots citā val.	248	63,9	140	36,1	<i>Cramer's V</i> = 0,002

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts valodas ietvaros. n – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; % - dalījums procentos; χ^2 – Pīrsona hī-kvadrāta statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *Cramer's V* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

Analizējot MI īstenošanas valodu, konstatēts, ka programmas pabeigšana nav saistīta ar valodu: $\chi^2(1) = 0,007$, $p = 0,936$, *Cramer's V* = 0,002, un pabeigšanas rādītāji bija līdzīgi gan latviešu valodā īstenotajā grupā (64,1 %), gan citā valodā īstenotajā grupā (63,9 %).

Klientu lietu vadītājs PLUS vidē veic atzīmi par to, vai klients pirms MI uzsākšanas tiek iepazīstināts ar programmas grafiku, tādēļ pētījumā tika analizēta arī šī rādītāja saistība ar programmas pabeigšanas iznākumu. Starp klientiem, kuri MI pabeidza, ar programmas grafiku pirms programmas uzsākšanas bija iepazīstināti 869 klienti (89,7%), savukārt atskaitīto klientu grupā šādu klientu bija 415 (76,4%).

5. tabula. Klienta iepazīstināšana ar MI grafiku saistība ar programmas pabeigšanu.

	Pabeigušie		Atskaitītie		Statistiskās analīzes rezultāti
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	
Iepazīstināts ar MI grafiku	869	67,7	415	32,3	$\chi^2(1) = 47,73$, $p < 0,001$;
Nav iepazīstināts ar MI grafiku	100	43,9	128	56,1	<i>Cramer's V</i> = 0,178

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts iepazīstināts ietvaros. n – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; % - dalījums procentos; χ^2 – Pīrsona hī-kvadrāta statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek

uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *Cramer's V* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

Analizējot klientu iepazīstināšanu ar MI grafiku, konstatēts, ka programmas pabeigšana bija statistiski nozīmīgi saistīta ar šo faktoru ($\chi^2(1) = 47,730$, $p < 0,001$, *Cramer's V* = 0,178), un klienti, kuri tika iepazīstināti ar MI grafiku, biežāk pabeidza programmu (67,8 %) salīdzinājumā ar tiem, kuri netika iepazīstināti (43,9 %).

Lai identificētu faktoros, kas neatkarīgi saistīti ar MI pabeigšanu, tika veikta loģistiskās regresijas analīze. Analīzē tika iekļauti tie rādītāji, kuriem Dienestā ir praktiska nozīme klientu izvērtēšanā pirms iesaistes programmā (vecums un riska līmenis), mainīgie, kuri iepriekšējās analizēs uzrādīja statistiski nozīmīgu saistību ar programmas pabeigšanas iznākumu (NN pret īpašumu, gaidīšanas laiks līdz MI uzsākšanai, iepazīstināšana ar MI grafiku) un papildus tika iekļauts NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību, jo tas bija populārākais NN grupas veids izlasē. Riska faktoru analīze tika veikta atsevišķi, izmantojot vispārējo RVN un vardarbības RVN, ņemot vērā, ka katram klientam tikai viens no šiem instrumentiem tiek noteikts kā primārais.

6. tabula. *Loģistiskās regresijas analīzes rezultāti MI pabeigšanas prognozēšanai, izmantojot vispārējā RVN rādītājus.*

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	1,088	0,418	2,969	2,602	6,770	0,009
NN pret īpašumu (175.-189.p.)	-0,200	0,142	0,818	-1,407	1,979	0,160
NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (224.-256.p.)	0,173	0,135	1,188	1,280	1,639	0,200
Vecums	0,012	0,006	1,012	2,029	4,115	0,042
Gaidīšanas laiks līdz MI uzsākšanai	-0,001	0,000	0,999	-3,671	13,479	< 0,001
Iepazīstināts ar MI grafiku	1,032	0,158	2,806	6,525	42,570	< 0,001
Vispārējā RVN kopējais riska līmenis	-0,480	0,097	0,619	-4,954	24,538	< 0,001

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartkļūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: MI pabeigšana (1 – pabeidza, 0 – nepabeidza).

Loģistiskās regresijas analīzes rezultāti, izmantojot vispārējā RVN rādītājus, liecina, ka modelis kopumā ir statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 92,971$; $p < 0,001$), kas norāda, ka iekļautie faktori kopumā ir saistīti ar MI pabeigšanu, un to prognozē vairāki modeļi iekļautie rādītāji: vecums ($OR = 1,012$; $p = 0,042$), gaidīšanas laiks līdz MI uzsākšanai ($OR = 0,999$; $p < 0,001$), klienta iepazīstināšana ar MI grafiku ($OR = 2,806$; $p < 0,001$) un vispārējā RVN riska līmenis ($OR = 0,619$; $p < 0,001$). Konkrēti, pabeigušie klienti bija nedaudz vecāki, gaidīšanas laiks līdz MI uzsākšanai bija īsāks, biežāk tika iepazīstināti ar MI grafiku un tiem bija zemāks vispārējā riska līmenis.

7. tabula. *Loģistiskās regresijas analīzes rezultāti MI pabeigšanas prognozēšanai, izmantojot vardarbības RVN rādītājus.*

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	1,993	0,660	7,334	3,019	9,113	0,003
NN pret īpašumu (175.-189.p.)	-0,369	0,222	0,692	-1,662	2,762	0,097
NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (224.-256.p.)	-0,204	0,245	0,815	-0,832	0,693	0,405
Vecums	-0,001	0,010	0,999	-0,075	0,006	0,940
Gaidīšanas laiks līdz MI uzsākšanai	-0,002	0,001	0,998	-2,609	6,808	0,009
Iepazīstināts ar MI grafiku	0,976	0,311	2,652	3,134	9,823	0,002
Vardarbības RVN kopējais riska līmenis	-0,630	0,131	0,533	-4,796	23,004	< 0,001

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartkļūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: MI pabeigšana (1 – pabeidza, 0 – nepabeidza).

Loģistiskās regresijas analīzes rezultāti, izmantojot vardarbības RVN rādītājus, liecina, ka modelis kopumā ir statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 50,201$; $p < 0,001$), kas norāda, ka iekļautie faktori kopumā ir saistīti ar MI pabeigšanu, un to prognozē vairāki modelī iekļautie rādītāji: gaidīšanas laiks līdz MI uzsākšanai ($OR = 0,998$; $p = 0,009$), klienta iepazīstināšana ar MI grafiku ($OR = 2,652$; $p = 0,002$) un vardarbības RVN kopējais riska līmenis ($OR = 0,533$; $p < 0,001$). Konkrēti, gaidīšanas laiks līdz MI uzsākšanai bija īsāks, biežāk tika iepazīstināti ar MI grafiku un tiem bija zemāks vardarbības riska līmenis.

3.2.1. Klientu atskaitīšana un nodarbību apmeklējums MI ietvaros

Turpmāk tika analizēts neapmeklēto nodarbību raksturojums saistībā ar MI pabeigšanu/atskaitīšanu. 8. tabulā apkopota neapmeklēto nodarbību raksturojuma aprakstošā statistika un neapmeklēto nodarbību skaita sadalījums MI pabeigušo un atskaitīto klientu grupās. Neapmeklēto nodarbību skaits aprēķināts pabeigušajiem klientiem līdz MI pabeigšanai, bet atskaitītajiem klientiem – līdz atskaitīšanas brīdim (nodarbībai).

8. tabula. Neapmeklēto nodarbību raksturojums MI pabeigušo un atskaitīto klientu grupās.

Aprakstošā statistika	Pabeigušie		Atskaitītie	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
<i>n</i>	969		499	
Trūkst.	0		44	
<i>Me</i>	1		2	
<i>M</i>	0,94		1,9	
<i>SD</i>	0,994		1,239	
Min	0		0	
Max	8		7	
Neapmeklēto nodarbību skaits				
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
0	384	39,6	37	7,4
1	344	35,5	197	39,5
2	185	19,1	118	23,7
3	40	4,1	97	19,4
4	11	1,2	35	7
5	2	0,3	10	2
6	0	0	3	0,6
7	1	0,1	2	0,4
8	1	0,1	0	0

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. *n* – gadījumu skaits konkrētajā grupā; Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums; % – daļums procentos (*Valid percent*).

Analizējot neapmeklēto nodarbību skaitu MI programmas laikā, redzams, ka pabeigušo klientu grupā lielākā daļa klientu apmeklēja visas nodarbības (39,6%), 35,5% neapmeklēja vienu nodarbību, un 19,1% neapmeklēja divas nodarbības. Kā arī jāvērs uzmanība, ka pabeigušo grupā bija arī klienti, kuri neapmeklēja trīs vai vairāk nodarbības, kas pārsniedz programmas iekšējo kārtību pieļauto limitu (5,8%). Atskaitīto klientu grupā dominēja viena neapmeklēta nodarbība (39,5%), 23,7% klientu neapmeklēja divas nodarbības un 19,4% - trīs nodarbības. Mediāna neapmeklēto nodarbību skaitam pabeigušo klientu grupā bija 1, bet atskaitīto klientu grupā – 2, un standartnovirze liecina par lielāku izkliedi atskaitīto klientu grupā ($SD = 1,239$) salīdzinājumā ar pabeigušo klientu grupu ($SD = 0,994$).

Lai padziļināti raksturotu klientu atskaitīšanu no MI, tika analizēta tikai atskaitītā klientu grupa. Analīzē aplūkots, kurās MI nodarbībās klienti tiek atskaitīti, kā arī atskaitīšanas iemesli.

9. tabulā apkopota atskaitīto klientu aprakstošā statistika par atskaitīšanas brīdi MI gaitā, nodarbības numura sadalījumu, kā arī atskaitīšanas iemesliem.

9. tabula. *Atskaitīto klientu aprakstošā statistika par nodarbību, kurā klients atskaitīts, un atskaitīšanas iemesliem.*

		<i>Atskaitītie</i>	
<hr/>			
<i>Aprakstošā statistika</i>			
<i>n</i>		543	
Trūkst.		0	
<i>Me</i>		4	
<i>M</i>		4,98	
<i>SD</i>		3,369	
Min		1	
Max		12	
<hr/>			
<i>Atskaitītā nodarbība</i>		<i>n</i>	<i>%</i>
1.		44	8,1
2.		173	31,9
3.		28	5,2
4.		36	6,6
5.		50	9,2
6.		39	7,2
7.		41	7,6
8.		29	5,3
9.		29	5,3
10.		24	4,4
11.		18	3,3
12.		32	5,9
<hr/>			
<i>Atskaitīšanas iemesls</i>		<i>n</i>	<i>%</i>
Nodarbību neapmeklēšana		391	72
Uzraudzības izmaiņas		56	10,3
Veselības stāvoklis		59	10,9
Apcietinājums		21	3,9
Grupās noteikumu neievērošana		3	0,5
Citi		13	2,4

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā grupā (*Valid*); Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums; % – procentuālais sadalījums (*Valid percent*).

MI atskaitīto klientu grupā ($n = 543$), mediāna liecina, ka puse klientu tika atskaitīti līdz 4. nodarbībai. Atskaitīšana fiksēta visās MI nodarbībās, sākot no pirmās līdz divpadsmitajai nodarbībai, kas norāda uz variablu atskaitīšanas laiku programmas gaitā. Lielākā daļa klientu tika atskaitīti 2. nodarbībā (31,9%).

Attiecībā uz atskaitīšanas iemesliem, dominējošais iemesls bija nodarbību neapmeklēšana, kas veidoja 72% no visiem gadījumiem. Citi iemesli ietvēra uzraudzības izmaiņas (10,3%) un veselības stāvokli (10,9%). Retāki iemesli bija apcietinājums (3,9%), grupas noteikumu neievērošana (0,5%) un citi iemesli (2,4%). Šie dati norāda, ka galvenais atskaitīšanas iemesls bija klienta MI nodarbību neapmeklēšana.

3.2.2. Programmas vadītāja novērtējums par klientu dalību MI

10. tabulā attēloti programmas vadītāju sniegtie regulārie novērtējumi par dalībnieku uzvedības rādītājiem un problēmjaudājumiem MI programmas nodarbībās, norādot pozitīvo novērtējumu īpatsvaru (%) pabeigušo (P) un atskaitīto (A) klientu grupās.

10. tabula. *Dalībnieku regulārā novērtējuma uzvedības rādītāju dinamika (%) MI nodarbībās pabeigušo un atskaitīto grupās (N = 969 pabeigušie; N = 543 atskaitītie).*

Nod.	Ieradās		Nekavēja		Nav citu probl.		Nav veselības probl.		Nav sociālās probl.		Nav psihol. probl.		Nav atkarību probl.		Nav citu uzr. jaut.	
	P	A	P	A	P	A	P	A	P	A	P	A	P	A	P	A
1.	99	58	92	86	86	89	96	94	93	91	81	83	94	94	85	78
2.	92	60	94	91	89	87	95	91	93	91	76	82	94	96	80	79
3.	91	57	93	91	89	92	94	93	91	93	75	82	91	92	75	74
4.	90	59	94	92	91	90	92	90	92	91	81	84	94	96	78	73
5.	90	56	95	91	91	94	93	91	92	95	80	90	95	96	75	74
6.	90	54	95	92	92	93	94	89	93	93	80	85	96	96	77	81
7.	90	58	96	90	92	93	93	93	93	92	80	88	96	98	81	79
8.	91	49	95	90	92	94	94	92	94	94	81	85	97	96	80	85
9.	90	53	94	91	92	95	94	91	93	91	77	91	95	98	79	80
10.	92	38	95	88	94	97	94	76	93	94	81	94	96	97	84	91
11.	92	19	95	100	94	90	94	100	94	95	78	100	96	95	81	76
12.	93	-	97	-	98	-	95	-	96	-	87	-	97	-	84	-

Piezīme: % - derīgie procenti (*Valid percent*); P – pabeigušie; A – atskaitītie.

Kopumā pabeigušo klientu grupā visā MI programmas laikā novērojami stabili un augsti pozitīvie uzvedības rādītāji. Ierašanās uz nodarbībām visā programmas gaitā saglabājas ļoti augstā līmenī (vairumā nodarbību pārsniedzot 90%), un līdzīga tendence vērojama arī nekavēšanas rādītājā. Tāpat pabeigušo klientu grupā lielākajā daļā nodarbību augsts ir to klientu īpatsvars, kuriem konkrētajā nodarbībā nav konstatētas veselības, sociālās vai atkarību problēmas, un šie rādītāji programmas gaitā kopumā saglabājas konsekventi augsti. Vienlaikus salīdzinoši zemāki, taču joprojām pārsvarā pozitīvi rādītāji pabeigušo grupā novērojami indikatorā “nav psiholoģisko problēmu”, kas visā programmas periodā svārstās zemāk nekā citi uzvedības un problēmjuautājumu rādītāju līmeņi. Kopumā rezultāti liecina, ka pabeigušo klientu grupai raksturīga noturīga pozitīva uzvedība programmas laikā, bez būtiskām svārstībām lielākajā daļā analizēto rādītāju.

Atskaitīto klientu grupā regulārie novērtējumi interpretējami piesardzīgi, jo, programmas gaitā virzoties uz noslēgumu, būtiski samazinās novērtēto klientu skaits, atsevišķās nodarbībās sasniedzot tikai vienu vai divus dalībniekus. Līdz ar to vēlāk iegūtie procentuālie rādītāji neatspoguļo stabilu grupas dinamiku. Agrīnajā programmas posmā (1.–4. nodarbībā) atskaitīto klientu grupā pozitīvie novērtējumi lielākajā daļā uzvedības rādītāju ir salīdzinoši augsti un daudzos gadījumos tuvi pabeigušo klientu grupas rādītājiem. Tomēr tieši ierašanās uz nodarbībām šajā periodā izceļas ar zemāku pozitīvo novērtējumu īpatsvaru, norādot uz biežāku neierašanos jau programmas sākuma posmā. Turpmākajās nodarbībās atskaitīto klientu grupas novērtējumi galvenokārt atspoguļo ļoti nelielu novērojumu skaitu, tādēļ tie šajā pētījumā izmantoti tikai aprakstošā kontekstā, neveidojot secinājumus par uzvedības dinamiku programmas noslēguma posmā.

Salīdzinot pabeigušo un atskaitīto klientu grupas, būtiskākā atšķirība starp grupām vērojama ierašanās uz nodarbībām rādītājā, kur pabeigušo klientu grupā pozitīvo novērtējumu īpatsvars ir ievērojami augstāks. Pārējos uzvedības rādītājos abu grupu pozitīvie novērtējumi pārsvarā ir līdzīgā līmenī.

Lai izvērtētu, vai starp MI pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem regulārajos novērtējumos pastāv statistiski nozīmīgas atšķirības, tika veikta salīdzinošā analīze. Analīze tika fokusēta uz pirmajām 4 nodarbībām, jo vēlākajās nodarbībās atskaitīto klientu skaits būtiski samazinās (skat. 3. pielikuma 1. tab.).

Analizējot regulāros novērtējumus MI nodarbībās, pirmajās četrās nodarbībās pabeigušo (P) un atskaitīto (A) klientu grupās vērojamas vairākas nozīmīgas atšķirības. Visās pirmajās četrās nodarbībās bija nozīmīgas atšķirības konstatētas attiecībā uz nodarbību apmeklēšanu ($p < 0,001$)

un 1. nodarbībā arī uz nodarbības kavējuma neesamību ($P = 92\%$, $A = 86\%$, $\chi^2(1) = 10,656$, $p = 0,001$, *Cramer's V* = 0,089). Tāpat statistiski nozīmīgas atšķirības konstatētas 1. nodarbībā citu uzraudzībā risināmu jautājumu neesamībā ($P = 85\%$, $A = 78\%$, $\chi^2(1) = 9,264$, $p = 0,002$, *Cramer's V* = 0,083) un 2. nodarbībā veselības problēmu neesamībā ($P = 95\%$, $A = 91\%$, $\chi^2(1) = 6,820$, $p = 0,009$, *Cramer's V* = 0,075). Šajos novērtējumos problēmu neesamība bija MI pabeigušajiem klientiem, turpretī, 2. un 3. nodarbības psiholoģisko problēmu neesamības novērtējumā tika konstatēti pretēji rezultāti –tā bija nedaudz augstāka MI atskaitīto klientu grupā (2. nodarbībā: $P = 76\%$, $A = 82\%$, $\chi^2(1) = 4,643$, $p = 0,031$, *Cramer's V* = 0,062; 3. nodarbībā: $P = 75\%$, $A = 82\%$, $\chi^2(1) = 4,423$, $p = 0,035$, *Cramer's V* = 0,061).

Kopumā dati rāda, ka pabeigušie klienti demonstrēja augstāku klātbūtni un pozitīvu uzvedību nodarbībās, īpaši sākotnējās nodarbībās. Psiholoģisko problēmu neesamības rādītāji dažās nodarbībās bija nedaudz augstāki atskaitīto grupā, tomēr šīs atšķirības jāinterpretē piesardzīgi, ņemot vērā mazo dalībnieku skaitu šajās nodarbībās.

Lai raksturotu klientu uzvedības un attieksmes rādītājus MI īstenošanas laikā pabeigušo klientu grupā ($N = 969$), tika analizēti starpnovērtējumu rezultāti 6. un 12. nodarbībā (skat. 4. pielikuma 1. tab.).

Starpnovērtējumi 6. un 12. nodarbībā rāda MI pabeigušo klientu progresu nodarbību laikā. 6. nodarbībā lielākā daļa klientu spēja ievērot grupas noteikumus un laika rāmi (*Me* - 4, *IQR* 3-4), taču novērots, ka daļa klientu joprojām saskārās ar grūtībām nodarbības vielas uztverē un apguvē (*Me* - 1, *IQR* 1-2). Novērtējumā par nodarbībā apgūto atziņu praktizēšanu dzīvē, daudzi klienti saņēma atzīmi “nav attiecināms”. Citi apgalvojumi par līdzdalību MI, sociālo prasmju attīstību, personisko izmaiņu īstenošanu un refleksijas spēju attīstību tika novērtēti galvenokārt ar 2 punktiem (reti/nedaudz).

12. nodarbībā redzams minimāls uzlabojums vairākos aspektos. Klienti uzrādīja augstākas spējas veidot produktīvas attiecības un sadarboties ar grupas dalībniekiem (*Me* - 4, *IQR* 3-4) un, ka līdzdalība MI ir ietekmējusi klienta motivāciju mainīties un attīstījusi klienta refleksijas spējas (*Me* - 2, *IQR* 2-3).

Tomēr apgalvojums par grūtībām uztvert un apgūt nodarbības vielu bija zemāk novērtēts nekā citi aspekti, bet mediānas rādītājs uzkāpa uz augšu (*Me* - 2, *IQR* 1-2), kā arī novērtējums par apgūto atziņu praktizēšanu dzīvē joprojām bija mazāk aktīvi novērtēts par citiem, un daļa klientu tika atzīmēti kā “nav attiecināms”.

Lai izvērtētu, vai starp 6. un 12. nodarbības starpnovērtējumiem pastāv statistiski nozīmīgas izmaiņas, tika izmantots Vilkoksona parakstīto rangu tests (skat. 11. tab.).

11. tabula. *Starpnovērtējumu (6. un 12. nodarbība) salīdzinājums MI pabeigušo klientu grupā (N = 969).*

<i>Novērtētais rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	
1. Ievēroja grupas noteikumus un laika rāmi	21235,0	0,302	0,736	0,021	=
2. Bija grūtības uztvert/apgūt nodarbības vielu	16743,0	-0,806	0,379	-0,057	=
3. Veidoja produktīvas attiecības, sadarbojās ar grupas dalībniekiem	16354,5	-3,486	< 0,001	-0,235	↑
4. Aktīvi piedalījās grupas nodarbībā	22015,5	-2,299	0,010	-0,148	↑
5. Nodarbībā apgūto atziņu praktizēšana dzīvē	13380,0	-2,863	0,002	-0,205	↑
6. Līdzdalība MI ir ietekmējusi klienta motivāciju mainīties	8514,0	-7,551	< 0,001	-0,531	↑
7. Līdzdalība MI ir palīdzējusi klientam veidot sociālās prasmes	5189,5	-7,436	< 0,001	-0,577	↑
8. Līdzdalība MI ir palīdzējusi klientam realizēt konkrētas izmaiņas personiskajā dzīvē	10027,0	-8,168	< 0,001	-0,547	↑
9. Līdzdalība MI ir attīstījusi klienta refleksijas spējas	10694,5	-6,821	< 0,001	-0,468	↑
10. Līdzdalība MI ir palielinājusi klienta izpratni par viņa atbildību viņa izdarītajā NN	8740,5	-6,844	< 0,001	-0,489	↑

Piezīme: W – Vilksoksona paraksfīto rangū testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums (*Rank-biserial correlation*; $\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts); Novērtētais rādītājs – pirmais starpnovērtējums veikts pēc 6. nodarbības, otrs starpnovērtējums – pēc 12. nodarbības.

Rezultāti liecina, ka lielākajā daļā starpnovērtējuma novērtēto rādītāju ir konstatētas statistiski nozīmīgas atšķirības starp 6. un 12. nodarbību, norādot uz nelielu, bet konsekventu progresu klientu uzvedībā un līdzdalībā programmā (izņemot pirmos divus apgalvojumus, kuros atšķirības nebija statistiski nozīmīgas). Efekta lielums rāda, ka progresu lielākoties var uzskatīt par nelielu līdz vidēju, tomēr skaidri redzams, ka starpnodarību laikā klientu sniegums uzlabojas vairākos aspektos.

Lai raksturotu MI piemērotības vērtējumus dažādās klientu grupās, tika analizēti programmas vadītāju sniegtie novērtējumi par klientiem. MI piemērotība tika vērtēta trīs aspektos: atbilstība klienta kriminogēnajām vajadzībām, atbilstība klienta intelekta līmenim un grupas darba metodes piemērotība klientam. Grupu salīdzināšanai tika analizēts atbilžu sadalījums pabeigušo un atskaitīto klientu grupās, izmantojot Pīrsona hī kvadrāta testu (χ^2).

12. tabula. MI piemērotības vērtējumu sadalījums pabeigušo un atskaitīto klientu grupās.

Mainīgais	Pabeigušie %	Atskaitītie %	Statistiskās analīzes rezultāti
<i>MI piemērota klienta kriminogēnajām vajadzībām</i>			
Nemaz.	1	20	$\chi^2(3) = 184,812, p < 0,001$ <i>Cramer's V</i> = 0,356
Daļēji	8	10	
Pārsvarā	31	30	
Pilnībā piemērota	60	40	
<i>MI piemērota klienta intelekta līmenim</i>			
Nemaz.	1	20	$\chi^2(3) = 205,737, p < 0,001$ <i>Cramer's V</i> = 0,375
Daļēji	8	12	
Pārsvarā	24	27	
Pilnībā piemērota	67	41	
<i>Grupās darba metode piemērota klientam</i>			
Nemaz.	1	20	$\chi^2(3) = 223,869, p < 0,001$ <i>Cramer's V</i> = 0,392
Daļēji	5	11	
Pārsvarā	20	23	
Pilnībā piemērota	74	46	

Piezīme: Tabulā norādīti atbilžu biežumi procentos grupā (%). χ^2 – Pīrsona hī-kvadrāta statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *Cramer's V* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

MI piemērotības vērtējuma sadalījums liecina par izteiktām atšķirībām starp pabeigušo un atskaitīto klientu grupām visos analizētajos rādītājos. Pabeigušo klientu grupā visos trīs aspektos dominē augstākais novērtējums – “pilnībā piemērota” (attiecīgi 60%, 67% un 74%). Pārējās atbilžu kategorijas šajā grupā sastopamas ievērojami retāk, kas norāda uz vienveidīgi pozitīvu MI piemērotības novērtējumu. Savukārt atskaitīto klientu grupā vērtējumi ir ievērojami fragmentētāki un sadalās starp vairākām atbilžu kategorijām. Lai gan arī šajā grupā biežāk tiek norādīts, ka MI ir “pilnībā piemērota” (attiecīgi 40%, 41% un 46%), būtiska daļa klientu tiek vērtēti arī kā “nemaz” atbilstoši – 20% visos vērtējumos.

Statistiskā analīze apstiprina, ka šīs atšķirības starp grupām ir statistiski nozīmīgas visos analizētajos rādītājos ($p < 0,001$). Efekta lielumi (*Cramer's V* = 0,356–0,392) liecina par vidēji lielu saistību starp klienta grupu un MI piemērotības vērtējumu. Kopumā rezultāti norāda, ka MI pabeigušie klienti konsekventāk tiek vērtēti kā atbilstoši programmai, kamēr atskaitīto klientu grupā vērtējumi ir daudzveidīgāki un biežāk ietver arī zemākas piemērotības novērtējumus.

3.3. Riska līmeņa izmaiņas MI programmas īstenošanas kontekstā

Lai izvērtētu riska līmeņa izmaiņas MI īstenošanas kontekstā, tika analizēti Dienesta veiktie RVN pirms un pēc programmas īstenošanas. Jāņem vērā, ka RVN veikšanas laiks praksē nav tieši piesaistīts MI īstenošanas periodam, un novērtējumi klientiem veikti atšķirīgos laika brīžos. Lai nodrošinātu datu salīdzināmību, pētījumā tika izmantoti relatīvie laika punkti, identificējot klientam tuvāko RVN pirms MI uzsākšanas un tuvāko RVN pēc MI pabeigšanas. Šāda pieeja ļauj aptuveni raksturot riska līmeņa izmaiņas MI īstenošanas kontekstā, vienlaikus ņemot vērā, ka konstatētās izmaiņas ne vienmēr ir tieši un viennozīmīgi attiecināmas tikai uz programmas ietekmi.

Papildus jāņem vērā, ka klientiem, kuri MI netika iesaistīti, programmas uzsākšanas un pabeigšanas datuma ekvivalenti tika aprēķināti, balstoties uz vidējo gaidīšanas laiku līdz MI uzsākšanai un programmas īstenošanas ilgumu (skat. 3. tab.). Attiecīgi šo klientu RVN novērtējumi analizēti attiecībā pret aprēķinātajiem relatīvajiem laika punktiem.

Pirms riska līmeņa izmaiņu analīzes tika izvērtēts RVN veikšanas laiks attiecībā pret MI uzsākšanu un pabeigšanu. Šajā analīzes posmā laika intervālu izvērtēšanai izmantoti tikai dinamiskā riska novērtējumu dati, jo tie tiek periodiski aktualizēti un atspoguļo mainīgus riska faktorus. Vienlaikus statistiskie riska faktori netiek izslēgti no pētījuma un tiek ņemti vērā, analizējot kopējo riska līmeni citās pētījuma sadaļās.

Rezultāti liecina, ka vispārējā dinamiskā riska novērtējums pirms MI vidēji tika veikts aptuveni 118 dienas ($SD = 82,1$; $Me = 108$) pirms programmas uzsākšanas, savukārt pēc MI – aptuveni 110 dienas ($SD = 86,7$; $Me = 90$) pēc programmas pabeigšanas. Līdzīga tendence novērojama arī vardarbības dinamiskā riska novērtējumos, kur novērtējumi pirms MI veikti vidēji 123 dienas pirms ($SD = 83,7$; $Me = 119,5$), bet pēc MI – 122 dienas ($SD = 107,5$; $Me = 100$) (skat. 5. pielikuma 1. tab.). Tas norāda, ka praksē RVN novērtējumi ne vienmēr veikti tieši pirms vai tūlīt pēc MI īstenošanas, kas jāņem vērā, interpretējot konstatētās riska līmeņa izmaiņas.

Lai sniegtu vispārīgu priekšstatu par klientu kopējā riska līmeņa sadalījumu, pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā) tika apkopota vispārējā un vardarbības kopējā riska līmeņa novērtējuma aprakstošā statistika (skat. 13. tab.).

13. tabula. *Vispārējā un vardarbības riska līmeņa aprakstošā statistika pirms un pēc MI.*

	<i>Vispārējais RVN</i>				<i>Vardarbības RVN</i>			
	<i>Kopā</i>	<i>Pabeigušie</i>	<i>Atskaitītie</i>	<i>Neiesaistītie</i>	<i>Kopā</i>	<i>Pabeigušie</i>	<i>Atskaitītie</i>	<i>Neiesaistītie</i>
<i>...pirms MI (vai tai ekvivalentā laika punkta)</i>								
<i>n</i>	1724	898	515	311	607	284	195	128
Trūkst.	115	71	28	16	1232	685	348	199
<i>Me</i>	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>M</i>	3,35	3,26	3,43	3,48	3,19	2,98	3,37	3,37
<i>SD</i>	0,625	0,57	0,678	0,647	0,851	0,782	0,872	0,87
Min	1	1	1	1	1	1	1	1
Max	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>...pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punkta)</i>								
<i>n</i>	931	637	240	54	319	203	89	27
Trūkst.	908	332	303	273	1520	766	454	300
<i>Me</i>	3	3	3	3	3	3	3	3
<i>M</i>	2,99	2,89	3,25	3,11	2,84	2,67	3,2	2,93
<i>SD</i>	0,758	0,735	0,763	0,718	0,931	0,91	0,868	0,958
Min	1	1	1	1	1	1	1	1
Max	5	5	5	5	5	5	5	5

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā (*Valid*); Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums.

Vispārējā un vardarbības riska līmeņa aprakstošā statistika pirms un pēc MI liecina, ka visās klientu grupās dominē vidējs riska līmenis un mediānas vērtības ($Me = 3$) starp novērtējuma laika punktiem nemainās. Analizējot vidējās vērtības, vispārējā RVN gadījumā pēc MI novērojams neliels riska līmeņa samazinājums visās klientu grupā (pabeigušajiem no $M = 3,26$ līdz $M = 2,89$; neiesaistītajiem no $M = 3,43$ līdz $M = 3,25$; atskaitītajiem no $M = 3,48$ līdz $M = 3,11$). Līdzīga tendence vērojama arī vardarbības RVN rādītājos, kur pēc MI neliels samazinājums novērojams pabeigušo klientu grupā (no $M = 2,98$ līdz $M = 2,67$) un atskaitīto klientu grupā (no $M = 3,37$ līdz $M = 3,2$). Neiesaistīto klientu grupā vardarbības riska līmeņa izmaiņas ir vizizteiktākās (no $M = 3,37$ līdz $M = 2,93$), bet arī šajā grupā ir izteikti mazāka izlase pēc MI. Kopumā rezultāti liecina, ka, lai gan riska līmeņa mediānas visās grupās saglabājas nemainīgas, vidējās vērtības norāda uz nelielu riska samazināšanās tendenci. Detalizētāks riska līmeņu sadalījums pa riska līmeņiem dažādās klientu grupās sniegts 5. pielikuma 2. tabulā.

Papildus aprakstošajai analīzei tika pārbaudīts, vai klientu grupas atšķirās vispārējā riska līmenī pirms un pēc MI. Rezultāti liecina, ka statistiski nozīmīgas atšķirības starp grupām pastāv gan pirms MI ($H(2) = 46,262$; $p < 0,001$), gan pēc MI ($H(2) = 40,401$; $p < 0,001$). Pirms MI post hoc analīze (Dunn tests ar Bonferroni korekciju; skat. 5. pielikuma 3. tab.) parāda, ka statistiski nozīmīgas atšķirības pastāv starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p < 0,001$), kā arī starp neiesaistītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p < 0,001$), turklāt augstāks vidējais riska līmenis novērojams neiesaistīto ($M = 3,48$) un atskaitīto klientu grupās ($M = 3,43$), bet zemāks – pabeigušo klientu grupā ($M = 3,26$). Pēc MI statistiski nozīmīgas atšķirības konstatētas starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p < 0,001$); augstākais vidējais riska līmenis saglabājas atskaitīto klientu grupā ($M = 3,25$), kam seko neiesaistītie ($M = 3,11$) un pabeigušie klienti ($M = 2,89$). Kopumā rezultāti norāda, ka klientu grupas būtiski atšķiras gan pirms, gan pēc MI, un augstāks riska līmenis konsekventi raksturīgs atskaitīto klientu grupai, un viszemākais riska līmenis pabeigušo klientu grupā.

Vardarbības kopējā riska līmeņa salīdzinājumā starp klientu grupām novērojamas var teikt tādas pašas statistikas nozīmības kā vispārējā kopējā riska līmeņa analīzē – tās ir nozīmīgas gan pirms MI ($H(2) = 31,413$; $p < 0,001$), gan pēc MI ($H(2) = 21,679$; $p < 0,001$). Pirms MI post hoc analīze (Dunn tests ar Bonferroni korekciju; skat. 5. pielikuma 4. tab.) parāda, ka statistiski nozīmīgas atšķirības pastāv starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p < 0,001$), kā arī starp neiesaistītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p < 0,001$), turklāt augstāks vidējais riska līmenis novērojams atskaitīto un neiesaistīto klientu grupās ($M = 3,37$), bet zemāks – pabeigušo klientu grupā ($M = 2,98$). Pēc MI statistiski nozīmīgas atšķirības konstatētas starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p < 0,001$); augstākais vidējais riska līmenis saglabājas atskaitīto klientu grupā ($M = 3,2$), kam seko neiesaistītie ($M = 2,93$) un pabeigušie klienti ($M = 2,67$). Kopumā rezultāti norāda, ka klientu grupas būtiski atšķiras gan pirms, gan pēc MI, un augstāks riska līmenis konsekventi raksturīgs atskaitīto klientu grupai, un viszemākais riska līmenis pabeigušo klientu grupā.

Tālākai analīzei vispārējā un vardarbības kopējā riska līmeņa izmaiņu izvērtēšanai katrā klientu grupā tika izmantots Vilkoksona parakstīto rangū tests, ņemot vērā, ka dati ir ordināli un salīdzinājums tiek veikts starp saistītiem mērījumiem (pirms un pēc MI). Šī pieeja ļauj noteikt, vai katrā grupā ir notikušas statistiski nozīmīgas izmaiņas kopējā riska līmenī *programmas* gaitā.

14. tabula. *Vispārējā un vardarbības riska līmeņa izmaiņas pirms un pēc MI dažādās klientu grupās (Vilkoksona parakstīto rangū tests).*

Grupa	Rādītājs	W	z	p	r	
Kopā	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	40213,5	11,889	< 0,001	0,793	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	4822,0	5,516	< 0,001	0,609	↓
Pabeigušie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	24160,0	11,905	< 0,001	0,917	↓

Grupa	Rādītājs	W	z	p	r	
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	2030,0	5,566	< 0,001	0,782	↓
Atskaitītie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	1160,0	2,358	0,007	0,356	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	261,0	0,941	0,294	0,200	↓
Neiesaistītie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	119,0	2,012	0,027	0,556	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	71,5	1,817	0,050	0,571	↓

Piezīme: W – Vilksona parakstīto rangū testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts); ↓ – riska līmeņa samazinājums ņemot vērā vidējo rādītāju (M). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta riska līmeņi pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

Vispārējā un vardarbības kopējā riska līmeņa izmaiņu analīze, liecina par statistiski nozīmīgu riska līmeņa samazinājumu pēc MI pabeigušo klientu grupā. Vispārējā riska līmeņa gadījumā konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums ($z = 11,905$; $p < 0,001$), kur vidējā vērtība samazinās no $M = 3,26$ pirms MI līdz $M = 2,89$ pēc MI. Līdzīga tendence novērojama arī vardarbības riska līmenī, kur konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums ($z = 5,566$; $p < 0,001$), samazinoties vidējai vērtībai no $M = 2,98$ līdz $M = 2,67$. Efekta lielumi abos gadījumos ir lieli ($r = 0,917$ un $r = 0,782$), kas norāda uz būtiskām izmaiņām vispārējā un vardarbības kopējā riska līmenī programmas gaitā.

Atskaitīto klientu grupā Vilksona parakstīto rangū tests liecina par statistiski nozīmīgām izmaiņām vispārējā riska līmenī pirms un pēc MI ($z = 2,358$; $p = 0,007$), samazinoties vidējai vērtībai no $M = 3,43$ līdz $M = 3,25$. Efekta lielums šajā gadījumā ir vidējs ($r = 0,356$), kas norāda uz ierobežotām izmaiņām vispārējā riska līmenī. Savukārt vardarbības riska līmeņa gadījumā netika konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums ($z = 0,941$; $p = 0,294$).

Neiesaistīto klientu grupā pēc MI paredzētā perioda notikušas nelielas, bet statistiski nozīmīgas izmaiņas vispārējā riska līmenī ($z = 2,012$; $p = 0,027$), samazinoties vidējai vērtībai no $M = 3,48$ līdz $M = 3,11$. Vardarbības riska līmenī izmaiņas bija uz statistiskās nozīmības robežas ($z = 1,817$; $p = 0,050$), samazinoties vidējai vērtībai no $M = 3,37$ līdz $M = 2,93$. Efekta lielumi abos gadījumos ir nelieli ($r = 0,556$ un $r = 0,571$), kas liecina, ka izmaiņas riska līmenī šajā grupā bija ierobežotas.

Tālāk analīze tika paplašināta, izvērtējot vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa rādītājus, jo tie atspoguļo maināmos (dinamiskos) riska faktorus, kurus tieši iespējams ietekmēt PP ietvaros. Attiecīgi tika veikta gan aprakstošā analīze, gan starpprupu salīdzinājumi (Kruskal–Wallis tests), gan izmaiņu analīze katrā klientu grupā pirms un pēc MI (Vilksona parakstīto rangū tests), lai vispusīgi izvērtētu iespējamās izmaiņas dinamiskajos riska faktoros.

15. tabula. *Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa aprakstošā statistika pirms un pēc MI.*

	Vispārējais RVN				Vardarbības RVN			
	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie	Neiesaistītie	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie	Neiesaistītie
<i>...pirms MI (vai tai ekvivalentā laika punkta)</i>								
n	1743	905	521	317	622	288	203	131
Trūkst.	96	64	22	10	1217	681	340	196
Me	3	3	3	3	3	3	3	3
M	2,94	2,87	3,01	3,03	3,28	3,18	3,4	3,29
SD	0,771	0,724	0,805	0,824	0,887	0,909	0,841	0,890
Min	1	1	1	1	1	1	1	1
Max	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>...pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punkta)</i>								
n	964	666	244	54	342	219	95	28
Trūkst.	875	303	299	273	1497	750	448	299
Me	3	2	3	3	3	3	3	3
M	2,51	2,38	2,84	2,56	2,79	2,66	3,09	2,82

	Vispārējais RVN				Vardarbības RVN			
	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie	Neiesaistītie	Kopā	Pabeigušie	Atskaitītie	Neiesaistītie
SD	0,910	0,863	0,956	0,883	1,041	1,038	0,957	1,156
Min	1	1	1	1	1	1	1	1
Max	5	5	5	5	5	5	5	5

Piezīme: n – gadījumu skaits grupā (*Valid*); Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); M – vidējais (*Mean*); SD – standartnovirze (*Std. Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums.

Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa aprakstošā statistika pirms un pēc MI liecina, ka lielākoties visās klientu grupās dominē vidējs riska līmenis un mediānas vērtības ($Me = 3$) starp novērtējuma laika punktiem nemainās. Vienīgi MI pabeigušo klientu grupai var novērot izteiktas vispārējā dinamiskā riska izmaiņas kur mediāna pēc MI nokrīt no vidēja dinamiskā riska līmeņa (3) uz zemu (2).

Analizējot vidējās vērtības, vispārējā dinamiskā RVN gadījumā pēc MI novērojams riska līmeņa samazinājums visās klientu grupā (pabeigušajiem no $M = 2,87$ līdz $M = 2,38$; atskaitītajiem no $M = 3,01$ līdz $M = 2,84$; neiesaistītajiem no $M = 3,03$ līdz $M = 2,56$). Līdzīga tendence vērojama arī vardarbības dinamiskā RVN rādītājos, kur pēc MI samazinājums novērojams pabeigušo klientu grupā (no $M = 3,18$ līdz $M = 2,66$), atskaitīto klientu grupā (no $M = 3,4$ līdz $M = 3,09$) un neiesaistīto klientu grupā (no $M = 3,29$ līdz $M = 2,82$), bet jāvērs uzmanība, ka neiesaistīto grupā ir izteikti mazāka izlase pēc MI. Kopumā rezultāti liecina, ka vidējās vērtības norāda uz dinamisko riska samazināšanās tendenci. Detalizētāks dinamiskā riska līmeņu sadalījums pa riska līmeņiem dažādās klientu grupās sniegts 5. pielikuma 5. tabulā.

Papildus aprakstošajai analīzei tika pārbaudīts, vai klientu grupas atšķirās vispārējā dinamiskā riska līmenī pirms un pēc MI. Rezultāti liecina, ka statistiski nozīmīgas atšķirības starp grupām pastāv gan pirms MI ($H(2) = 16,823$; $p < 0,001$), gan pēc MI ($H(2) = 43,320$; $p < 0,001$). Pirms MI post hoc analīze (Dunn tests ar Bonferroni korekciju; skat. 5. pielikuma 6. tab.) parāda, ka statistiski nozīmīgas atšķirības pastāv starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p = 0,001$), kā arī starp neiesaistītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p = 0,008$), turklāt augstāks vidējais riska līmenis novērojams neiesaistīto ($M = 3,03$) un atskaitīto klientu grupās ($M = 3,01$), bet zemāks – pabeigušo klientu grupā ($M = 2,87$). Pēc MI statistiski nozīmīgas atšķirības konstatētas starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p < 0,001$); augstākais vidējais riska līmenis saglabājas atskaitīto klientu grupā ($M = 2,84$), kam seko neiesaistītie ($M = 2,56$) un pabeigušie klienti ($M = 2,38$). Kopumā rezultāti norāda, ka klientu grupas būtiski atšķiras gan pirms, gan pēc MI, un augstāks dinamiskais riska līmenis konsekventi raksturīgs atskaitīto klientu grupai, un viszemākais riska līmenis pabeigušo klientu grupā.

Vardarbības dinamiskā riska līmeņa salīdzinājumā starp klientu grupām tika konstatētas līdzīgas statistikas nozīmības – tās ir nozīmīgas gan pirms MI ($H(2) = 7,177$; $p = 0,028$), gan pēc MI ($H(2) = 11,518$; $p = 0,003$). Pirms MI post hoc analīze (Dunn tests ar Bonferroni korekciju; skat. 5. pielikuma 7. tab.) parāda, ka statistiski nozīmīgas atšķirības pastāv starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p = 0,023$); augstāks vidējais riska līmenis novērojams atskaitīto ($M = 3,4$) un neiesaistīto klientu grupās ($M = 3,29$), bet zemāks – pabeigušo klientu grupā ($M = 3,18$). Pēc MI statistiski nozīmīgas atšķirības konstatētas arī starp atskaitītajiem un pabeigušajiem klientiem ($p < 0,001$); augstākais vidējais riska līmenis saglabājas atskaitīto klientu grupā ($M = 3,09$), kam seko neiesaistītie ($M = 2,82$) un pabeigušie klienti ($M = 2,66$), bet jāvērs uzmanība, ka neiesaistīto grupā ir izteikti mazāka izlase pēc MI. Kopumā rezultāti norāda, ka klientu grupas būtiski atšķiras gan pirms, gan pēc MI, un augstāks riska līmenis konsekventi raksturīgs atskaitīto klientu grupai, un viszemākais riska līmenis pabeigušo klientu grupā.

Tālākai analīzei vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa izmaiņu izvērtēšanai katras grupas ietvaros tika izmantots Vilksoksona parakstīto rangū tests.

16. tabula. *Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa izmaiņas pirms un pēc MI dažādās klientu grupās (Vilkoksona parakstīto rangū tests).*

Grupa	Rādītājs	W	z	p	r	
Kopā	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	86517,5	11,863	< 0,001	0,639	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	10880,5	5,805	< 0,001	0,515	↓
Pabeigušie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	50020,5	12,484	< 0,001	0,788	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	4807,5	6,474	< 0,001	0,728	↓
Atskaitītie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	2969,0	1,333	0,144	0,153	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	621,0	0,879	0,352	0,149	↓
Neiesaistītie	Vispārējais RVN (pirms – pēc)	235,5	2,443	0,009	0,570	↓
	Vardarbības RVN (pirms – pēc)	105,0	0,849	0,389	0,228	↓

Piezīme: W – Vilkoksona parakstīto rangū testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts); ↓ – riska līmeņa samazinājums ņemot vērā vidējo rādītāju (M). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta riska līmeņi pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņa izmaiņu analīze liecina par statistiski nozīmīgu riska līmeņa samazinājumu pabeigušo klientu grupā gan vispārējā ($z = 12,484$; $p < 0,001$; $r = 0,788$), gan vardarbības RVN ($z = 6,474$; $p < 0,001$; $r = 0,728$) rādītājos, ar lieliem efekta lielumiem. Neiesaistīto klientu grupā konstatēts statistiski nozīmīgs vispārējā dinamiskā riska līmeņa samazinājums ($z = 2,443$; $p = 0,009$; $r = 0,570$), lielu efekta lielumu. Atskaitīto klientu grupā statistiski nozīmīgas izmaiņas netika konstatētas ne vispārējā dinamiskā riska līmenī ($z = 1,333$; $p = 0,144$), ne vardarbības dinamiskā riska līmenī ($z = 0,879$; $p = 0,352$). Kopumā rezultāti liecina, ka dinamiskā riska līmenis samazinās visās klientu grupās, tomēr statistiski nozīmīgas izmaiņas novērojamas pabeigušo klientu grupā un vispārējā dinamiskā riska līmenī arī neiesaistīto klientu grupā, kamēr atskaitīto klientu grupā izmaiņas ir ierobežotas.

Lai detalizētāk izvērtētu dinamiskā riska faktoru izmaiņas MI īstenošanas kontekstā, nākamajā solī tika analizētas atsevišķu dinamisko riska faktoru pirms–pēc izmaiņas. Analīze veikta klientiem ar pieejamiem atbilstošajiem dinamiskā riska faktoru novērtējumiem pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punkta). Ņemot vērā dinamisko riska faktoru skaitu un analīzes apjomu, 17. tabulā apkopotas tikai statistiski nozīmīgas dinamisko riska faktoru izmaiņas vispārējā un vardarbības RVN. Savukārt detalizēts dinamisko riska faktoru sadalījums, vidējo vērtību izmaiņas pirms un pēc MI, kā arī pilni pirms–pēc salīdzinājumu rezultāti katram dinamiskajam riska faktoram sniegti 5. pielikuma 8.–17. tabulā.

17. tabula. *Statistiski nozīmīgas dinamisko riska faktoru izmaiņas pirms un pēc MI klientu grupās (Vilkoksona parakstīto rangū tests).*

Dinamiskie riska faktori	Pabeigušie			Atskaitītie			Neiesaistītie		
	p	r		p	r		p	r	
<i>Vispārējais RVN</i>									
Nozīmīgas sociālās ietekmes	< 0,001	0,324	↓						
Stāvoklis ģimenē	< 0,001	0,664	↓	0,047	0,276	↓	0,036	0,571	↓
Dzīves vieta, sociālā vide	< 0,001	0,571	↓						
Brīvais laiks un atpūta	< 0,001	0,590	↓				0,041	0,474	↓
Atkarības problēmas	< 0,001	0,805	↓	0,006	0,382	↓			
Zināšanas un prasmes	< 0,001	0,651	↓						
Nodarbinātība	< 0,001	0,554	↓				0,050	0,571	↓
Finanšu vadība	< 0,001	0,613	↓				0,014	0,714	↓
Impulsivitāte	< 0,001	0,600	↓						
Problēmu risināšanas prasmes	< 0,001	0,732	↓				0,049	0,500	↓
Antisociālas attieksmes	< 0,001	0,650	↓						
Sadarbība ar uzraudzību	< 0,001	0,310	↓	< 0,001	-0,564	↑	0,003	-0,846	↑
<i>Vardarbības RVN</i>									

<i>Dinamiskie riska faktori</i>	<i>Pabeigušie</i>			<i>Atskaitītie</i>			<i>Neiesaistītie</i>	
	<i>p</i>	<i>r</i>		<i>p</i>	<i>r</i>		<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes	0,048	0,292	↓					
Stāvoklis ģimenē	< 0,001	0,808	↓	0,043	0,365	↓		
Atkarības problēmas	< 0,001	0,710	↓	0,024	0,450	↓		
Impulsivitāte	< 0,001	0,586	↓					
Problēmu risināšanas prasmes	< 0,001	0,788	↓					
Antisociālas attieksmes	< 0,001	0,554	↓					
Sadarbība ar uzraudzību				< 0,001	-0,698	↑	0,023	-0,778
Citu izmantošana un neiejūtība	< 0,001	0,760	↓					
Naidīgums								

Piezīme: *W* – Vilksoksona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts); ↓ – riska līmeņa samazinājums; ↑ – riska līmeņa palielinājums. Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vispārējā un vardarbības dinamiskā riska faktori pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

Dinamisko riska faktoru izmaiņu analīze liecina, ka pabeigušo klientu grupā novērojams statistiski nozīmīgs samazinājums visos vispārējā dinamiskā riska faktoros ($p < 0,05$), pārsvarā ar vidējiem līdz lieliem efekta lielumiem. Neiesaistīto klientu grupā tika konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums vairākos vispārējā dinamiskā riska faktoros, tostarp stāvoklī ģimenē, brīvajā laikā, finanšu vadībā un problēmu risināšanas prasmēs ($p < 0,05$). Dinamiskais riska faktors nodarbinātība sasniedza statistiskās nozīmības robežu ($p = 0,050$; $r = 0,571$), un kopumā šajā grupā tika novēroti lieli efekta lielumi. Vienlaikus konstatēts statistiski nozīmīgs pieaugums dinamiskajā riska faktorā “sadarbība ar uzraudzību” ($p = 0,003$; $r = -0,846$), kas norāda uz šī riska faktora līmeņa paaugstināšanos laika gaitā. Atskaitīto klientu grupā statistiski nozīmīgas izmaiņas vispārējā dinamiskā riska faktoros bija ierobežotas – konstatēts samazinājums dinamiskā riska faktorā stāvoklis ģimenē ($p = 0,047$; $r = 0,276$) un atkarības problēmas ($p = 0,006$; $r = 0,382$), abos gadījumos ar vidēju efekta lielumu. Līdzīgi kā neiesaistīto klientu grupā, arī atskaitīto klientu grupā tika konstatēts statistiski nozīmīgs paaugstinājums dinamiskajā riska faktorā “sadarbība ar uzraudzību” ($p < 0,001$; $r = -0,564$), ar lielu efekta lielumu.

Analizējot vardarbības dinamiskā riska faktoros, pabeigušo klientu grupā no deviņiem dinamiskajiem riskiem konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums ($p < 0,05$) septiņos: nozīmīgas sociālās ietekmes, stāvoklis ģimenē, atkarības problēmas, impulsivitāte, problēmu risināšanas prasmes, antisociālas attieksmes un citu izmantošana un neiejūtība. Atskaitīto klientu grupā statistiski nozīmīgi samazinājumi novērojami dinamiskajā riska faktorā stāvoklis ģimenē ($p = 0,043$; $r = 0,365$) un atkarības problēmas ($p = 0,024$; $r = 0,450$). Savukārt dinamiskajā riska faktorā “sadarbība ar uzraudzību” konstatēts statistiski nozīmīgs pieaugums gan atskaitīto klientu ($p < 0,001$; $r = -0,698$), gan neiesaistīto klientu grupā ($p = 0,023$; $r = 0,778$). Jāņem vērā, ka neiesaistīto klientu izlase, kuriem vardarbības RVN veikts pēc MI (vai ekvivalentā laika punktā), bija ļoti ierobežota, tādēļ šie rezultāti interpretējami piesardzīgi.

3.4. Recidīva rādītāji dažādos novērošanas periodos

Lai izvērtētu MI ietekmi uz klientu turpmāko NN veikšanu, tika analizēti recidīva rādītāji dažādos novērošanas periodos pēc MI uzsākšanas un pabeigšanas (vai tai ekvivalentā laika punktā). Recidīvs pētījumā definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums, un recidīva biežums tika analizēts kā dihotoms rādītājs (ir/nav recidīvs).

Lai sniegtu vispārīgu priekšstatu par recidīva biežumu dažādos novērošanas periodos, 18. tabulā attēlots klientu ar recidīvu īpatsvars (%) MI klientu grupās. Analīzē katram novērošanas periodam tika iekļauti tikai tie gadījumi, kuriem bija pieejams pilns novērošanas periods, savukārt

trūkstošie dati atspoguļoti 6. pielikuma 1. tabulā (izslēgšanas kritēriji un tolerances sliekšņi detalizēti aprakstīti metodoloģijas sadaļā).

18. tabula. *Recidīva biežums (%) dažādos novērošanas periodos MI dažādās klientu grupās.*

	120 dienas no MI uzsākšanas	30 dienas pēc MI	180 dienas pēc MI	365 dienas pēc MI	731 diena pēc MI	1096 dienas pēc MI
Kopā	11,5	3,7	14,9	24,1	34,6	42,1
Pabeigušie	5,4	1,5	9,9	17,8	27,2	32,8
Atskaitītie	19,1	8,6	18,8	30,2	42,7	53,5
Neiesaistītie	18,7	8,3	26,7	36,7	47,7	55,5

Piezīme: Tabulā attēlots recidīva biežums (% klientu ar recidīvu) attiecīgajos novērošanas periodos. Recidīvs definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājais nolēmums Soda reģistra datos. Analīzē katram laika periodam iekļauti tikai tie gadījumi, kuros bija nodrošināts pilns novērošanas periods.

Recidīva biežuma analīze liecina, ka visās analizētajās klientu grupās recidīva īpatsvars palielinās, pieaugot novērošanas perioda ilgumam. MI īstenošanas laikā augstākais recidīva biežums konstatēts atskaitīto klientu grupā (19,1%), ļoti līdzīgi rādītāji novērojami arī neiesaistīto klientu grupā (18,7%), savukārt zemākais recidīva biežums šajā periodā fiksēts pabeigušo klientu grupā (5,4%).

Analizējot recidīva biežumu dažādos laika periodos pēc MI pabeigšanas, pabeigušo klientu grupā visos analizētajos periodos saglabājas zemākie recidīva rādītāji, tiem pakāpeniski pieaugot no 1,5% 30 dienas līdz 32,8% 1096 dienas pēc programmas pabeigšanas. Atskaitīto klientu grupā jau pirmajā mērījuma punktā (30 dienas pēc MI pabeigšanas) konstatēts augstākais recidīva biežums starp grupām (8,6%). Turpmākajos novērošanas periodos, sākot ar 180 dienām pēc MI pabeigšanas, šīs grupas recidīva rādītāji ieņem starpstāvokli starp pabeigušajiem un neiesaistītajiem klientiem, pieaugot no 18,8% līdz 53,5% 1096 dienas pēc MI pabeigšanas.

Neiesaistīto klientu grupā recidīva biežums palielinās straujāk, un sākot ar 180 dienu novērošanas periodu šajā grupā fiksēti augstākie recidīva rādītāji starp visām grupām – no 26,7% 180 dienas līdz 55,5% 1096 dienas pēc MI pabeigšanas.

Lai izvērtētu, vai recidīva biežums atšķiras starp klientu grupām dažādos novērošanas periodos, tika veikta Pīrsona hī-kvadrāta (χ^2) analīze.

19. tabula. *Recidīva biežuma atšķirības starp MI klientu grupām dažādos novērošanas periodos (χ^2 analīze).*

Recidīva laika periods	Pabeigušie, %	Atskaitītie, %	Neiesaistītie, %	Statistiskās analīzes rezultāti
120 dienas no MI uzsākšanas	5,4	19,1	18,7	$\chi^2(2) = 76,639, p < 0,001$ Cramer's $V = 0,211$
30 dienas pēc MI	1,5	5,6	8,3	$\chi^2(2) = 34,146, p < 0,001$ Cramer's $V = 0,140$
180 dienas pēc MI	9,9	18,8	26,7	$\chi^2(2) = 47,710, p < 0,001$ Cramer's $V = 0,173$
365 dienas pēc MI	17,8	30,2	36,7	$\chi^2(2) = 43,294, p < 0,001$ Cramer's $V = 0,175$
731 diena pēc MI	27,2	42,7	47,7	$\chi^2(2) = 40,082, p < 0,001$ Cramer's $V = 0,182$
1096 dienas pēc MI	32,8	53,5	55,5	$\chi^2(2) = 44,441, p < 0,001$ Cramer's $V = 0,215$

Piezīme: Tabulā norādīti recidīva biežumu procenti klientu grupu ietvaros (%). χ^2 – Pīrsona hī-kvadrāta statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); Cramer's V – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

Visos analizētajos novērošanas periodos – gan 120 dienu periodā pēc MI uzsākšanas, gan 30, 180, 365, 731 un 1096 dienu periodā pēc MI pabeigšanas – konstatētas statistiski nozīmīgas

atšķirības recidīva biežumā starp MI klientu grupām ($\chi^2(2) = 34,146-76,639$, $p < 0,001$; Cramer's $V = 0,140-0,215$). Koriģētie standartizētie atlikumi (skat. 6. pielikuma 4.-9. tab.) visos periodos konsekventi liecina, ka pabeigušo klientu grupā recidīva gadījumu skaits ir statistiski nozīmīgi mazāks par statistiski gaidāmo ($z = -5,537$ līdz $-8,753$), savukārt atskaitīto ($z = 2,713$ līdz $6,571$) un neiesaistīto klientu grupās recidīvu skaits ir statistiski nozīmīgi lielāks par gaidāmo sadalījumu.

Laiks līdz recidīvam MI klientu grupās tika analizēts, izmantojot Kaplana–Meiera izdzīvošanas analīzi vairākos novērošanas periodos pēc MI pabeigšanas (30, 180, 365, 731 un 1096 dienas) (skat. 6. pielikuma 10.-15. tab., 1.-5. att.). Visos analizētajos periodos konstatētas statistiski nozīmīgas atšķirības izdzīvošanas līknēs starp MI klientu grupām (log-rank tests: $\chi^2(2) = 34,492-52,181$, $p < 0,001$), kas norāda uz atšķirīgu laika līdz recidīvam sadalījumu grupās.

Īstermiņā (30 dienu periodā) recidīvs tika konstatēts salīdzinoši nelielā gadījumu skaitā, tomēr jau šajā periodā pabeigušo klientu grupā novērots lielāks ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks ($RMST = 30,8$ dienas), salīdzinot ar atskaitītajiem ($RMST = 29,9$ dienas) un neiesaistītajiem klientiem ($RMST = 29,6$ dienas). Līdzīga tendence saglabājās arī 180 un 365 dienu periodos, kur pabeigušo klientu grupā konsekventi tika konstatēti augstāki $RMST$ rādītāji nekā pārējās grupās.

Ilgākos novērošanas periodos (731 un 1096 dienu periodā) atšķirības starp grupām saglabājās. 731 dienu periodā pabeigušo klientu grupā ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks sasniedza 612,8 dienas, salīdzinot ar 525,6 dienām atskaitīto un 480,5 dienām neiesaistīto klientu grupā. 1096 dienu periodā pabeigušo klientu grupā $RMST$ bija visaugstākais (870,9 dienas), savukārt atskaitīto un neiesaistīto klientu grupās tas bija attiecīgi 705,0 un 642,0 dienas.

Atskaitīto un neiesaistīto klientu grupās 1096 dienu periodā tika sasniegts mediānais laiks līdz recidīvam (attiecīgi 923 un 825,5 dienas), savukārt pabeigušo klientu grupā mediānais izdzīvošanas laiks analizētajos periodos netika sasniegts. Visos periodos Kaplana–Meiera izdzīvošanas līknes vizuāli atspoguļo atšķirības starp grupām, ko apstiprina arī log-rank testa rezultāti.

Dienu skaita līdz vardarbīgam recidīvam tika analizēti aprakstošā līmenī (skat. 6. pielikuma 3. tab.), tomēr nelielā gadījumu skaita dēļ iegūtie rezultāti nav uzskatāmi par pietiekami reprezentatīviem, lai veiktu padziļinātu analīzi, tādēļ šī pētījuma ietvaros tie netiek detalizēti interpretēti.

Lai izvērtētu, vai recidīva atšķirības starp MI klientu grupām saglabājās arī pēc individuālo faktoru kontroles dažādos novērošanas periodos, tika veiktas binārās loģistiskās regresijas analīzes, kurās recidīvs tika izmantots kā atkarīgais mainīgais 30, 180, 365, 731 un 1096 dienu periodā pēc MI pabeigšanas. Tika pārbaudīti divi modeļi: 1. modelī kā neatkarīgie mainīgie tika iekļauti MI klientu grupa, vecums un sākotnējais vispārējais riska līmenis (skat. 6. pielikuma 16.-20. tab.); un 2. modelī kā neatkarīgie mainīgie tika iekļauti MI klientu grupa, vecums un sākotnējais vardarbības riska līmenis (skat. 6. pielikuma 21.-25. tab.) Riska faktoru analīze tika veikta atsevišķi, izmantojot vispārējo RVN un vardarbības RVN, ņemot vērā, ka katram klientam tikai viens no šiem instrumentiem tiek noteikts kā primārais. Par references kategoriju izmantoti pabeigušie klienti.

1. modelis.

Visos analizētajos periodos modeļi ar kovariātēm statistiski nozīmīgi uzlaboja datu pielāgojumu salīdzinājumā ar nulles modeli ($\Delta\chi^2 = 48,281-136,433$, $p < 0,001$), kas norāda uz iekļauto prognozētāju kopējo nozīmīgumu. Sākotnējais vispārējais riska līmenis visos periodos bija statistiski nozīmīgs recidīva prognozētājs ($p < 0,001$), savukārt vecuma ietekme īsajos periodos (30, 180 un 365 dienas) nebija statistiski nozīmīga, bet ilgākos periodos (731 un 1096 dienas) sasniedza statistisko nozīmīgumu ($p \leq 0,012$).

Salīdzinājumā ar pabeigušajiem klientiem atskaitītajiem klientiem recidīva izredzes bija statistiski nozīmīgi augstākas visos analizētajos periodos ($p < 0,001$), un šīs atšķirības saglabājās arī pēc vecuma un sākotnējā vispārējā riska līmeņa kontroles. Tāpat arī neiesaistītajiem klientiem

recidīva izredzes bija statistiski nozīmīgi augstākas, salīdzinot ar pabeigušajiem klientiem, visos analizētajos periodos ($p < 0,001$).

Efekta apjoms starp grupām atšķīrās atkarībā no novērošanas perioda. 30 dienu periodā atskaitītajiem klientiem recidīva izredzes bija aptuveni 3,3 reizes augstākas ($OR = 3,31$), bet neiesaistītajiem – 4,7 reizes augstākas ($OR = 4,67$) nekā pabeigušajiem klientiem. Vidējos novērošanas periodos (180 un 365 dienas) šīs izredzes saglabājās paaugstinātas ($OR \approx 1,8-2,5$), savukārt ilgākajos periodos (731 un 1096 dienas) recidīva izredzes atskaitītajiem un neiesaistītajiem klientiem joprojām būtiski pārsniedza pabeigušo klientu rādītājus ($OR \approx 1,8-2,2$).

Kopumā loģistiskās regresijas analīzes liecina, ka MI klientu grupa saglabā statistiski nozīmīgu saistību ar recidīvu visos analizētajos novērošanas periodos arī pēc vecuma un sākotnējā vispārējā riska līmeņa kontroles.

2. modelis.

Visos analizētajos periodos modeļi ar kovariātēm statistiski nozīmīgi uzlaboja datu pielāgojumu salīdzinājumā ar nulles modeli ($\Delta\chi^2 = 26,531-45,270$, $p < 0,001$), kas norāda uz modeļos iekļauto prognozētāju kopējo nozīmīgumu. Sākotnējais vardarbības riska līmenis visos novērošanas periodos bija statistiski nozīmīgs recidīva prognozētājs ($p < 0,001$), savukārt vecuma ietekme nebija konsekventa: 30, 365, 731 un 1096 dienu periodā tā nesasniedza statistisko nozīmīgumu, bet 180 dienu periodā vecuma ietekme bija statistiski nozīmīga ($p = 0,023$).

Salīdzinājumā ar pabeigušajiem klientiem atskaitītajiem klientiem recidīva izredzes bija statistiski nozīmīgi augstākas īsākajos un vidējos novērošanas periodos (30, 180 un 365 dienas), un šīs saistības saglabājās arī pēc vecuma un sākotnējā vardarbības riska līmeņa kontroles. Savukārt ilgākajos periodos (731 un 1096 dienas) atskaitīto klientu grupas efekts bija mazāk izteikts, attiecīgi nesasniedzot statistisko nozīmīgumu vai robežojoties ar to.

Neiesaistīto klientu grupai recidīva izredzes, salīdzinot ar pabeigušajiem klientiem, bija statistiski nozīmīgi augstākas visos analizētajos novērošanas periodos arī pēc vecuma un sākotnējā vardarbības riska līmeņa kontroles. Efekta apjoms starp grupām samazinājās, pieaugot novērošanas perioda ilgumam, tomēr saglabājās statistiski nozīmīgs arī ilgtermiņā.

Kopumā loģistiskās regresijas analīžu rezultāti liecina, ka MI klientu grupa saglabā statistiski nozīmīgu saistību ar recidīvu dažādos novērošanas periodos arī pēc vecuma un sākotnējā vispārējā vardarbības riska līmeņa kontroles, savukārt sākotnējam vardarbības riska līmenim visos modeļos ir būtiska nozīme recidīva prognozēšanā.

4. Diskusija

Pētījuma izlase kopumā ir uzskatāma par pietiekami homogēnu un savstarpēji salīdzināmu. Klientu grupas pēc dzimuma un vecuma būtiski neatšķiras, kas ļauj mazināt demogrāfisko faktoru ietekmi uz turpmākajiem rezultātiem un interpretēt konstatētās atšķirības kā vairāk saistītas ar dalību MI programmā.

Lai gan NN struktūrā starp grupām novērojamas nelielas atšķirības, kopējais sadalījums ir līdzīgs, kas kopumā norāda uz salīdzinoši līdzvērtīgiem sākotnējiem raksturojumiem starp grupām. Tas sniedz pamatu turpmāk analizēt MI programmas efektivitāti starp šīm grupām.

4.1. Atšķirības starp MI klientiem programmas norises un līdzdalības rādītājos

Rezultāti par MI norisi liecina, ka programmas pabeigšana nav būtiski saistīta ar klientu dzimumu un tikai nelielā mērā – ar vecumu, kas kopumā norāda, ka demogrāfiskie faktori nav galvenie programmas iznākumu noteicošie aspekti. Attiecībā uz NN veidu sākotnēji tika konstatēta statistiski nozīmīga saistība ar grupu NN pret īpašumu (175.-189.p.), tomēr, iekļaujot šo rādītāju loģistiskās regresijas modelī kopā ar citiem faktoriem, to ietekme uz MI pabeigšanu vairs nebija nozīmīga. Tas liecina, ka NN veids pats par sevi nav noteicošais faktors, bet drīzāk darbojas kopējā citu riska un procesa faktoru kontekstā.

Vienlaikus konstatēts, ka jau pirms MI uzsākšanas starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem pastāv atšķirības gan vispārējā, gan vardarbības riska līmenī – atskaitītajiem klientiem tas ir augstāks. Tas norāda, ka klienti ar augstāku sākotnējo risku ir mazāk noturīgi MI programmā, kas jāņem vērā, interpretējot turpmākos efektivitātes rezultātus, jo grupas nav pilnībā līdzvērtīgas sākuma pozīcijās.

MI norises analīze kopumā parāda, ka programmas pabeigšanu ietekmē gan klienta individuālie faktori, gan programmas organizatoriskie aspekti, kas savstarpēji mijiedarbojas. Loģistiskās regresijas rezultāti apstiprina, ka nozīmīgākie faktori ir īsāks gaidīšanas laiks līdz MI uzsākšanai, klienta iepazīstināšana ar MI grafiku un zemāks sākotnējais riska līmenis. Tas liecina, ka savlaicīga iesaiste un skaidra informācijas sniegšana var veicināt klienta līdzdalību, vienlaikus uzsverot, ka arī klienta sākotnējā motivācija spēlē nozīmīgu lomu. Pretēji tam, MI īstenošanas valoda nav saistīta ar pabeigšanas rādītājiem, kas norāda, ka tās saturs un forma ir līdzvērtīgi piemērojami dažādām valodu grupām.

Neapmeklēto nodarbību analīze parāda, ka pabeigušo klientu grupā dominē pilnīga vai gandrīz pilnīga nodarbību apmeklēšana, savukārt atskaitīto klientu grupā biežāk novērojams lielāks neapmeklēto nodarbību skaits. Tas saskan ar konstatēto, ka lielākā daļa klientu tiek atskaitīti jau MI sākumposmā, īpaši līdz 4. nodarbībai, norādot uz kritisku periodu klientu noturēšanā. Vienlaikus jāņem vērā, ka Dienesta iekšējie kārtības noteikumi paredz automātisku atskaitīšanu gadījumos, ja klients neapmeklē pirmo nodarbību, kas daļēji izskaidro augsto atskaitīšanas īpatsvaru agrīnajā posmā. Tas ļauj integrēti skatīt gan organizatorisko, gan individuālo faktoru nozīmi – nepietiekama sagatavošana, ilgāks gaidīšanas laiks vai, iespējams, neskaidrības par programmas norisi var mazināt klienta sākotnējo iesaisti, savukārt paša klienta motivācija nosaka, vai dalība tiek uzturēta.

Dominējošais atskaitīšanas iemesls ir nodarbību neapmeklēšana, tomēr būtiski ir arī citi faktori. Otrs biežākais iemesls ir veselības stāvoklis, kas ietver gan objektīvus iemeslus (piemēram, darba nespēja), gan situācijas, kas saistītas ar psihoaktīvo vielu lietošanu un ierašanos nodarbībās neatbilstošā stāvoklī. Trešais biežākais iemesls – uzraudzības izmaiņas, tostarp uzraudzības termiņa beigas – norāda uz iespējamām nepilnībām klientu atlasē, nepietiekami izvērtējot potenciālo dalībnieku uzraudzības atlikušā termiņa atbilstību ar MI ilgumu.

Programmas vadītāju regulārie novērtējumi papildina šo ainu, parādot, ka jau pirmajās nodarbībās būtiskākā atšķirība starp grupām ir tieši apmeklējumā, kamēr pārējos rādītājos klienti sākotnēji ir salīdzinoši līdzīgi. Tajā pašā laikā jāņem vērā, ka regulārie novērtējumi vairāk atspoguļo problēmjautājumu esamību vai neesamību konkrētajā brīdī, nevis to tiešu saistību ar programmas saturu vai mērķiem. Līdz ar to šie rādītāji šī pētījuma ietvaros ļauj secināt, ka kopumā klientu uzvedība tiek vērtēta pozitīvi, taču tie nesniedz padziļinātu izpratni par konkrēto grūtību būtību vai to pārmaiņām, kas norāda uz nepieciešamību nākotnē papildināt analīzi ar kvalitatīviem datiem.

Starpnovērtējumu rezultāti liecina par nelielu, bet sistemātisku progresu pabeigušo klientu grupā, īpaši attiecībā uz sadarbības prasmēm, motivāciju un refleksijas spēju attīstību. Tomēr progress ir pakāpenisks un neizteikts, kas var norādīt, ka MI ietekme vairāk izpaužas kā stabilizējošs un atbalstošs process. Tajā pašā laikā ierobežota apgūto atziņu pārņemšana uz ikdienas dzīvi norāda uz iespējamu plaisu starp programmas saturu un praktisko pielietojumu.

Programmas vadītāju vērtējumi par MI piemērotību uzrāda statistiski nozīmīgas atšķirības starp grupām, tomēr šo rezultātu interpretācija ir ierobežota. Vērtējumi tiek sniegti arī gadījumos, kad klients programmā faktiski nav piedalījies vai piedalījies minimāli, kā arī tiem nav pievienoti paskaidrojoši komentāri. Līdz ar to tie sniedz tikai vispārīgu priekšstatu par uztverto atbilstību, bet neļauj droši secināt par konkrētiem neatbilstības iemesliem vai praktiskajiem risinājumiem. Tas ierobežo iespēju šos rezultātus tieši izmantot programmas atlases vai pielāgošanas uzlabošanai.

Atbildot uz pētījuma jautājumu par atšķirībām starp probācijas klientiem pēc iesaistes MI programmā, secināms, ka galvenās atšķirības starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem izpaužas nevis demogrāfiskajos rādītājos vai uzvedības novērtējumos programmas sākumā, bet gan iesaistes procesos – īpaši dalības regularitātē, gaidīšanas laikā līdz programmas uzsākšanai un klienta informētībā par programmas norisi.

No praktiskā viedokļa tas nozīmē, ka programmas efektivitātes uzlabošanai Dienestā būtu lietderīgi stiprināt agrīno iesaisti, samazinot gaidīšanas laiku līdz MI uzsākšanai, nodrošināt konsekventu klientu iepazīstināšanu ar programmas grafiku un izvērtēt programmas plānošanu attiecībā pret klienta uzraudzības termiņu. Tāpat būtu nepieciešams pievērst lielāku uzmanību klientu noturēšanai programmas sākumposmā, kā arī pilnveidot datu ievadi un novērtēšanas sistēmu, lai iegūtā informācija būtu praktiski izmantojama turpmāku lēmumu pieņemšanā.

4.2. Riska un vajadzību rādītāju izmaiņas un atšķirības starp klientu grupām

Šie rezultāti kopumā jāinterpretē piesardzīgi, jo RVN veikšanas laiks praksē nav cieši piesaistīts MI īstenošanas laikam. Novērtējumi bieži veikti vairākus mēnešus pirms programmas uzsākšanas vai pēc tās pabeigšanas, tādēļ konstatētās izmaiņas raksturo riska līmeņa dinamiku MI īstenošanas kontekstā, bet neļauj tās viennozīmīgi attiecināt tikai uz pašas programmas ietekmi. Īpaši piesardzīgi interpretējami arī neiesaistīto klientu grupas rezultāti, jo šajā grupā izmantoti aprēķināti laika ekvivalenti, nevis reāli programmas norises datumi.

Pabeigušo klientu grupā gan vispārējais, gan vardarbības riska līmenis pēc MI ir zemāks nekā pirms tās, un šīs izmaiņas ir statistiski nozīmīgas. Bet jāņem vērā, ka pabeigušo klientu grupai jau pirms programmas bija zemāks sākotnējais riska līmenis nekā atskaitītajiem un neiesaistītajiem klientiem, kas nozīmē, ka pabeigušie klienti sākotnēji atradās salīdzinoši labvēlīgākā situācijā. Līdz ar to secinājums nav formulējams tikai kā “programma darbojas”, bet drīzāk kā norāde, ka MI pabeigšana ir saistīta ar labvēlīgākām riska līmeņa izmaiņām.

Svarīgi, ka kopējā riska līmeņa samazinājums zināmā mērā novērojams arī atskaitīto un neiesaistīto klientu grupās. Tas liecina, ka riska līmeņa pārmaiņas nevar skaidrot tikai ar MI ietekmi, jo tās, iespējams, saistītas arī ar citiem uzraudzības procesiem, laika efektu vai

individuālām klienta izmaiņām. Tomēr atskaitīto klientu grupā izmaiņas ir mazāk izteiktas, un dinamiskā riska līmenī statistiski nozīmīgas pārmaiņas kopumā netika konstatētas.

Būtiskākais piensums redzams tieši dinamiskā riska analizē, jo tieši šie faktori ir maināmi un visciešāk saistīti ar MI mērķiem. Pabeigušo klientu grupā konstatēts statistiski nozīmīgs samazinājums gan vispārējā, gan vardarbības kopējā dinamiskajā riska līmenī, kā arī vairākos dinamiskā riska faktoros. Tas saskan ar MI teorētisko ievirzi, jo īpaši ar mērķi stiprināt problēmu risināšanas prasmes, mazināt antisociālas attieksmes, impulsivitāti un uzlabot sociālo funkcionēšanu. Tādēļ tieši dinamisko faktoru izmaiņas var uzskatīt par vienu no pārlicinošākajiem argumentiem par labu MI potenciālajai efektivitātei.

Vienlaikus jāņem vērā, ka arī neiesaistīto klientu grupā atsevišķos vispārējā dinamiskā riska faktoros tika konstatēts samazinājums. Tas vēlreiz norāda, ka daļa pārmaiņu var būt saistīta ne tikai ar programmu, bet arī ar uzraudzības procesu kopumā. Tomēr šajā grupā rezultāti jāinterpretē īpaši piesardzīgi mazākas izlases un aprēķināto laika punktu dēļ. Līdz ar to, lai gan MI nevar uzskatīt par vienīgo izmaiņu avotu, pabeigušo klientu grupā novērotais plašais samazinājums dinamiskajos riskos tomēr norāda uz MI iespējamu pievienoto vērtību.

Nozīmīgs atradums ir tas, ka atskaitīto un neiesaistīto klientu grupās pieaug risks dinamiskajā faktorā “sadarbība ar uzraudzību”. Tas var liecināt, ka nepilnvērtīga iesaiste MI vai neiesaistīšanās vispār ir saistīta ar grūtībām uzturēt konstruktīvu sadarbību ar uzraudzības procesu plašākā nozīmē. Šis rezultāts ir īpaši svarīgs, jo tas var norādīt ne tikai uz MI nepabeigšanas sekām, bet arī uz iespējamu klienta iesaistes mazināšanos probācijas uzraudzības un resocializācijas procesa kopumā.

Atbildot uz pētījuma jautājumu par to, vai MI pabeigšana ir saistīta ar statistiski nozīmīgām izmaiņām riska un vajadzību novērtējuma rādītājos un vai pastāv atšķirības starp klientu grupām, secināms, ka pabeigušajiem klientiem izmaiņas ir izteiktākas, īpaši dinamiskajos riska faktoros. Vienlaikus grupas jau sākotnēji nav pilnībā vienādas, jo atskaitītajiem un neiesaistītajiem klientiem risks pirms MI ir augstāks. Tādēļ rezultāti drīzāk norāda uz saistību starp programmas pabeigšanu un labvēlīgākām izmaiņām, nevis ļauj nepārprotami pierādīt cēloņsakarību.

No praktiskā viedokļa tas nozīmē, ka Dienestam būtu lietderīgi pievērst īpašu uzmanību tieši augstāka riska klientu iesaistei un noturēšanai programmā, jo šajā grupā programmas pabeigšanas rādītāji ir zemāki, kamēr vajadzība pēc pārmaiņām – objektīvi lielāka. Vienlaikus rezultāti aktualizē arī jautājumu par MI piemērotību visiem augstāka riska klientiem – iespējams, daļai no viņiem nepieciešamas citas, intensīvākas vai strukturētākas intervences, vai arī papildu sagatavošanas posms pirms programmas uzsākšanas.

Attiecībā uz pārmaiņu izvērtēšanu jāņem vērā, ka RVN veikšanas laiks ne vienmēr sakrīt ar programmas uzsākšanu un noslēgumu, kas ierobežo iespējas precīzi nošķirt tieši MI ieguldījumu novērotajās izmaiņās. Vienlaikus jāuzsver, ka šī pētījuma ietvaros netiek pieņemts, ka RVN būtu jāveic biežāk. Kā potenciāls risinājums nākotnē jāmin 2025. gadā ieviestā Pārmaiņu novērtēšana, kas pēc metodiskajām vadlīnijām ir jāveic ik pēc četriem mēnešiem. Nākotnē tā var kalpot kā mērķtiecīgāks instruments programmu ieguldījuma izvērtēšanai neatkarīgi no RVN veikšanas laika.

4.3. Recidīva rādītāji saistībā ar MI dažādos laika periodos

Recidīva analīzes rezultāti kopumā norāda uz skaidrām un noturīgām atšķirībām starp MI klientu grupām. Visos analizētajos periodos pabeigušo klientu grupā recidīva biežums ir zemākais, savukārt augstākie rādītāji konsekvēti novērojami neiesaistīto klientu grupā, bet atskaitītie klienti lielākoties ieņem starpstāvokli. Šī tendence saglabājas gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, kā arī tiek apstiprināta gan ar biežuma analīzi, gan izdzīvošanas analīzi.

Vienlaikus jāņem vērā, ka recidīva biežums visās grupās pieaug, palielinoties novērošanas periodam, kas ir sagaidāms un atspoguļo kopējo kriminālās uzvedības risku laika gaitā. Tomēr būtiski, ka relatīvās atšķirības starp grupām saglabājas, kas norāda uz sistemātiskām atšķirībām klientu turpmākajā uzvedībā.

Kaplana–Meiera analīze papildus parāda, ka pabeigušo klientu grupā laiks līdz recidīvam ir ilgāks nekā pārējās grupās, kas nozīmē, ka ne tikai recidīva biežums ir zemāks, bet arī recidīvs iestājas vēlāk. Tas pastiprina secinājumu, ka MI pabeigšana ir saistīta ar labvēlīgāku uzvedības dinamiku pēc programmas.

Tomēr šo rezultātu interpretācijā būtiski ņemt vērā iepriekš konstatētās starpgrupu atšķirības – pabeigušie klienti jau sākotnēji raksturojas ar zemāku riska līmeni, savukārt atskaitītie un neiesaistītie klienti ar augstāku. Tas nozīmē, ka novērotās recidīva atšķirības nevar viennozīmīgi skaidrot tikai ar MI ietekmi, bet tās, iespējams, atspoguļo arī klientu sākotnējās atšķirības un atlasē efektu.

Loģistiskās regresijas analīze ļauj šo jautājumu precizēt, jo tā kontrolē vecuma un sākotnējā riska līmeņa ietekmi. Rezultāti rāda, ka arī pēc šo faktoru kontroles MI klientu grupa saglabā statistiski nozīmīgu saistību ar recidīvu – gan atskaitītajiem, gan neiesaistītajiem klientiem recidīva izredzes ir augstākas nekā pabeigušajiem klientiem. Tas nozīmē, ka MI pabeigšana ir saistīta ar zemāku recidīva risku neatkarīgi no sākotnējā riska līmeņa, lai gan šī saistība nav interpretējama kā tieša cēloņsakarība.

Svarīgi, ka efekta lielums starp grupām samazinās, pieaugot novērošanas periodam, kas var liecināt, ka MI ietekme laika gaitā mazinās vai ka ilgtermiņā arvien lielāku nozīmi iegūst citi faktori. Tomēr arī ilgākos periodos pabeigušo klientu rādītāji saglabājas labvēlīgāki, kas norāda uz iespējamu noturīgu, lai arī mērenu MI ietekmi.

Atbildot uz pētījuma jautājumu par to, vai programmas pabeigšana ir saistīta ar zemākiem recidīva rādītājiem, secināms, ka pastāv skaidra un statistiski nozīmīga saistība starp MI pabeigšanu un zemāku recidīva biežumu, kā arī ilgāku laiku līdz recidīvam. Vienlaikus šī saistība jāinterpretē piesardzīgi, ņemot vērā sākotnējās atšķirības starp klientu grupām un pētījuma kvaziekspērimētālo dizainu.

No praktiskā viedokļa rezultāti akcentē MI pabeigšanas nozīmi kā būtisku faktoru recidīva mazināšanā. Tas nozīmē, ka Dienestam īpaša uzmanība būtu jāpievērš klientu noturēšanai programmā un agrīnai iesaistei, jo tieši nepabeigta dalība vai neiesaistīšanās ir saistīta ar augstākiem recidīva rādītājiem. Vienlaikus, ņemot vērā, ka augstāka riska klienti retāk pabeidz programmu, būtiski ir meklēt risinājumus, kā šo klientu grupu efektīvāk iesaistīt un noturēt programmā, lai samazinātu nevienlīdzību starp klientu grupām un uzlabotu kopējo programmas efektivitāti.

Secinājumi

Pētījumā konstatēts, ka MI efektivitāte ir vērtējama piesardzīgi pozitīvi. Kopumā rezultāti liecina, ka programmas pabeigšana ir saistīta ar labvēlīgākiem iznākumiem gan riska un vajadzību rādītāju izmaiņās, gan recidīva rādītājos, tomēr šīs saistības nav interpretējamas kā tieša cēloņsakarība, jo klientu grupas jau sākotnēji pilnībā neatbilda viena otrai pēc riska līmeņa un pētījumā izmantots kvaziekperimentāls dizains.

Pētījuma izlase kopumā bija pietiekami salīdzināma pēc demogrāfiskajiem rādītājiem un NN struktūras, tomēr starp klientu grupām jau pirms MI uzsākšanas pastāvēja būtiskas atšķirības riska līmenī. Pabeigušajiem klientiem sākotnējais vispārējais un vardarbības risks bija zemāks nekā atskaitītajiem un neiesaistītajiem klientiem, kas norāda, ka programmas pabeigšana lielākā mērā bija raksturīga klientiem ar salīdzinoši labvēlīgāku sākotnējo situāciju.

Atbildot uz pētījuma jautājumu par atšķirībām starp klientiem programmas norises un līdzdalības rādītājos, secināms, ka galvenās atšķirības starp pabeigušajiem un atskaitītajiem klientiem izpaudās nevis dzimumā, vecumā vai sākotnējos uzvedības rādītājos, bet gan iesaistes procesos. Būtiska nozīme bija īsākam gaidīšanas laikam līdz MI uzsākšanai, klienta iepazīstināšanai ar programmas grafiku, kā arī regulārai nodarbību apmeklēšanai.

Programmas norises analīze parādīja, ka lielākā daļa atskaitīto klientu MI pārtrauca jau agrīnā tās posmā, īpaši līdz 4. nodarbībai, un dominējošais atskaitīšanas iemesls bija nodarbību neapmeklēšana. Vienlaikus šis rezultāts interpretējams kontekstā ar Dienesta iekšējiem noteikumiem, kas paredz automātisku atskaitīšanu, ja klients neapmeklē pirmo nodarbību. Tas nozīmē, ka klientu noturēšana programmas sākumposmā ir kritiski svarīga MI efektivitātei. Papildus tam atskaitīšanas iemesli norādīja arī uz nepilnībām klientu atlasē un programmas plānošanā, jo daļa klientu tika iesaistīti situācijās, kad atlikušais uzraudzības termiņš objektīvi nebija pietiekams MI pabeigšanai.

Programmas vadītāju novērtējumi liecina, ka pabeigušo klientu grupā MI gaitā novērojams neliels, bet sistemātisks progress, īpaši sadarbības prasmju, motivācijas un refleksijas spēju jomā. Vienlaikus regulāro novērtējumu un MI piemērotības vērtējumu interpretāciju ierobežo datu struktūra un nepietiekama detalizācija, tādēļ tie vairāk sniedz vispārēju priekšstatu par programmas norisi, nevis skaidri nosaka konkrētus mehānismus, kas sekmē vai kavē programmas efektivitāti.

Atbildot uz pētījuma jautājumu par riska un vajadzību rādītāju izmaiņām, secināms, ka pabeigušo klientu grupā pēc MI konstatētas statistiski nozīmīgas un izteiktākas labvēlīgas izmaiņas nekā atskaitīto un neiesaistīto klientu grupās. Īpaši nozīmīgs ir samazinājums dinamiskā riska faktoros, jo tie ir tieši saistīti ar MI mērķiem un ir maināmi. Tas ļauj secināt, ka MI pabeigšana ir saistīta ar pozitīvākām izmaiņām klientu dinamiskajos riska faktoros, lai gan daļa izmaiņu var būt saistīta arī ar citiem uzraudzības procesiem un individuālām klienta dzīves izmaiņām.

Nozīmīgs atradums ir tas, ka atskaitīto un neiesaistīto klientu grupās pieauga risks faktorā “sadarbība ar uzraudzību”, kas var norādīt uz grūtībām uzturēt konstruktīvu iesaisti probācijas procesā kopumā. Tas ļauj secināt, ka nepabeigta daļība MI vai neiesaistīšanās programmā var būt saistīta ne tikai ar mazāku ieguvumu risku mazināšanā, bet arī ar plašākām grūtībām uzraudzības procesā.

Atbildot uz pētījuma jautājumu par recidīvu, secināms, ka pabeigušo klientu grupā visos analizētajos periodos recidīva biežums bija zemākais, bet laiks līdz recidīvam – ilgāks nekā atskaitītajiem un neiesaistītajiem klientiem. Arī pēc vecuma un sākotnējā riska līmeņa kontroles MI pabeigšana saglabāja statistiski nozīmīgu saistību ar zemāku recidīva risku. Tas ļauj secināt, ka MI pabeigšana ir saistīta ar zemākiem recidīva rādītājiem gan īstermiņā, gan ilgtermiņā.

Vienlaikus pētījuma rezultāti rāda, ka MI efektivitāte nav vienādi izteikta visām klientu grupām. Augstāka riska klienti retāk pabeidz programmu, lai gan tieši viņiem vajadzība pēc pārmaiņām ir lielāka. Tādēļ secināms, ka viens no būtiskākajiem MI pilnveides virzieniem ir tieši

augstāka riska klientu piemērotāka sagatavošana, iesaiste un noturēšana programmā, kā arī nepieciešamības gadījumā citu vai intensīvāku intervenču nodrošināšana.

Kopumā šī pētījuma rezultāti liecina, ka MI var būt saistīta ar pozitīvām pārmaiņām probācijas klientu uzvedībā. Klientiem, kuri programmu pabeidz, biežāk novērojams dinamisko riska faktoru samazinājums un arī zemāki recidīva rādītāji, salīdzinot ar tiem, kuri programmu nepabeidz vai tajā netiek iesaistīti. Tas norāda, ka pilnvērtīga dalība MI var dot praktisku ieguvumu klientu resocializācijas procesā.

Tomēr vienlaikus jāņem vērā, ka šie rezultāti nav viennozīmīgi. Programmas kopējo efektivitāti ietekmē vairāki faktori, tostarp tas, ka daļa klientu, kas ir ar augstākajiem riskiem, programmu nepabeidz. Papildus tam jāņem vērā arī datu kvalitātes un izvērtēšanas ierobežojumi, kas ne vienmēr ļauj pilnībā precīzi noteikt programmas ietekmi.

Ņemot to visu vērā, MI turpmākai attīstībai būtu svarīgi vairāk pievērsties pašam iesaistes procesam – nodrošināt, lai klienti programmā tiek iesaistīti savlaicīgi un saprot tās norisi un prasības. Tāpat būtiski ir pilnveidot klientu atlasīšanu un īpaši strādāt pie tā, lai klienti nepārtrauktu dalību jau programmas sākumā. Tieši šie aspekti, visticamāk, varētu dot lielāko ieguldījumu programmas efektivitātes uzlabošanā.

Izmantoto informatīvo avotu saraksts

- Beck, A. T. (1979). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. Penguin.
- Duan, W., Wang, Z., Yang, C., & Ke, S. (2024). Are risk-need-responsivity principles golden? A meta-analysis of randomized controlled trials of community correction programs. *Journal of Experimental Criminology*, 20(2), 593-616. doi: 10.1007/s11292-022-09550-w
- Finkelhor, D. (1984). Child sexual abuse. *New York*, 101-15.
- Kanestrøm, H., Hernæs, Ø. M., Stallvik, M., Lydersen, S., Skokauskas, N., & Kaasbøll, J. (2025). Do criminogenic needs matter in non-secure settings? Assessing change in dynamic risk factors during therapeutic residential care and the association with prediction and recidivism. *Crime & Delinquency*, 71(13-14), 4018-4041. <https://doi.org/10.1177/00111287251330776>
- Krushas, A., Hamilton, Z., Kigerl, A., & Mei, X. (2024). Finding an answer in time: Assessing change in needs scores on time to recidivism among justice-involved youth. *Journal of Criminal Justice*, 90, 102146. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2023.102146>
- Lussier, L., Kouassi, P. L., & Frechette, J. (2025). Agency, Criminogenic Risk and Needs, and Recidivism: A Prospective Longitudinal Study Including 14,000 Adult Justice-involved Individuals. *International journal of offender therapy and comparative criminology*, 69(13-14), 1978-2006. doi: 10.1177/0306624X251349530
- Ministru kabineta Nr. 107 "Kārtība, kādā Valsts probācijas dienests uzrauga nosacīti notiesātās, nosacīti pirms termiņa no soda izciešanas atbrīvotās, nosacīti no kriminālatbildības atbrīvotās personas un personas, kurām piemērots pamatsods vai papildsods – probācijas uzraudzība". 24.02.2015. Latvijas Vēstnesis, 44, 17.11.2022. <https://likumi.lv/ta/id/272547>
- Prochaska, J. O., & DiClemente, C. C. (1983). Stages and processes of self-change of smoking: toward an integrative model of change. *Journal of consulting and clinical psychology*, 51(3), 390. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.51.3.390>
- Taylor, E., Zars, J., Tiwari, M., Hansen, J., Schmitt, C., Johnson, E., & Gable, S. (2025). Community reentry program characteristics associated with outcomes over five years for individuals on probation and parole. *Justice, Opportunities, and Rehabilitation*, 64(2), 116-134. doi: 10.1080/10509674.2024.2443899
- Valsts probācijas dienesta likums. 18.12.2003. Latvijas Vēstnesis, 183, 04.12.2024., <https://likumi.lv/ta/id/82551>
- Valsts probācijas dienests. (10. jūnijs, 2020a). *Valsts probācijas dienesta funkcijas*. Valsts probācijas dienests. <https://www.vpd.gov.lv/lv/valsts-probācijas-dienesta-funkcijas>
- Valsts probācijas dienests. (2020c). *Vispārējā un vardarbības riska novērtēšana. Metodiskie ieteikumi*. Valsts probācijas dienests. Npublicēts materiāls.
- Valsts probācijas dienests. (30.12.2020b). *Uzraudzības un probācijas programmu īstenošanas kārtība (konsolidētā versija, iekšējais dokuments)*.
- Zavackis, A. un Cinks, R. (2022). *Probācijas klientu noziedzīgu nodarījumu recidīvs: 2016., 2017. un 2018. gada kohortu salīdzinājums*. Valsts probācijas dienests.
- Burkovska, E., Kauliņa, S., Cinks, R., Veikša, I., un Ieviņa, S. (2022). *Probācijas programmas "Motivācija izmaiņām" kvalitātes novērtēšana*. Valsts probācijas dienests. Npublicēts materiāls.
- Siliņa, S. un Mārtinsone, K. (2024). *Programmas vadītāja rokasgrāmata. Programma "Motivācija izmaiņām"*. Valsts probācijas dienests. Npublicēts materiāls.

PIELIKUMI

Probācijas programmu klientu regulārā, starp- un noslēguma novērtējuma apgalvojumi

Regulārā novērtējuma apgalvojumi par katru klientu pēc katras probācijas programmas nodarbības:

- Ar apmeklējumu saistīti problēmjaudājumi:
 1. Vai klients ieradās uz nodarbību?
 2. Vai klients kavēja nodarbību vai centās no tās ātrāk aiziet?
 3. Citi problēmjaudājumi?
- Par uzraudzības ietvaros risināmiem jautājumiem (informācija lietas vadītājam):
 1. Veselības problēmas?
 2. Sociālās/sadzīves problēmas?
 3. Individuālas psiholoģiskas problēmas?
 4. Atkarības problēmas (no vielām vai noteiktas darbības formām)?
 5. Citi uzraudzībā risināmi jautājumi?

Starpnovērtējuma apgalvojumi par katru klientu pēc noteikta nodarbību skaita (probācijas programmai “Motivācija izmaiņām” pēc 6. un 12. nodarbības):

- Par klienta līdzdarbošanos grupas nodarbībās:
 1. Ievēroja grupas noteikumus un laika rāmi?
 2. Bija grūtības uztvert/apgūt nodarbības vielu?
 3. Veidoja produktīvas attiecības, sadarbojās ar grupas dalībniekiem?
 4. Aktīvi piedalījās grupas nodarbībās (piemēram, dalījās ar savu viedokli, pieredzi, sniedza atgriezenisko saiti)?
 5. Nodarbībās apgūto atziņu praktizēšana dzīvē (uzdoto mājas darbu pildīšana un citi indikatori)?
- Programmas ietekme uz klientu:
 6. Līdzdalība programmā ir ietekmējusi klienta motivāciju mainīties?
 7. Līdzdalība programmā ir palīdzējusi veidot klienta sociālās prasmes?
 8. Līdzdalība programmā ir palīdzējusi klientam realizēt konkrētas izmaiņas personiskajā dzīvē (kārtu personīgo dzīvi, nodarbinātību, bērnu audzināšanu, iesaistās sabiedriskās aktivitātēs, apmācībās, maina līdzšinējos attiecību modeļus u. c.)?
 9. Līdzdalība programmā ir attīstījusi klienta refleksijas spējas (labāk sevi apzinās un izprot, spēj runāt par savām problēmām un grūtībām, ierauga likumsakarības un attiecina tās uz sevi u. c.)?
 10. Līdzdalība programmā ir palielinājusi klienta izpratni par viņa atbildību viņa izdarītajā noziedzīgajā nodarījumā (radies priekšstats par cietušajiem, apzinās noziedzīga nodarījuma sekas, saskata savu atbildību par izdarītajām darbībām, analizē faktorus, kas veicināja noziedzīga nodarījuma veikšanu u. c.)?

Gala novērtējuma apgalvojumi par probācijas programmas piemērotību katram klientam:

1. Probācijas programma ir piemērota klienta kriminogēnajām vajadzībām;
2. Probācijas programma ir piemērota klienta intelekta līmenim;
3. Grupas darba metode ir piemērota klientam.

Noziedzīgo nodarījumu veidu sadalījums un saistība ar MI pabeigšanu

1. tabula. NN veidu sadalījums pētījuma izlasē un pa klientu grupām (%).

NN veida grupa	Kopā		Pabeigušie		Atskaitītie		Neiesaistītie	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Noziegumi pret cilvēci, mieru, kara noziegumi, genocīds (71.-79.p.)	1	0,1	1	0,1	0	0	0	0
(80.-95.2.p.)	2	0,1	2	0,2	0	0	0	0
(96.-115.1.p.)	7	0,4	6	0,6	0	0	1	0,3
Nonāvēšana (116.-124.p.)	23	1,3	16	1,7	5	0,9	2	0,6
NN pret personas veselību (125.-142.p.)	110	6	57	5,9	34	6,3	19	5,8
NN pret personas pamattiesībām un pamatbrīvībām (143.-151.p.)	14	0,8	7	0,7	3	0,6	4	1,2
NN pret personas brīvību, godu un cieņu (152.-158.p.)	16	0,9	11	1,1	3	0,6	2	0,6
NN pret tikumību un dzimumneaizskaramību (159.-166.1.p.)	56	3,1	31	3,2	13	2,4	12	3,7
NN pret ģimeni un nepilngadīgajiem (167.-174.p.)	46	2,5	21	2,2	10	1,8	15	4,6
NN pret īpašumu (175.-189.p.)	606	33	276	28,5	208	38,3	122	37,3
NN tautsaimniecībā (190.-223.p.)	163	8,9	97	10	45	8,3	21	6,4
NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (224.-256.p.)	740	40,2	423	43,7	211	38,9	106	32,4
NN pret satiksmes drošību (257.-268.p.)	151	8,2	75	7,4	41	7,6	35	10,7
NN pret pārvaldības kārtību (269.-288.5.p.)	60	3,3	27	2,8	16	3	17	5,2
NN pret jurisdikciju (289.-315.p.)	102	5,5	51	5,3	25	4,6	26	8
NN valsts institūciju dienestā (316.-330.p.)	5	0,3	4	0,4	1	0,2	0	0
NN militārajā dienestā (331.-356.p.)	1	0,1	1	0,1	0	0	0	0

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. Klienti var būt iekļauti vairākās NN veida grupās, līdz ar to procentuālais sadalījums nesummējas līdz 100%. NN – noziedzīgais nodarījums; n – gadījumu skaits konkrētajā grupā; % - dalījums procentos (*Valid percent*).

2. tabula. Biežāk sastopamo NN veidu sadalījums pētījuma izlasē un saistība ar MI pabeigšanu.

NN veida grupa	Pabeigušie (%)	Atskaitītie (%)	Statistiskās analīzes rezultāti
NN pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību (224.-256.p.)	66,7	33,3	$\chi^2(1) = 3,286, p = 0,070$; Cramer's $V = 0,047$
NN pret īpašumu (175.-189.p.)	57	43	$\chi^2(1) = 15,428, p < 0,001$; Cramer's $V = 0,101$
NN tautsaimniecībā (190.-223.p.)	68,3	31,7	$\chi^2(1) = 1,214, p = 0,271$; Cramer's $V = 0,028$
NN pret satiksmes drošību (257.-268.p.)	74,3	41,7	$\chi^2(1) = 0,018, p = 0,894$; Cramer's $V = 0,003$
NN pret personas veselību (125.-142.p.)	62,6	37,4	$\chi^2(1) = 0,088, p = 0,766$; Cramer's $V = 0,008$
NN pret jurisdikciju (289.-315.p.)	67,1	32,9	$\chi^2(1) = 0,317, p = 0,574$; Cramer's $V = 0,014$

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras NN grupas ietvaros. NN – noziedzīgais nodarījums; % - dalījums procentos (*Valid percent*); χ^2 – Pīrsona hī-kvadrāta statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); Cramer's V – efekta lieluma rādītājs ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

3. pielikums

Regulārā novērtējuma salīdzinājums starp MI pabeigušo un atskaitīto klientu grupām

1. tabula. Regulāro novērtējumu salīdzinājums pirmajās četrās MI nodarbībās starp pabeigušo un atskaitīto klientu grupām.

Apgalvojums	Pabeigušie, %	Atskaitītie, %	X^2 (df)	p	V
<i>1. nodarbība</i>					
Ieradās uz nodarbību	99	58	439,539(1)	< 0,001	0,547
Nekavēja nodarbību	92	86	10,656(1)	0,001	0,089
Nav citu problēmjaudājumu	86	89	2,416(1)	0,120	0,042
Nav veselības problēmas	96	94	1,604(1)	0,205	0,034
Nav sociālās problēmas	93	91	2,173(1)	0,140	0,040
Nav psiholoģiskās problēmas	82	83	0,340(1)	0,560	0,016
Nav atkarības problēmas	94	94	0,012(1)	0,913	0,003
Nav citi uzraudzībā risināmi jautājumi	85	78	9,264(1)	0,002	0,083
<i>2. nodarbība</i>					
Ieradās uz nodarbību	92	60	189(1)	< 0,001	0,382
Nekavēja nodarbību	94	91	2,900(1)	0,089	0,049
Nav citu problēmjaudājumu	89	87	0,666(1)	0,415	0,023
Nav veselības problēmas	95	91	6,820(1)	0,009	0,075
Nav sociālās problēmas	93	91	0,768(1)	0,381	0,025
Nav psiholoģiskās problēmas	76	82	4,643(1)	0,031	0,062
Nav atkarības problēmas	94	96	1,318(1)	0,251	0,033
Nav citi uzraudzībā risināmi jautājumi	80	79	0,111(1)	0,740	0,010
<i>3. nodarbība</i>					
Ieradās uz nodarbību	91	57	181,921(1)	< 0,001	0,379
Nekavēja nodarbību	93	90	2,146(1)	0,143	0,043
Nav citu problēmjaudājumu	90	92	1,438(1)	0,230	0,035
Nav veselības problēmas	94	93	0,528(1)	0,468	0,021
Nav sociālās problēmas	91	92	0,711(1)	0,399	0,025
Nav psiholoģiskās problēmas	75	82	4,423(1)	0,035	0,061
Nav atkarības problēmas	91	92	0,300(1)	0,584	0,016
Nav citi uzraudzībā risināmi jautājumi	75	74	0,074(1)	0,785	0,008
<i>4. nodarbība</i>					
Ieradās uz nodarbību	90	59	143,293(1)	< 0,001	0,341
Nekavēja nodarbību	94	92	1,162(1)	0,281	0,032
Nav citu problēmjaudājumu	91	90	0,471(1)	0,493	0,020
Nav veselības problēmas	92	90	0,477(1)	0,490	0,020
Nav sociālās problēmas	92	91	0,274(1)	0,601	0,015
Nav psiholoģiskās problēmas	81	84	1,650(1)	0,199	0,038
Nav atkarības problēmas	94	96	1,502(1)	0,220	0,036
Nav citi uzraudzībā risināmi jautājumi	78	73	1,724(1)	0,189	0,039

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts grupas ietvaros. n – gadījumu skaits konkrētajā grupā; % – derīgie procenti (*valid percent*). Statistiskās atšķirības izvērtētas, izmantojot Pīrsona hī kvadrāta testu (χ^2); df – brīvības pakāpes; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Efekta lieluma novērtēšanai izmantots *Cramera V* (V) ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts).

**Starpnovērtējuma apgalvojumu aprakstošie statistikas rādītāji MI pabeigušajiem klientiem
6. un 12. nodarbībā**

1. tabula. *Starpnovērtējumu apgalvojumu aprakstošie rādītāji MI pabeigušajiem klientiem 6. un 12. nodarbībā (N = 969).*

Apgalvojums	6. nodarbība				12. nodarbība				
	M	Me (IQR)	Min- Max	n	M	Me (IQR)	Min- Max	n	
1. Ievēroja grupas noteikumus un laika rāmi	3,6	4 (3-4)	1-4	969	3,6	4 (3-4)	1-4	967	=
2. Bija grūtības uztvert/apgūt nodarbības vielu	1,7	1 (1-2)	1-4	961	1,7	2 (1-2)	1-4	956	=
3. Veidoja produktīvas attiecības, sadarbojās ar grupas dalībniekiem	3,2	3 (3-4)	1-4	966	3,3	4 (3-4)	1-4	962	↑
4. Aktīvi piedalījās grupas nodarbībā	3,1	3 (3-4)	1-4	968	3,2	3 (3-4)	1-4	967	↑
5. Nodarbībā apgūto atziņu praktizēšana dzīvē	2,4	2 (2-3)	1-4	750	2,5	2 (2-3)	1-4	793	↑
6. Līdzdalība MI ir ietekmējusi klienta motivāciju mainīties	2	2 (2-2)	1-4	932	2,2	2 (2-3)	1-4	953	↑
7. Līdzdalība MI ir palīdzējusi klientam veidot sociālās prasmes	2	2 (2-2)	1-4	866	2,2	2 (2-2)	1-4	883	↑
8. Līdzdalība MI ir palīdzējusi klientam realizēt konkrētas izmaiņas personiskajā dzīvē	1,9	2 (2-2)	1-4	901	2,1	2 (2-2)	1-4	926	↑
9. Līdzdalība MI ir attīstījusi klienta refleksijas spējas	2,1	2 (2-2)	1-4	945	2,3	2 (2-3)	1-4	951	↑
10. Līdzdalība MI ir palielinājusi klienta izpratni par viņa atbildību viņa izdarītajā NN	2	2 (2-2)	1-4	924	2,1	2 (2-2)	1-4	931	↑

Piezīme: M – vidējais (*Mean*); Me – mediāna; IQR – interkvartīļu diapazons (25.–75. percentīle); n – gadījumu skaits konkrētajā apgalvojuma grupā. Apgalvojumi vērtēti Likerta skalā no 1 līdz 4, kur 1 – nekad/nemaz, bet 4 – vienmēr/ļoti izteikti. Atbilžu kategorija “nav attiecināms” (0) tika uzskatīta par trūkstošu vērtību un netika iekļauta aprēķinos.

Riska novērtējuma izmaiņas pirms un pēc MI dažādās klientu grupās

1. tabula. Dienu skaits starp dinamiskā riska novērtējuma veikšanu un MI uzsākšanu un pabeigšanu.

	Vispārējais RVN		Vardarbības RVN	
	Pirms MI (dienas)	Pēc MI (dienas)	Pirms MI (dienas)	Pēc MI (dienas)
<i>n</i>	1743	964	622	342
Trūkst.	96	875	1217	1497
<i>Me</i>	108	90	119,5	100
<i>M</i>	117,95	110,08	122,67	121,59
<i>SD</i>	82,07	86,68	83,71	107,49
Min	0	0	0	0
Max	577	573	577	1285

Piezīme: *n* – gadījumu skaits grupā (*Valid*); Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); Min – minimums; Max – maksimums.

2. tabula. Vispārējā un vardarbības riska līmeņu sadalījums pirms un pēc MI klientu grupās (%).

Riska līmenis	Vispārējais RVN				Vardarbības RVN				
	Pirms MI		Pēc MI		Pirms MI		Pēc MI		
	<i>N</i>	%	<i>N</i>	%	<i>N</i>	%	<i>N</i>	%	
<i>Kopā</i>	Ļoti zems	10	0,6	28	3	6	1	23	7,2
	Zems	51	2,9	170	18,3	110	18,1	85	26,6
	Vidējs	1053	61,1	529	56,8	299	49,3	146	45,8
	Augsts	550	31,9	188	20,2	147	24,2	51	16
	Ļoti augsts	60	3,5	16	1,7	45	7,4	14	4,4
	Trūkst.	115		908		1232		1520	
<i>Pabeigušie</i>	Ļoti zems	4	0,5	24	3,8	4	1,4	19	9,4
	Zems	28	3,1	135	21,2	67	23,6	66	32,5
	Vidējs	619	68,9	372	58,4	153	53,9	88	43,4
	Augsts	227	25,3	101	15,8	50	17,6	24	11,8
	Ļoti augsts	20	2,2	5	0,8	10	3,5	6	2,9
	Trūkst.	71		332		685		766	
<i>Atskaitītie</i>	Ļoti zems	5	1	3	1,2	1	0,5	2	2,2
	Zems	19	3,7	28	11,7	27	13,8	13	14,6
	Vidējs	263	51	125	52,1	86	44,1	46	51,7
	Augsts	207	40,2	74	30,8	60	30,8	21	23,6
	Ļoti augsts	21	4,1	10	4,2	21	10,8	7	7,9
	Trūkst.	28		303		348		454	
<i>Neiesaistītie</i>	Ļoti zems	1	0,3	1	1,8	1	0,8	2	7,4
	Zems	4	1,3	7	13	16	12,5	6	22,2
	Vidējs	171	55	32	59,2	60	46,9	12	44,5
	Augsts	116	37,3	13	24,1	37	28,9	6	22,2
	Ļoti augsts	19	6,1	1	1,9	14	10,9	1	3,7
	Trūkst.	16		273		199		300	

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts grupas ietvaros. *n* – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; % – daļums procentos (*Valid percent*); Trūkst. – gadījumu skaits ar trūkstošām vērtībām (*Missing*).

3. tabula. Vispārējā riska līmeņa atšķirības starp klientu grupām pirms un pēc MI.

	Salīdzinājums	<i>z</i>	<i>p</i> (<i>Bonferroni</i>)
<i>Pirms MI</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	-0,531	1,000
	Atskaitītie – Pabeigušie	5,654	< 0,001
	Neiesaistītie – Pabeigušie	5,330	< 0,001
Kruskal–Wallis tests: $H(2) = 46,262; p < \mathbf{0,001}$			
<i>Pēc MI</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	1,161	0,737

	Salīdzinājums	z	p (Bonferroni)
	Atskaitītie – Pabeigušie	6,242	< 0,001
	Neiesaistītie - Pabeigušie	2,101	0,107
<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 40,4014; p < 0,001</i>			

Piezīme: p – statistiskās nozīmības līmenis; izmantota Bonferroni korekcija (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); z – standartizētā testa statistikas vērtība.

4. tabula. *Vardarbības riska līmeņa atšķirības starp klientu grupām pirms un pēc EM.*

	Salīdzinājums	z	p (Bonferroni)
<i>Pirms MI</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	0,085	1,000
	Atskaitītie – Pabeigušie	4,943	< 0,001
	Neiesaistītie - Pabeigušie	4,227	< 0,001
<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 31,413; p < 0,001</i>			
<i>Pēc MI</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	1,280	0,601
	Atskaitītie – Pabeigušie	4,613	< 0,001
	Neiesaistītie - Pabeigušie	1,490	0,409
<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 21,679; p < 0,001</i>			

Piezīme: p – statistiskās nozīmības līmenis; izmantota Bonferroni korekcija (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); z – standartizētā testa statistikas vērtība.

5. tabula. *Vispārējā un vardarbības dinamiskā riska līmeņu sadalījums pirms un pēc MI dažādās klientu grupās (%).*

Riska līmenis	Vispārējais RVN				Vardarbības RVN				
	Pirms EM		Pēc EM		Pirms EM		Pēc EM		
	N	%	N	%	N	%	N	%	
<i>Kopā</i>	Ļoti zems	44	2,5	135	14	13	2,1	35	10,2
	Zems	391	22,5	332	34,4	78	12,5	101	29,5
	Vidējs	975	55,9	386	40	319	51,3	126	36,9
	Augsts	286	16,4	95	9,9	147	23,6	59	17,3
	Ļoti augsts	47	2,7	15	1,7	65	10,5	21	6,1
	Trūkst.	96		875		1217		1497	
<i>Pabeigušie</i>	Ļoti zems	21	2,3	109	16,4	9	3,1	29	13,2
	Zems	221	24,4	251	37,7	43	14,9	70	32
	Vidējs	533	58,9	254	38,1	149	51,8	76	34,7
	Augsts	112	12,4	48	7,2	60	20,8	34	15,5
	Ļoti augsts	18	2	4	0,6	27	9,4	10	4,6
	Trūkst.	64		303		681		750	
<i>Atskaitītie</i>	Ļoti zems	16	3,1	21	8,6	1	0,5	3	3,2
	Zems	101	19,4	60	24,6	20	9,9	22	23,1
	Vidējs	280	53,7	109	44,7	102	50,2	41	43,2
	Augsts	108	20,7	44	18	56	27,6	21	22,1
	Ļoti augsts	16	3,1	10	4,1	24	11,8	8	8,4
	Trūkst.	22		299		340		448	
<i>Neiesaistītie</i>	Ļoti zems	7	2,2	5	9,3	3	2,3	3	10,7
	Zems	69	21,8	21	38,9	15	11,4	9	32,15
	Vidējs	162	51,1	23	42,6	68	51,9	9	32,15
	Augsts	66	20,8	3	5,5	31	23,7	4	14,3
	Ļoti augsts	13	4,1	2	3,7	14	10,7	3	10,7
	Trūkst.	10		273		196		299	

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts grupas ietvaros. n – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; % – daļījums procentos (*Valid percent*); Trūkst. – gadījumu skaits ar trūkstošām vērtībām (*Missing*).

6. tabula. *Vispārējā dinamiskā riska līmeņa atšķirības starp klientu grupām pirms un pēc MI.*

	Salīdzinājums	z	p (Bonferroni)
<i>Pirms MI</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	-0,009	1,000
	Atskaitītie – Pabeigušie	3,571	0,001

	Salīdzinājums	z	p (Bonferroni)
	Neiesaistītie - Pabeigušie	3,019	0,008
	<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 16,823; p < 0,001</i>		
<i>Pirms MI</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	2,185	0,087
	Atskaitītie – Pabeigušie	6,578	< 0,001
	Neiesaistītie - Pabeigušie	1,156	0,742
	<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 43,320; p < 0,001</i>		

Piezīme: p – statistiskās nozīmības līmenis; izmantota Bonferroni korekcija (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); z – standartizētā testa statistikas vērtība.

7. tabula. *Vardarbības dinamiskā riska līmeņa atšķirības starp klientu grupām pirms un pēc MI.*

	Salīdzinājums	z	p (Bonferroni)
<i>Pirms MI</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	1,107	0,804
	Atskaitītie – Pabeigušie	2,672	0,023
	Neiesaistītie - Pabeigušie	1,146	0,756
	<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 7,177; p = 0,028</i>		
<i>Pēc MI</i>	Atskaitītie – Neiesaistītie	1,380	0,168
	Atskaitītie – Pabeigušie	3,394	< 0,001
	Neiesaistītie - Pabeigušie	0,599	0,549
	<i>Kruskal–Wallis tests: H(2) = 11,518; p = 0,003</i>		

Piezīme: p – statistiskās nozīmības līmenis; izmantota Bonferroni korekcija (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); z – standartizētā testa statistikas vērtība.

8. tabula. *Vispārējā RVN dinamiskā riska faktoru vidējo vērtību izmaiņas pirms un pēc MI dažādās klientu grupās.*

Dinamiskie riska faktori	Kopā		Pabeigušie		Atskaitītie		Neiesaistītie					
	pirms	pēc	pirms	pēc	pirms	pēc	pirms	pēc				
Nozīmīgas sociālās ietekmes	0,59	0,55	↓	0,6	0,53	↓	0,58	0,6	↑	0,57	0,56	↓
Stāvoklis ģimenē	0,46	0,33	↓	0,47	0,31	↓	0,47	0,4	↓	0,45	0,28	↓
Dzīves vieta, sociālā vide	0,31	0,21	↓	0,28	0,18	↓	0,34	0,31	↓	0,34	0,17	↓
Brīvais laiks un atpūta	0,67	0,48	↓	0,62	0,41	↓	0,72	0,68	↓	0,76	0,5	↓
Atkarības problēmas	0,96	0,74	↓	0,92	0,69	↓	1	0,87	↓	1,03	0,82	↓
Zināšanas un prasmes	0,39	0,26	↓	0,34	0,23	↓	0,46	0,38	↓	0,41	0,19	↓
Nodarbinātība	0,68	0,54	↓	0,63	0,49	↓	0,75	0,67	↓	0,73	0,52	↓
Finanšu vadība	0,85	0,73	↓	0,81	0,69	↓	0,89	0,84	↓	0,88	0,7	↓
Impulsivitāte	0,84	0,66	↓	0,79	0,61	↓	0,9	0,81	↓	0,87	0,67	↓
Problēmu risināšanas prasmes	1,16	0,95	↓	1,13	0,87	↓	1,18	1,13	↓	1,22	1,04	↓
Antisociālas attieksmes	0,8	0,6	↓	0,75	0,53	↓	0,85	0,78	↓	0,86	0,7	↓
Sadarbība ar uzraudzību	0,45	0,43	↓	0,41	0,3	↓	0,5	0,73	↑	0,48	0,56	↑

Piezīme: M – vidējā vērtība; “pirms” – dinamiskā riska faktora novērtējums pirms MI (vai tai ekvivalentā laika punktā); “pēc” – novērtējums pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā); ↓ – riska līmeņa samazinājums; ↑ – riska līmeņa palielinājums. Vērtības interpretējamas skalā no 0 līdz 2, kur lielāka vērtība norāda uz augstāku dinamiskā riska faktora riska līmeni. Vērtību samazinājums pēc MI norāda uz dinamiskā riska faktora mazināšanos.

9. tabula. *Vispārējā RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc MI kopā (Vilkoksona parakstīto rangu tests).*

Rādītājs	W	z	p	r
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	11446,5	2,397	0,006	0,198
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	14111,0	6,461	< 0,001	0,539
Dzīves vieta, sociālā vide (pirms – pēc)	7436,0	3,681	< 0,001	0,349
Brīvais laiks un atpūta (pirms – pēc)	26344,0	5,718	< 0,001	0,398
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	25952,0	9,298	< 0,001	0,681
Zināšanas un prasmes (pirms – pēc)	10415,0	5,804	< 0,001	0,521
Nodarbinātība (pirms – pēc)	23481,0	5,788	< 0,001	0,417
Finanšu vadība (pirms – pēc)	19422,0	6,077	< 0,001	0,462

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Impulsivitāte (pirms – pēc)	19571,0	6,225	< 0,001	0,473
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	30418,0	7,493	< 0,001	0,514
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	28109,5	7,062	< 0,001	0,492
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	19044,0	-0,958	0,290	-0,065

Piezīme: *W* – Vilksokona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vispārējā dinamiskā riska faktori pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

10. tabula. *Vispārējā RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc MI pabeigušo klientu grupā (Vilksokona parakstīto rangu tests).*

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	6348,0	3,300	< 0,001	0,324
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	6140,50	6,337	< 0,001	0,664
Dzīves vieta, sociālā vide (pirms – pēc)	3432,50	4,778	< 0,001	0,571
Brīvais laiks un atpūta (pirms – pēc)	14120,0	7,010	< 0,001	0,590
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	14374,0	9,309	< 0,001	0,805
Zināšanas un prasmes (pirms – pēc)	4860,0	5,876	< 0,001	0,651
Nodarbinātība (pirms – pēc)	11833,5	6,343	< 0,001	0,554
Finanšu vadība (pirms – pēc)	9874,5	6,638	< 0,001	0,613
Impulsivitāte (pirms – pēc)	10177,0	6,564	< 0,001	0,600
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	16885,0	8,903	< 0,001	0,732
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	15926,5	7,890	< 0,001	0,650
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	9976,0	3,552	< 0,001	0,310

Piezīme: *W* – Vilksokona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vispārējā dinamiskā riska faktori pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

11. tabula. *Vispārējā RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc MI atskaitīto klientu grupā (Vilksokona parakstīto rangu tests).*

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	408,5	-0,538	0,542	-0,095
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	1018,0	1,795	0,047	0,276
Dzīves vieta, sociālā vide (pirms – pēc)	564,0	-0,246	0,789	-0,041
Brīvais laiks un atpūta (pirms – pēc)	982,5	-0,978	0,278	-0,137
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	989,0	2,421	0,006	0,382
Zināšanas un prasmes (pirms – pēc)	559,0	1,344	0,125	0,238
Nodarbinātība (pirms – pēc)	1310,0	0,395	0,664	0,054
Finanšu vadība (pirms – pēc)	974,5	0,208	0,818	0,031
Impulsivitāte (pirms – pēc)	924,5	0,779	0,381	0,119
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	1104,0	-0,811	0,359	-0,111
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	781,0	0,331	0,714	0,052
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	1058,0	-4,846	< 0,001	-0,564

Piezīme: *W* – Vilksokona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vispārējā dinamiskā riska faktori pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

12. tabula. *Vispārējā RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc MI neiesaistīto klientu grupā (Vilksokona parakstīto rangu tests).*

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	52,5	-0,426	0,660	-0,125

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	82,5	1,883	0,036	0,571
Dzīves vieta, sociālā vide (pirms – pēc)	16,0	0,338	0,777	0,143
Brīvais laiks un atpūta (pirms – pēc)	140,0	1,811	0,041	0,474
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	102,0	1,207	0,188	0,333
Zināšanas un prasmes (pirms – pēc)	82,5	1,278	0,167	0,375
Nodarbinātība (pirms – pēc)	71,5	1,817	0,050	0,571
Finanšu vadība (pirms – pēc)	78,0	2,271	0,014	0,714
Impulsivitāte (pirms – pēc)	75,0	1,412	0,117	0,429
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	102,0	1,758	0,049	0,500
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	180,0	0,857	0,344	0,200
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	7,0	-2,691	0,003	-0,846

Piezīme: *W* – Vilksoksona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vispārējā dinamiskā riska faktori pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

13. tabula. *Vardarbības RVN dinamiskā riska faktoru vidējo vērtību izmaiņas pirms un pēc MI dažādās klientu grupās.*

<i>Mainīgais</i>	<i>Kopā</i>		<i>Pabeigušie</i>		<i>Atskaitītie</i>		<i>Neiesaistītie</i>					
	<i>pirms</i>	<i>pēc</i>	<i>pirms</i>	<i>pēc</i>	<i>pirms</i>	<i>pēc</i>	<i>pirms</i>	<i>pēc</i>				
Nozīmīgas sociālās ietekmes	0,61	0,57	↓	0,61	0,54	↓	0,63	0,64	↑	0,59	0,57	↓
Stāvoklis ģimenē	0,54	0,35	↓	0,53	0,33	↓	0,57	0,42	↓	0,51	0,25	↓
Atkarības problēmas	1,1	0,82	↓	1,07	0,75	↓	1,14	0,93	↓	1,1	0,96	↓
Impulsivitāte	0,99	0,76	↓	0,94	0,73	↓	1,04	0,88	↓	0,99	0,64	↓
Problēmu risināšanas prasmes	1,22	1	↓	1,18	0,9	↓	1,23	1,32	↑	1,28	1	↓
Antisociālas attieksmes	0,9	0,67	↓	0,84	0,59	↓	0,96	0,86	↓	0,95	0,64	↓
Sadarbība ar uzraudzību	0,49	0,49	=	0,41	0,37	↓	0,55	0,75	↑	0,57	0,61	↑
Cītu izmantošana un neiejūtība	0,38	0,29	↓	0,35	0,28	↓	0,42	0,32	↓	0,37	0,29	↓
Naidīgums	0,26	0,24	↓	0,22	0,22	=	0,37	0,28	↓	0,26	0,32	↑

Piezīme: *M* – vidējā vērtība; “pirms” – dinamiskā riska faktora novērtējums pirms MI (vai tai ekvivalentā laika punktā); “pēc” – novērtējums pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā); ↓ – riska līmeņa samazinājums; ↑ – riska līmeņa palielinājums; Vērtības interpretējamas skalā no 0 līdz 2, kur lielāka vērtība norāda uz augstāku dinamiskā riska faktora līmeni. Vērtību samazinājums pēc MI norāda uz dinamiskā riska faktora mazināšanos.

14. tabula. *Vardarbības RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc MI kopā (Vilksoksona parakstīto rangu tests).*

<i>Rādītājs</i>	<i>W</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	<i>r</i>
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	1360,5	0,915	0,301	0,127
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	2565,0	4,532	< 0,001	0,583
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	4265,0	5,221	< 0,001	0,593
Impulsivitāte (pirms – pēc)	2556,0	3,438	< 0,001	0,432
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	3826,5	4,238	< 0,001	0,486
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	3797,0	3,460	< 0,001	0,391
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	1805,0	-2,476	0,006	-0,285
Cītu izmantošana un neiejūtība (pirms – pēc)	875,0	2,293	0,009	0,373
Naidīgums (pirms – pēc)	529,5	-0,365	0,690	-0,061

Piezīme: *W* – Vilksoksona parakstīto rangu testa statistikas vērtība; *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); *r* – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vardarbības dinamiskā riska faktori pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

15. tabula. *Vardarbības RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc MI pabeigušo klientu grupā (Vilkoksona parakstīto rangū tests).*

Rādītājs	W	z	p	r
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	728,5	1,741	0,048	0,292
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	705,0	4,396	< 0,001	0,808
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	1948,0	5,054	< 0,001	0,710
Impulsivitāte (pirms – pēc)	1221,0	3,779	< 0,001	0,586
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	1802,5	5,439	< 0,001	0,788
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	1770,0	3,942	< 0,001	0,554
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	801,5	0,761	0,400	0,120
Citu izmantošana un neiejūtība (pirms – pēc)	286,0	3,323	< 0,001	0,760
Naidīgums (pirms – pēc)	187,5	0,305	0,746	0,068

Piezīme: W – Vilkoksona parakstīto rangū testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vardarbības dinamiskā riska faktori pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

16. tabula. *Vardarbības RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc MI atskaitīto klientu grupā (Vilkoksona parakstīto rangū tests).*

Rādītājs	W	z	p	r
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	72,0	-0,213	0,829	-0,059
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	406,0	1,855	0,043	0,365
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	274,0	2,042	0,024	0,450
Impulsivitāte (pirms – pēc)	100,0	-0,187	0,851	-0,048
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	154,0	-1,116	0,213	-0,241
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	150,0	0,000	1,000	0,000
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	112,0	-3,749	< 0,001	-0,698
Citu izmantošana un neiejūtība (pirms – pēc)	76,5	0,000	1,000	0,000
Naidīgums (pirms – pēc)	56,0	-0,227	0,821	-0,067

Piezīme: W – Vilkoksona parakstīto rangū testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistikas vērtība; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vardarbības dinamiskā riska faktori pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

17. tabula. *Vardarbības RVN dinamiskā riska faktoru izmaiņas pirms un pēc MI neiesaistīto klientu grupā (Vilkoksona parakstīto rangū tests).*

Rādītājs	W	z	p	r
Nozīmīgas sociālās ietekmes (pirms – pēc)	2,5	-1,348	0,203	-0,667
Stāvoklis ģimenē (pirms – pēc)	20,0	1,014	0,299	0,429
Atkarības problēmas (pirms – pēc)	27,0	0,533	0,608	0,200
Impulsivitāte (pirms – pēc)	35,0	1,481	0,110	0,556
Problēmu risināšanas prasmes (pirms – pēc)	44,0	1,682	0,066	0,600
Antisociālas attieksmes (pirms – pēc)	58,5	0,909	0,336	0,286
Sadarbība ar uzraudzību (pirms – pēc)	5,0	-2,073	0,023	-0,778
Citu izmantošana un neiejūtība (pirms – pēc)	18,0	0,000	1,000	0,000
Naidīgums (pirms – pēc)	5,5	-1,048	0,330	-0,476

Piezīme: W – Vilkoksona parakstīto rangū testa statistikas vērtība; z – standartizētā testa statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$); r – efekta lielums ($\approx 0,10$ – mazs, $\approx 0,30$ – vidējs, $\geq 0,50$ – liels efekts). Analīzē salīdzināti viena un tā paša klienta vardarbības dinamiskā riska faktori pirms un pēc MI (vai tai ekvivalentā laika punktā).

Recidīva biežums un laiks līdz recidīvam dažādos novērošanas periodos MI klientu grupās

1. tabula. Recidīva biežums dažādos novērošanas periodos MI klientu grupās.

Recidīva laika periods	n	Trūkst.	Nav recidīva,		Ir recidīvs	
			n	%	n	%
<i>Kopā</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	1719	120	1522	88,5	197	11,5
30 dienas pēc MI	1754	85	1688	66	96,2	3,7
180 dienas pēc MI	1593	246	1355	238	85,1	14,9
365 dienas pēc MI	1420	419	1078	75,9	342	24,1
731 diena pēc MI	1211	628	792	65,4	419	34,6
1096 dienas pēc MI	965	874	559	57,9	406	42,1
<i>Pabeigušie</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	955	14	903	94,6	52	5,4
30 dienas pēc MI	956	13	942	98,5	14	1,5
180 dienas pēc MI	889	80	801	90,1	88	9,9
365 dienas pēc MI	804	165	661	82,2	143	17,8
731 diena pēc MI	688	281	501	72,8	187	27,2
1096 dienas pēc MI	548	421	368	67,2	180	32,8
<i>Atskaitītie</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	524	19	424	80,9	100	19,1
30 dienas pēc MI	533	10	503	94,4	30	8,6
180 dienas pēc MI	479	64	389	81,2	90	18,8
365 dienas pēc MI	417	126	291	69,8	126	30,2
731 diena pēc MI	347	196	199	57,3	148	42,7
1096 dienas pēc MI	271	272	126	46,5	145	53,5
<i>Neiesaistītie</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	240	87	195	81,3	45	18,7
30 dienas pēc MI	265	62	243	91,7	22	8,3
180 dienas pēc MI	225	102	165	73,3	60	26,7
365 dienas pēc MI	199	128	126	63,3	73	36,7
731 diena pēc MI	176	151	92	52,3	84	47,7
1096 dienas pēc MI	146	181	65	44,5	81	55,5

Piezīme: Procentuālais sadalījums aprēķināts katras grupas ietvaros. *n* – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; Trūkst. – trūkstošie dati (*Missing*); % – daļījums procentos (*valid percent*). Recidīvs definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums Soda reģistra datos. Analīzē katram laika periodam iekļauti tikai tie gadījumi, kuros bija nodrošināts pilns novērošanas periods. Izslēgšanas kritēriji un tolerances sliekšņi detalizēti aprakstīti metodoloģijas sadaļā.

2. tabula. Dienu skaits līdz recidīvam dažādos novērošanas periodos MI klientu grupās.

Recidīva laika periods	n	Me	M	SD	Min	Max
<i>Kopā</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	197	47	51,4	35,928	0	120
30 dienas pēc MI	66	12	13,8	9,333	0	30
180 dienas pēc MI	238	73,5	79,2	52,985	0	180
365 dienas pēc MI	342	132	148,8	104,564	0	365
731 diena pēc MI	419	219	259,8	198,299	0	722
1096 dienas pēc MI	406	270,5	366,5	307,670	0	1093
<i>Pabeigušie</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	52	52	57,3	37,839	2	119
30 dienas pēc MI	14	17,5	17,4	8,932	1	30
180 dienas pēc MI	88	90	93	52,258	1	180
365 dienas pēc MI	143	164	165,1	100,534	1	365
731 diena pēc MI	187	232	293,6	200,972	1	722
1096 dienas pēc MI	180	346	408,5	311,254	1	1093

<i>Recidīva laika periods</i>	<i>n</i>	<i>Me</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
<i>Atskaitītie</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	100	43	48,8	33,926	0	116
30 dienas pēc MI	30	9	12,1	8,899	0	30
180 dienas pēc MI	90	66	68,9	50,527	0	180
365 dienas pēc MI	126	118	147,5	112,540	0	363
731 diena pēc MI	148	227,5	248,1	194,276	0	717
1096 dienas pēc MI	145	278	364,4	305,253	0	1089
<i>Neiesaistītie</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	45	43	50	37,978	0	120
30 dienas pēc MI	22	10,5	13,9	9,913	0	30
180 dienas pēc MI	60	67	74,2	54,091	0	173
365 dienas pēc MI	73	111	119	91,832	0	313
731 diena pēc MI	84	140,5	205,1	186,609	0	717
1096 dienas pēc MI	81	165	276,9	287,460	0	1056

Piezīme: *n* = gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā (*Valid*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); *Min* – minimums; *Max* – maksimums. Analīzē iekļauti tikai klienti, kuri attiecīgajā periodā izdarījuši recidīvu. Recidīvs definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums Soda reģistra datos. Analīzē katram laika periodam iekļauti tikai tie gadījumi, kuros bija nodrošināts pilns novērošanas periods.

3. tabula. *Dienu skaits līdz vardarbīgam recidīvam dažādos novērošanas periodos MI klientu grupās.*

<i>Recidīva laika periods</i>	<i>n</i>	<i>Me</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
<i>Kopā</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	27	53	55,1	35,317	6	113
30 dienas pēc MI	7	12	11,6	6,241	2	20
180 dienas pēc MI	39	87	85,9	48,331	2	177
365 dienas pēc MI	64	155	161,7	102,561	2	363
731 diena pēc MI	87	285	291,8	193,355	2	707
1096 dienas pēc MI	87	325	394,4	300,542	9	1079
<i>Pabeigušie</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	7	28	47,4	40,767	7	111
30 dienas pēc MI	3	13	14,3	3,215	12	18
180 dienas pēc MI	14	78	80,9	43,766	12	165
365 dienas pēc MI	24	128	159	105,259	12	363
731 diena pēc MI	36	293	295,9	195,876	18	329
1096 dienas pēc MI	38	371,5	420,5	321,296	18	1079
<i>Atskaitītie</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	11	51	46,9	26,909	6	84
30 dienas pēc MI	2	4,5	4,5	3,536	2	7
180 dienas pēc MI	15	109	95,5	56,377	2	177
365 dienas pēc MI	26	171	174	105,729	2	345
731 diena pēc MI	38	305,5	318	192,066	2	707
1096 dienas pēc MI	38	360,5	424,3	291,313	36	1052
<i>Neiesaistītie</i>						
120 dienas no MI uzsākšanas	9	74	71	38,393	9	113
30 dienas pēc MI	2	14,5	14,5	7,778	9	20
180 dienas pēc MI	10	82	78,7	43,625	9	148
365 dienas pēc MI	14	130,5	143,6	95,935	9	289
731 diena pēc MI	13	191	204,1	178,135	9	673
1096 dienas pēc MI	11	191	200,7	183,270	9	673

Piezīme: *n* = gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā (*Valid*); *Me* – mediāna (*median*); *M* – vidējais (*Mean*); *SD* – standartnovirze (*Std. Deviation*); *Min* – minimums; *Max* – maksimums. Analīzē iekļauti tikai klienti, kuri attiecīgajā periodā izdarījuši recidīvu. Recidīvs definēts kā jauns NN, par kuru stājies spēkā notiesājošs nolēmums Soda reģistra datos. Analīzē katram laika periodam iekļauti tikai tie gadījumi, kuros bija nodrošināts pilns novērošanas periods.

4. tabula. Recidīva biežuma sadalījums 120 dienu periodā pēc MI uzsākšanas MI klientu grupās (χ^2 analīze).

	Nav recidīva	Ir recidīvs
<i>Pabeigušie</i>		
<i>n</i>	903	52
Statistiski gaidāmais skaits	845,6	109,4
% grupas ietvaros	94,6%	5,4%
Koriģētie standartizētie atlikumi	8,753	-8,753
<i>Atskaitītie</i>		
<i>n</i>	424	100
Statistiski gaidāmais skaits	463,9	60,1
% grupas ietvaros	80,9%	19,1%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-6,571	6,571
<i>Neiesaistītie</i>		
<i>n</i>	195	45
Statistiski gaidāmais skaits	212,5	27,5
% grupas ietvaros	81,3%	18,7%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-3,822	3,822

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā; statistiski gaidāmais skaits – atspoguļo recidīva sadalījumu, kāds būtu sagaidāms gadījumā, ja recidīvs nebūtu saistīts ar klientu piederību konkrētai MI grupai (*Expected count*); % – procentuālais sadalījums grupas ietvaros. Koriģētie standartizētie atlikumi izmantoti, lai identificētu, kuras tabulas šūnas visvairāk veido kopējo Pīrsona hī kvadrāta testa (χ^2) rezultātu ($|\text{reziduāls}| \geq 1,96$ norāda uz statistiski nozīmīgu novirzi pie $p < 0,05$). Kopējais Pīrsona hī kvadrāta testa rezultāts: $\chi^2(2) = 76,639$, $p < 0,001$; *Cramer's V* = 0,211.

5. tabula. Recidīva biežuma sadalījums 30 dienu periodā pēc MI pabeigšanas MI klientu grupās (χ^2 analīze).

	Nav recidīva	Ir recidīvs
<i>Pabeigušie</i>		
<i>n</i>	942	14
Statistiski gaidāmais skaits	920	36
% grupas ietvaros	98,5%	1,5%
Koriģētie standartizētie atlikumi	5,537	-5,537
<i>Atskaitītie</i>		
<i>n</i>	503	30
Statistiski gaidāmais skaits	512,9	20,1
% grupas ietvaros	94,4%	5,6%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-2,713	2,713
<i>Neiesaistītie</i>		
<i>n</i>	243	22
Statistiski gaidāmais skaits	255	10
% grupas ietvaros	91,7%	8,3%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-4,214	4,214

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā; statistiski gaidāmais skaits – atspoguļo recidīva sadalījumu, kāds būtu sagaidāms gadījumā, ja recidīvs nebūtu saistīts ar klientu piederību konkrētai MI grupai (*Expected count*); % – procentuālais sadalījums grupas ietvaros. Koriģētie standartizētie atlikumi izmantoti, lai identificētu, kuras tabulas šūnas visvairāk veido kopējo Pīrsona hī kvadrāta testa (χ^2) rezultātu ($|\text{reziduāls}| \geq 1,96$ norāda uz statistiski nozīmīgu novirzi pie $p < 0,05$). Kopējais Pīrsona hī kvadrāta testa rezultāts: $\chi^2(2) = 34,146$, $p < 0,001$; *Cramer's V* = 0,140.

6. tabula. Recidīva biežuma sadalījums 180 dienu periodā pēc MI pabeigšanas MI klientu grupās (χ^2 analīze).

	Nav recidīva	Ir recidīvs
<i>Pabeigušie</i>		
<i>n</i>	801	88

	<i>Nav recidīva</i>	<i>Ir recidīvs</i>
Statistiski gaidāmais skaits	756,2	132,8
% grupas ietvaros	90,1%	9,9%
Koriģētie standartizētie atlikumi	6,343	-6,343
<i>Atskaitītie</i>		
<i>n</i>	389	90
Statistiski gaidāmais skaits	407,4	71,6
% grupas ietvaros	81,2%	18,8%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-2,826	2,826
<i>Neiesaistītie</i>		
<i>n</i>	165	60
Statistiski gaidāmais skaits	191,4	33,6
% grupas ietvaros	73,3%	26,7%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-5,324	5,324

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā; statistiski gaidāmais skaits – atspoguļo recidīva sadalījumu, kāds būtu sagaidāms gadījumā, ja recidīvs nebūtu saistīts ar klientu piederību konkrētai MI grupai (*Expected count*); % – procentuālais sadalījums grupas ietvaros. Koriģētie standartizētie atlikumi izmantoti, lai identificētu, kuras tabulas šūnas visvairāk veido kopējo Pīrsona hī kvadrāta testa (χ^2) rezultātu ($|\text{reziduāls}| \geq 1,96$ norāda uz statistiski nozīmīgu novirzi pie $p < 0,05$). Kopējais Pīrsona hī kvadrāta testa rezultāts: $\chi^2(2) = 47,710$, $p < 0,001$; *Cramer's V* = 0,173.

7. tabula. *Recidīva biežuma sadalījums 365 dienu periodā pēc MI pabeigšanas MI klientu grupās (χ^2 analīze).*

	<i>Nav recidīva</i>	<i>Ir recidīvs</i>
<i>Pabeigušie</i>		
<i>n</i>	661	143
Statistiski gaidāmais skaits	610,4	193,6
% grupas ietvaros	82,2%	17,8%
Koriģētie standartizētie atlikumi	6,341	-6,341
<i>Atskaitītie</i>		
<i>n</i>	291	126
Statistiski gaidāmais skaits	316,6	100,4
% grupas ietvaros	69,8%	30,2%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-3,484	3,484
<i>Neiesaistītie</i>		
<i>n</i>	126	73
Statistiski gaidāmais skaits	151,1	47,9
% grupas ietvaros	63,3%	36,7%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-4,482	4,482

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analīzē vai grupā; statistiski gaidāmais skaits – atspoguļo recidīva sadalījumu, kāds būtu sagaidāms gadījumā, ja recidīvs nebūtu saistīts ar klientu piederību konkrētai MI grupai (*Expected count*); % – procentuālais sadalījums grupas ietvaros. Koriģētie standartizētie atlikumi izmantoti, lai identificētu, kuras tabulas šūnas visvairāk veido kopējo Pīrsona hī kvadrāta testa (χ^2) rezultātu ($|\text{reziduāls}| \geq 1,96$ norāda uz statistiski nozīmīgu novirzi pie $p < 0,05$). Kopējais Pīrsona hī kvadrāta testa rezultāts: $\chi^2(2) = 43,294$, $p < 0,001$; *Cramer's V* = 0,175.

8. tabula. *Recidīva biežuma sadalījums 731 dienu periodā pēc MI pabeigšanas MI klientu grupās (χ^2 analīze).*

	<i>Nav recidīva</i>	<i>Ir recidīvs</i>
<i>Pabeigušie</i>		
<i>n</i>	501	187
Statistiski gaidāmais skaits	449,9	238
% grupas ietvaros	72,8%	27,2%
Koriģētie standartizētie atlikumi	6,225	-6,225
<i>Atskaitītie</i>		

	Nav recidīva	Ir recidīvs
<i>n</i>	199	148
Statistiski gaidāmais skaits	226,9	120,1
% grupas ietvaros	57,3%	42,7%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-3,733	3,733
<i>Neiesaistītie</i>		
<i>n</i>	92	84
Statistiski gaidāmais skaits	115,1	60,9
% grupas ietvaros	52,3%	47,7%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-3,960	3,960

Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; statistiski gaidāmais skaits – atspoguļo recidīva sadalījumu, kāds būtu sagaidāms gadījumā, ja recidīvs nebūtu saistīts ar klientu piederību konkrētai MI grupai (*Expected count*); % – procentuālais sadalījums grupas ietvaros. Koriģētie standartizētie atlikumi izmantoti, lai identificētu, kuras tabulas šūnas visvairāk veido kopējo Pīrsona hī kvadrāta testa (χ^2) rezultātu ($|\text{reziduāls}| \geq 1,96$ norāda uz statistiski nozīmīgu novirzi pie $p < 0,05$). Kopējais Pīrsona hī kvadrāta testa rezultāts: $\chi^2(2) = 40,082$, $p < 0,001$; *Cramer's V* = 0,182.

9. tabula. *Recidīva biežuma sadalījums 1096 dienu periodā pēc MI pabeigšanas MI klientu grupās (χ^2 analīze).*

	Nav recidīva	Ir recidīvs
<i>Pabeigušie</i>		
<i>n</i>	368	180
Statistiski gaidāmais skaits	317,4	230,6
% grupas ietvaros	67,2%	32,8%
Koriģētie standartizētie atlikumi	6,655	-6,655
<i>Atskaitītie</i>		
<i>n</i>	126	145
Statistiski gaidāmais skaits	157	114
% grupas ietvaros	46,5%	53,5%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-4,496	4,496
<i>Neiesaistītie</i>		
<i>n</i>	65	81
Statistiski gaidāmais skaits	84,6	61,4
% grupas ietvaros	44,5%	55,5%
Koriģētie standartizētie atlikumi	-3,562	3,562

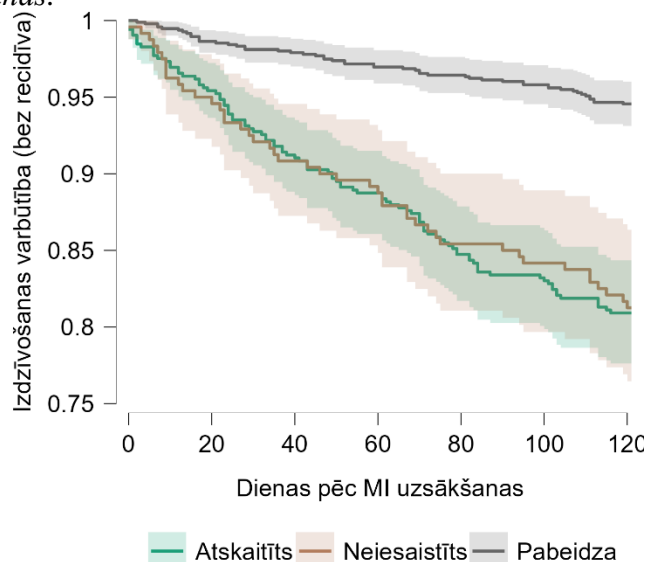
Piezīme: *n* – gadījumu skaits konkrētajā analizē vai grupā; statistiski gaidāmais skaits – atspoguļo recidīva sadalījumu, kāds būtu sagaidāms gadījumā, ja recidīvs nebūtu saistīts ar klientu piederību konkrētai MI grupai (*Expected count*); % – procentuālais sadalījums grupas ietvaros. Koriģētie standartizētie atlikumi izmantoti, lai identificētu, kuras tabulas šūnas visvairāk veido kopējo Pīrsona hī kvadrāta testa (χ^2) rezultātu ($|\text{reziduāls}| \geq 1,96$ norāda uz statistiski nozīmīgu novirzi pie $p < 0,05$). Kopējais Pīrsona hī kvadrāta testa rezultāts: $\chi^2(2) = 44,441$, $p < 0,001$; *Cramer's V* = 0,215.

10. tabula. *Kaplana-Meiera analīzes kopsavilkuma rādītāji (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 120 dienu periodā pēc MI uzsākšanas.*

	<i>n</i>	Recidīvs, <i>n</i>	RMST (dienas)	SE	Me (dienas)	95% TI mediānai: apakš.	95% TI mediānai: augš..
Pabeigušie	955	52	117,5	0,546	-	-	-
Atskaitītie	524	100	107,2	1,396	-	-	-
Neiesaistītie	240	45	107,7	2,073	-	-	-

Piezīme: RMST – ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks (*restricted mean survival time*) attiecīgajā novērošanas periodā; SE – standartklūda; TI – ticamības intervāls. Mediānais laiks līdz recidīvam analizētajā periodā netika sasniegts (izdzīvošanas varbūtība saglabājās virs 0,50), tādēļ mediāna un tās 95% ticamības intervāls netiek ziņoti. Log-rank (Mantel-Haenszel) tests: $\chi^2(2) = 78,030$, $p < 0,001$. Trūkstošo vērtību dēļ no analīzes izslēgti 120 gadījumi.

1. attēls. Kaplana–Meiera izdzīvošanas līknes (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 120 dienu periodā pēc MI uzsākšanas.

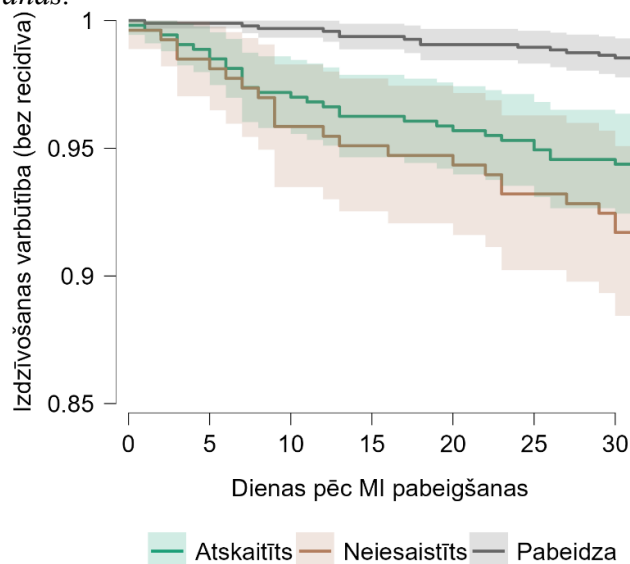

11. tabula. Kaplana-Meiera analīzes kopsavilkuma rādītāji (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 30 dienu periodā pēc MI pabeigšanas.

	<i>n</i>	Recidīvs, <i>n</i>	RMST (dienas)	SE	Me (dienas)	95% TI mediānai: apakš.	95% TI mediānai: augš..
Pabeigušie	956	14	30,8	0,063	-	-	-
Atskaitītie	533	30	29,9	0,209	-	-	-
Neiesaistītie	265	22	29,6	0,337	-	-	-

Piezīme: RMST – ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks (*restricted mean survival time*) attiecīgajā novērošanas periodā; SE – standartklūda; TI – ticamības intervāls. Mediānais laiks līdz recidīvam analizētajā periodā netika sasniegts (izdzīvošanas varbūtība saglabājās virs 0,50), tādēļ mediāna un tās 95% ticamības intervāls netiek ziņoti. Log-rank (Mantel–Haenszel) tests: $\chi^2(2) = 34,492, p < 0,001$. Trūkstošo vērtību dēļ no analīzes izslēgti 85 gadījumi.

2. attēls. Kaplana–Meiera izdzīvošanas līknes (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 30 dienu periodā pēc MI pabeigšanas.

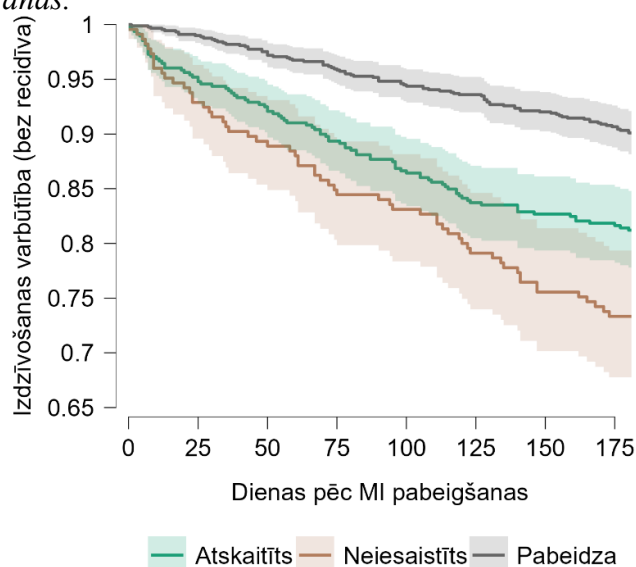

12. tabula. *Kaplana-Meiera analīzes kopsavilkuma rādītāji (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 180 dienu periodā pēc MI pabeigšanas.*

	<i>n</i>	<i>Recidīvs, n</i>	<i>RMST (dienas)</i>	<i>SE</i>	<i>Me (dienas)</i>	<i>95% TI mediānai: apakš.</i>	<i>95% TI mediānai: augš.</i>
Pabeigušie	889	88	172,3	1,038	-	-	-
Atskaitītie	479	90	159,9	2,235	-	-	-
Neiesaistītie	225	60	152,5	3,650	-	-	-

Piezīme: *RMST* – ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks (*restricted mean survival time*) attiecīgajā novērošanas periodā; *SE* – standartkļūda; *TI* – ticamības intervāls. Mediānais laiks līdz recidīvam analizētajā periodā netika sasniegts (izdzīvošanas varbūtība saglabājās virs 0,50), tādēļ mediāna un tās 95% ticamības intervāls netiek ziņoti. Log-rank (Mantel–Haenszel) tests: $\chi^2(2) = 50,838, p < 0,001$. Trūkstošo vērtību dēļ no analīzes izslēgti 246 gadījumi.

3. attēls. *Kaplana–Meiera izdzīvošanas līknes (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 180 dienu periodā pēc MI pabeigšanas.*

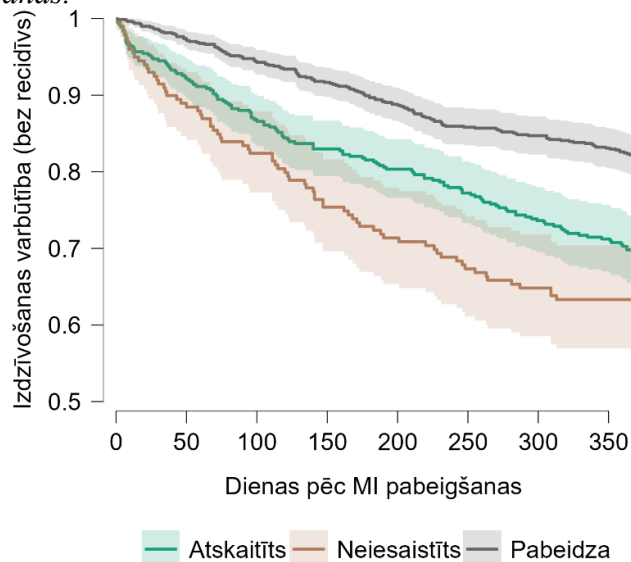

13. tabula. *Kaplana-Meiera analīzes kopsavilkuma rādītāji (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 365 dienu periodā pēc MI pabeigšanas.*

	<i>n</i>	<i>Recidīvs, n</i>	<i>RMST (dienas)</i>	<i>SE</i>	<i>Me (dienas)</i>	<i>95% TI mediānai: apakš.</i>	<i>95% TI mediānai: augš.</i>
Pabeigušie	804	143	330,3	3,092	-	-	-
Atskaitītie	417	126	300	5,766	-	-	-
Neiesaistītie	199	73	275,4	9,3	-	-	-

Piezīme: *RMST* – ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks (*restricted mean survival time*) attiecīgajā novērošanas periodā; *SE* – standartkļūda; *TI* – ticamības intervāls. Mediānais laiks līdz recidīvam analizētajā periodā netika sasniegts (izdzīvošanas varbūtība saglabājās virs 0,50), tādēļ mediāna un tās 95% ticamības intervāls netiek ziņoti. Log-rank (Mantel–Haenszel) tests: $\chi^2(2) = 48,175, p < 0,001$. Trūkstošo vērtību dēļ no analīzes izslēgti 419 gadījumi.

4. attēls. Kaplana–Meiera izdzīvošanas līknes (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 365 dienu periodā pēc MI pabeigšanas.

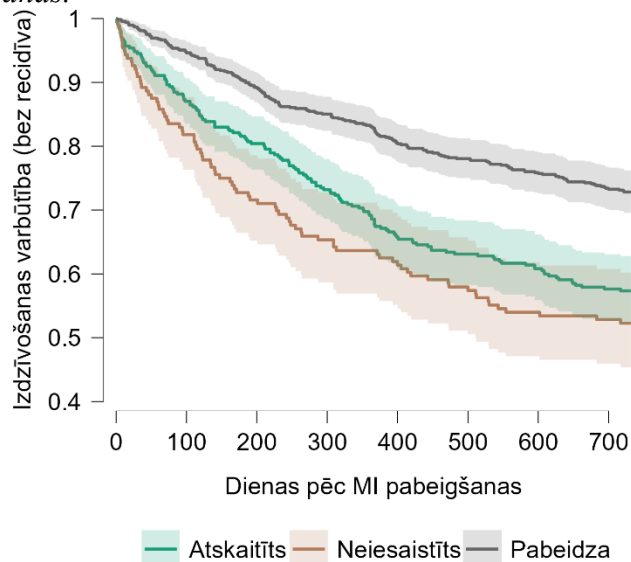

14. tabula. Kaplana-Meiera analīzes kopsavilkuma rādītāji (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 731 dienu periodā pēc MI pabeigšanas.

	<i>n</i>	Recidīvs, <i>n</i>	RMST (dienas)	SE	Me (dienas)	95% TI mediānai: apakš.	95% TI mediānai: augš..
Pabeigušie	688	187	612,8	8,4	-	-	-
Atskaitītie	347	148	525,6	14,532	-	-	-
Neiesaistītie	176	84	480,5	22,066	-	511	-

Piezīme: RMST – ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks (*restricted mean survival time*) attiecīgajā novērošanas periodā; SE – standartkļūda; TI – ticamības intervāls. Mediānais laiks līdz recidīvam analizētajā periodā netika sasniegts (izdzīvošanas varbūtība saglabājās virs 0,50), tādēļ mediāna un tās 95% ticamības intervāls netiek ziņoti. Log-rank (Mantel–Haenszel) tests: $\chi^2(2) = 47,309, p < 0,001$. Trūkstošo vērtību dēļ no analīzes izslēgti 628 gadījumi.

5. attēls. Kaplana–Meiera izdzīvošanas līknes (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 731 dienu periodā pēc MI pabeigšanas.

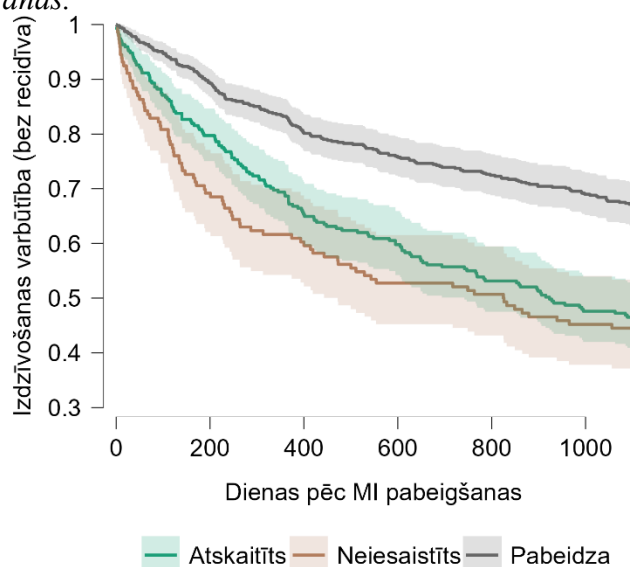

15. tabula. *Kaplana-Meiera analīzes kopsavilkuma rādītāji (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 1096 dienu periodā pēc MI pabeigšanas.*

	<i>n</i>	<i>Recidīvs, n</i>	<i>RMST (dienas)</i>	<i>SE</i>	<i>Me (dienas)</i>	<i>95% TI mediānai: apakš.</i>	<i>95% TI mediānai: augš.</i>
Pabeigušie	548	180	870,9	15,765	-	-	-
Atskaitītie	271	145	705	25,988	923	742	-
Neiesaistītie	146	81	642	38,050	825,5	472	-

Piezīme: RMST – ierobežotais vidējais izdzīvošanas laiks (*restricted mean survival time*) attiecīgajā novērošanas periodā; SE – standartklūda; TI – ticamības intervāls. Mediānais laiks līdz recidīvam analizētajā periodā netika sasniegts (izdzīvošanas varbūtība saglabājās virs 0,50), tādēļ mediāna un tās 95% ticamības intervāls netiek ziņoti. Log-rank (Mantel–Haenszel) tests: $\chi^2(2) = 52,181, p < 0,001$. Trūkstošo vērtību dēļ no analīzes izslēgti 874 gadījumi.

5. attēls. *Kaplana–Meiera izdzīvošanas līknes (laiks līdz recidīvam) MI klientu grupās 1096 dienu periodā pēc MI pabeigšanas.*

16. tabula. *Loģistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 30 dienu periodā pēc MI pabeigšanas, izmantojot vispārējā RVN rādītājus.*

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
<i>Konstante</i>	-6,579	0,910	0,001	-7,232	52,306	< 0,001
<i>Vecums</i>	-0,012	0,015	0,988	-0,850	0,723	0,395
<i>Vispārējā RVN kopējais riska līmenis</i>	0,814	0,198	2,257	4,117	16,949	< 0,001
<i>Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)</i>	1,196	0,345	3,308	3,469	12,037	< 0,001
<i>Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)</i>	1,540	0,370	4,666	4,158	17,293	< 0,001

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartklūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 30 dienu periodā pēc MI pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 48,281, p < 0,001$).

17. tabula. *Loģistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 180 dienu periodā pēc MI pabeigšanas, izmantojot vispārējā RVN rādītājus.*

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
<i>Konstante</i>	-5,012	0,525	0,007	-9,539	90,999	< 0,001
<i>Vecums</i>	-0,008	0,008	0,992	-1,016	1,032	0,310
<i>Vispārējā RVN kopējais riska līmenis</i>	0,898	0,122	2,456	7,392	54,643	< 0,001

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,607	0,174	1,835	3,483	12,128	< 0,001
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	1,076	0,201	2,933	5,355	28,679	< 0,001

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartklūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 180 dienu periodā pēc MI pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 105,110, p < 0,001$).

18. tabula. *Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 365 dienu periodā pēc MI pabeigšanas, izmantojot vispārējā RVN rādītājus.*

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	-4,150	0,469	0,016	-8,857	78,441	< 0,001
Vecums	-0,012	0,007	0,988	-1,666	2,777	0,096
Vispārējā RVN kopējais riska līmenis	0,885	0,111	2,423	7,988	63,809	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,623	0,152	1,864	4,091	16,736	< 0,001
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,832	0,187	2,297	4,446	19,768	< 0,001

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartklūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 365 dienu periodā pēc MI pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 114,387, p < 0,001$).

19. tabula. *Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 731 dienu periodā pēc MI pabeigšanas, izmantojot vispārējā RVN rādītājus.*

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	-3,473	0,464	0,031	-7,478	55,926	< 0,001
Vecums	-0,025	0,007	0,975	-3,380	11,428	< 0,001
Vispārējā RVN kopējais riska līmenis	0,994	0,116	2,703	8,587	73,739	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,566	0,151	1,761	3,744	14,019	< 0,001
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,668	0,188	1,951	3,552	12,619	< 0,001

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartklūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 731 dienu periodā pēc MI pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 133,569, p < 0,001$).

20. tabula. *Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 1096 dienu periodā pēc MI pabeigšanas, izmantojot vispārējā RVN rādītājus.*

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	-3,784	0,522	0,023	-7,243	52,464	< 0,001
Vecums	-0,021	0,008	0,979	-2,507	6,283	0,012
Vispārējā RVN kopējais riska līmenis	1,118	0,131	3,059	8,508	72,391	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,772	0,169	2,164	4,573	20,915	< 0,001
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,774	0,207	2,168	3,731	13,918	< 0,001

Piezīme: B – regresijas koeficients (*Estimate*); SE – standartklūda (*Standard Error*); OR – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); z – standartizētā testa statistikas vērtība; Wald – Valda statistika; p – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 1096 dienu periodā pēc MI pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 136,433, p < 0,001$).

21. tabula. *Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 30 dienu periodā pēc MI pabeigšanas, izmantojot vardarbības RVN rādītājus.*

Mainīgais	B	SE	OR	z	Wald	p
Konstante	-6,191	1,129	0,002	-5,485	30,090	< 0,001
Vecums	0,013	0,018	1,013	0,702	0,493	0,483

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
Vardarbības RVN kopējais riska līmenis	0,616	0,208	1,852	2,961	8,765	0,003
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	1,383	0,487	3,989	2,842	8,076	0,004
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	1,676	0,519	5,347	3,228	10,417	0,001

Piezīme: *B* – regresijas koeficients (*Estimate*); *SE* – standartkļūda (*Standard Error*); *OR* – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *Wald* – Valda statistika; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 30 dienu periodā pēc MI pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 28,688$, $p < 0,001$).

22. tabula. *Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 180 dienu periodā pēc MI pabeigšanas, izmantojot vardarbības RVN rādītājus.*

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
<i>Konstante</i>	-5,203	0,796	0,005	-6,537	42,736	< 0,001
<i>Vecums</i>	0,029	0,013	1,030	2,266	5,133	0,023
Vardarbības RVN kopējais riska līmenis	0,635	0,154	1,888	4,127	17,030	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,626	0,300	1,869	2,088	4,358	0,037
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	1,417	0,326	4,125	4,343	18,866	< 0,001

Piezīme: *B* – regresijas koeficients (*Estimate*); *SE* – standartkļūda (*Standard Error*); *OR* – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *Wald* – Valda statistika; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 180 dienu periodā pēc MI pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 44,809$, $p < 0,001$).

23. tabula. *Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 365 dienu periodā pēc MI pabeigšanas, izmantojot vardarbības RVN rādītājus.*

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
<i>Konstante</i>	-4,018	0,716	0,018	-5,611	31,483	< 0,001
<i>Vecums</i>	0,019	0,012	1,020	1,585	2,512	0,113
Vardarbības RVN kopējais riska līmenis	0,603	0,141	1,827	4,288	18,390	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,701	0,262	2,015	2,675	7,157	0,007
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	1,188	0,300	3,282	3,965	15,723	< 0,001

Piezīme: *B* – regresijas koeficients (*Estimate*); *SE* – standartkļūda (*Standard Error*); *OR* – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *Wald* – Valda statistika; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 365 dienu periodā pēc MI pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 45,270$, $p < 0,001$).

24. tabula. *Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 731 dienu periodā pēc MI pabeigšanas, izmantojot vardarbības RVN rādītājus.*

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
<i>Konstante</i>	-2,554	0,708	0,078	-3,607	13,013	< 0,001
<i>Vecums</i>	-0,005	0,013	0,995	-0,383	0,147	0,702
Vardarbības RVN kopējais riska līmenis	0,636	0,147	1,889	4,327	18,726	< 0,001
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,413	0,264	1,511	1,563	2,442	0,118
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,813	0,314	2,254	2,584	6,678	0,010

Piezīme: *B* – regresijas koeficients (*Estimate*); *SE* – standartkļūda (*Standard Error*); *OR* – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *Wald* – Valda statistika; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 731 dienu periodā pēc MI pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 38,999$, $p < 0,001$).

25. tabula. *Logistiskās regresijas rezultāti recidīva prognozēšanai 1096 dienu periodā pēc MI pabeigšanas, izmantojot vardarbības RVN rādītājus.*

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
<i>Konstante</i>	-1,911	0,830	0,148	-2,303	5,303	0,021

<i>Mainīgais</i>	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>OR</i>	<i>z</i>	<i>Wald</i>	<i>p</i>
Vecums	-0,006	0,016	0,994	-0,373	0,139	0,709
Vardarbības RVN kopējais riska līmenis	0,521	0,168	1,684	3,106	9,646	0,002
Atskaitītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,601	0,307	1,823	1,958	3,835	0,050
Neiesaistītie (salīdzinājumā ar pabeigušajiem)	0,945	0,358	2,572	2,640	6,971	0,008

Piezīme: *B* – regresijas koeficients (*Estimate*); *SE* – standartkļūda (*Standard Error*); *OR* – izredžu attiecība (*Odds Ratio*); *z* – standartizētā testa statistikas vērtība; *Wald* – Valda statistika; *p* – statistiskās nozīmības līmenis (rezultāts tiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu, ja $p < 0,05$). Atkarīgais mainīgais: recidīvs 1096 dienu periodā pēc MI pabeigšanas (0 = nav recidīva, 1 = ir recidīvs). References kategorija: pabeigušie klienti. Modelis statistiski nozīmīgs ($\Delta\chi^2 = 136,433$, $p < 0,001$).